

PH
807
.B92

D 812,224

Home

ERDEI- ÉS HEGYI- CSEREMISZ SZÓTÁR.

FŐLEG REGULY CSEREMISZ SZÓGYŰJTEMÉNYÉBŐL

ÉS AZ

ÚJTESTAMENTOM CSEREMISZ FORDÍTÁSÁBÓL

SZERKESZTETTE

BUDENZ JÓZSEF.

VOCABULARIUM ČEREMISSICUM UTRIUSQUE DIALECTI.

IMPRIMIS E COLLECTIONE REGULYANA

ET EX

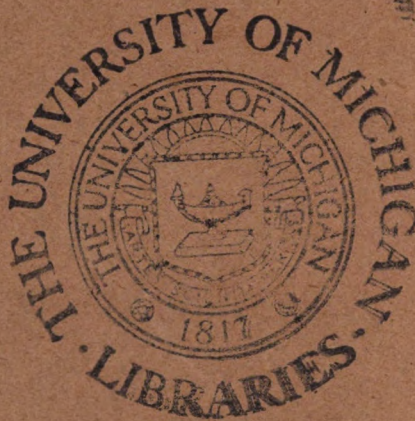
VERSIONE NOVI TESTAMENTI ČEREMIŠSICA

CONCINNAVIT

JOSEPHUS BUDENZ.

A Magyar Tudományos Akadémia kiadása.

P...
...v...us...it.

Thomas A. Sebesten

ERDEI- ÉS HEGYI-
CSEREMISZ SZÓTAR.

FŐLEG REGULY CSEREMISZ SZÓGYŰJTEMÉNYÉBŐL,

ÉS AZ

ÚJTESTAMENTOM CSEREMISZ FORDÍTÁSÁBÓL

SZERKESZTETTE

BUDENZ JÓZSEF.

VOCABULARIUM ČEREMISSICUM
UTRIUSQUE DIALECTI.

IMPRIMIS E COLLECTIONE REGULYANA

ET EX

VERSIONE NOVI TESTAMENTI ČEREMISSICA

CONCINNAVIT

JOSEPHUS BUDENZ.

A Magyar Tudományos Akadémia kiadása.

PEST,

EGGENBERGER FERDINÁND MAGYAR AKADÉMIAI KÖNYVÁRUSNÁL.

1866.

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARIES

PH
807
. B92

Pest, 1866. Nyomott Elmich Gusztáv Magyar Akadémia! nyomdász:ál.

Stacks
Exchange
Indiana Univ.
3-21-83
83-B 20551

PRAEFATIO.

Vocabularii hujus Čeremissici componendi primum consilium id fuit, ut quae jam de grammatica dialecti Silvestris linguae Čeremissicae in commentariis „Nyelvtudományi Közlemények“ *) inscriptione „Cseremisiz tanulmányok“ usus disserueram, vocum Čeremissicarum collectione absolverem; tum ut quae in Regulyi scriptis post obitum relictis ad promovendam hujus linguae cognitionem idonea existebant, aliquando tandem publici juris facerem. Concinnandi rationem aptissimam eam sum ratus, ut utriusque dialecti voces, quae quidem eadem erant, juxta se ponerem, praemissa forma vocis Silvestri-čeremissica, subjuncta vero, et quidem asterisco (*) praefixo, forma Montano-čeremissica. Sed jam breviter exponam, quibus ex fontibus utriusque dialecti voces hauserim.

A.) Voces Silvestri-čeremissicae depromptae sunt:

- 1) Ex collectione Regulyi, additis iis, quae passim in eisdem „notatis grammaticis“ reperiuntur (*sign. R.*)
- 2) Ex Sermonibus Čeremissicis in commentariis „Nyelvtudományi Közlemények“ t. III. p. 139—152 editis (*sign. P.*)

Praeterea nonnullae paucissimae ex indice quodam vocabulorum Russice conscripto, qui 286 voces continebat (*sign. L.*), atque e Pallasii Lexico Comparativo (*sign. S.*). Quibus quum uterer, non sum oblitus, quanta eis fides habenda esset. Postremo e Višnevskii grammatica Čuvašica, cui additus est brevis index comparativus, nonnullarum vocum formae diversae (*sign. V.*)

B.) Voces Montano-čeremissicae:

- 1) Ex Castrénii grammatica (1845.) et indice vocabulorum eidem subjuncto (*sign. C.*)

*) Tom. III, p. 397—470.; IV, 48—104. Pestini 1864. 1865. — His accedit „Erdei cseremiszség. Mondat- és szövegközlés“, ibidem tom. III, 97—156.

2) Ex versione Novi Testamenti Čeremissica, adhibita, ex qua illa facta est, versione Slavica et Russica, ad vocum significatio- nes accurate definiendas (*sign. B.*) — His accedunt, quae in gram- matica Čeremissica Kazanensi (1836) occurrunt (*sign. K.*), vel in Wiedemanni grammatica e Catechismo Kazanensi citantur (*sign. W.*). Alexandrae Fuchs libello „Epistolae de Čeremissis“ vix uti potui, ut qui voces plerumque mendose scriptas praebeat (*sign. F.*) In eo vero curam adhibui, ut vocis cujusque vel vocis formae auctorem signis indicarem; signo omisso, auctor Reguly est intelligendus, vel si vox est Montanae dialecti, eam saltem in C. et B. sine ullo formae discrimine scias reperiri.

E numero vocum ex B. excerptarum omisi plurima nomina abstracta in *-šašluk* et *-demaš*, quae ab interpretibus ad voces hujus- modi Russicas effincta et novata sunt (e. gr. *kolištedemaš* inobedien- tia, непослушание). Propositum nempe erat, ut voces Čeremissicas vere populares conscriberem. Sed neque id existimabam inutile fore, si voces, etsi populares, sed quae ex alia quam Fennica linguarum stirpe in Čeremissicam receptae sunt, quantum id dignoscere poteram, signis notarem, ut linguae quaei elementum vere et peritus Fennico- čeremissicum melius appareret. Itaque vocibus per Tataricam ex linguis Arabica et Persica oriundis adposui literas (α) et (π); voces Čuvašo-Tataricas vero, quarum maximus est numerus, distinxi literis (σ); Russicas denique, exceptis nonnullis (ρ), omnes in Appendi- cem relegavi.

Eam quoque in vocabulario hoc concinnando servavi rationem, ut formas derivatas sub primitivas colligerem; ut verborum eam for- mam ponerem, ex qua conjugationis discrimen quoque apparet, sci- licet indicativi praesentis 1. personam, cujus exitus aut in *am* aut in *em* est; accentum, si notare potui, tantummodo in nominibus notavi, quum in verbi formis non uni eidemque syllabae inhaereat.

In scribendis vocibus Čeremissicis his literis atque hoc litera- rum ordine sum usus:

a, ä, e, i, ĭ, o ($\overset{\circ}{a}$), ö, u, ü; k, g, ħ, j, ng; č, c, ž, š, ž;
t, d, s, z, n; p, b, f, v, m; r, l.

ex quibus $\overset{\circ}{i}$ est и Russorum, $c = z$ Germanorum, $\overset{\circ}{j} = j$ Anglorum, ceterae sponte intelliguntur. Consonantum cum sono j conjunctio- nem virgula denotavi: t, d, n, l.

J. BUDENZ.

INDEX SIGNORUM ET COMPENDIORUM.

* — quae post asteriscum sequuntur, omnia sunt dialecti Montanae; solus asteriscus (*) indicat, formam vocis eandem esse in d. Montana atque in Silvestri.

(*α*) — vox Arabica.

(*π*) — vox Persica.

(*στ*) — vox Čuvašica vel Tatarica.

(*dim.*) — forma verbi diminutiva.

(*eff.*) — forma effectiva.

(*fr.*) — forma verbi frequentativa.

(*mt.*) — forma verbi momentanea.

(*pass.*) forma verbi passiva.

B. — Versio Novi Testamenti Čeremissica dialecti Montanae.

BAP. — Acta apostolorum.

BAPC. — Apocalypsis.

BEF. — ad Ephesios.

BF. — ad Philippenses.

BFM. — ad Philemonem.

BG. — ad Galatas.

BHEB. — ad Hebraeos.

BJ. — Evangelium Joannis.

BJS. I. II. III. — Epistola Joannis
I. II. III.

BJK. — Epistola Jacobi.

BK. I. II. — ad Corinthios I. II.

BKOL. — ad Colossenses.

BL. — Evangelium Lucae.

BM. — " Matthaei.

BMK. — " Marci.

BP. I. II. — Epistola Petri I. II.

BR. — ad Romanos.

BTHESS. I. II. — ad Thessalonicenses. I. II.

BTIM. I. II. — ad Timotheum I. II.

BTIT. — ad Titum.

C. — Castrén.

F. — Alexandra Fuchs.

K. — Grammatica Kazanensis.

L. — Index vocabulorum Čeremissicus (vide supra).

NyK. — Nyelvtudományi Közlemények.

P. — Sermones Čeremissici* (vide

R. — Reguly. [supra].

S. — Lexicon Comparativum Petropolitianum.

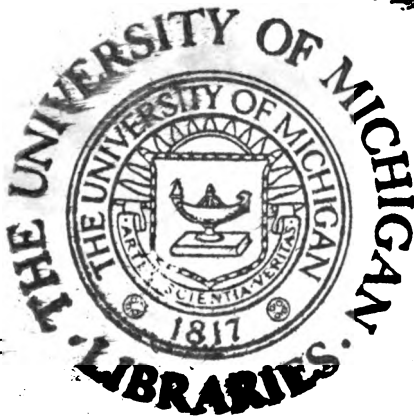
V. — Višnevski (vide supra).

W. — Wiedemann (vide supra).

ADDENDA ET CORRIGENDA.

- Pag. 1. *ad v. ängältiŝ adde*: angältiŝ B_m.
- „ 4. *col. 1, lin. 20. lege*: *parëre*
- „ 23. „ : *ik oksam*
- „ 4. „ 2, „ 13. „ : *denotans*
- „ 8. *ad v. ań adde*: anlakan (cilagic a. ŝinzaŝ *legelül ũlni | primo loco sedere*) B_m. 23, 6.
- ad v. ońo*: (στ).
- „ 9. *ad v. onŝok adde*: ńzakla: a. keŝa (*elöre menö*) *elsö | primus* B_m. 19, 30.
- „ 11. *sub v. ońa, lege*: ońa B_{ap}.
- „ 16. *ad v. iŝtal- adde*: iŝtil B_m. 11, 21. *Ibidem lege*: iŝtam iŝtalaŝ.
- „ 21. *sub v. kiem, deleto (α), lege*: *kiem fektüdni*.
- „ 22. *sub v. kókurtuŝ lege*: *kaχretaŝ C.
- „ 24. *sub v. koremlan ver lege*: *hegyes völgyes*,
- „ 27. *sub v. kuŝkedam lege*: *kuŝkedam B*.
- „ 32. *sub v. jakterla lege*: *fenyves erdő | pinetum*.
- „ 34. *inter voces jirem et jilme intercala*: *jiltók *mindjárt | statim* B_m. 4, 24. *csakugyan, bizony | certo* B_m. 13, 14.
- „ 39. *sub v. čelt lege*: čilt ulán *tökéletes*,
- „ 42. *pro v. ŝec- lege*: ŝeč-
- „ 43. *sub v. ŝep lege*: ońaŝ *loqui*,
- „ „ *sub v. ŝem lege*: *hěj (belsö, vékony fahěj)*
- „ 44. *sub v. ŝinžam lege*: keče ŝinžeŝ
- „ 45. *pro v. ŝi'ndik lege*: ŝi'ndik
- „ „ *inter voces ŝirgäŝ et ŝil intercala*: *ŝirnäl-: ŝirnäl-kolten *pu-
durta szétzúz | perfringit, elidit* B_m. 21, 44.
- „ „ *sub v. ŝongemam lege*: ŝongemedem (*fr.*)
- „ „ *sub v. ŝon lege*: *ŝun C. B.
- „ 46. *sub v. ŝópo lege*: *ŝápa

- pag. 46. *sub v. šóvun lege* : (šá'vun)
 „ „ *ad v. šovulžo adde* : *sâvaž C.
 „ „ *sub v. šoroktarems lege* : šoroktuktulam (*fr.*)
 „ 47. *sub v. šoldorá lege* : šoldorangdem
 „ 58. *sub v. turlem lege* : türlem *hallgatni* | *tacere* C.
 „ 64. *sub v. *súsu lege* : sunc *víg* | *laetus* C.
 „ 65. *sub v. némer lege* : némer C.
 „ 73. *inter voces porkó et polvuj intercala* : pórson (*στ*) *selyem* |
sericum ; *pársan БАРС. 18, 12.
 „ 83. *ad v. mári adde* : mára *cseremisiz* | Čeremissus C., mára *férj*,
férfi | *maritus, vir* B.
 „ 85. *sub v. möngögeč lege* : hazulról
 „ 87. *sub v. ruem lege* : vágni | *caedere*.

Home

ERDEI- ÉS HEGYI-
CSEREMISZ SZÓTAR.

FŐLEG REGULY CSEREMISZ SZÓGYŰJTEMÉNYÉBŐL

ÉS AZ

ÚJTESTAMENTOM CSEREMISZ FORDÍTÁSÁBÓL

SZERKESZTETTE

BUDENZ JÓZSEF.

VOCABULARIUM ČEREMISSICUM
UTRIUSQUE DIALECTI.

IMPRIMIS E COLLECTIONE REGULYANA

ET EX

VERSIONE NOVI TESTAMENTI ČEREMISSICA

CONCINNAVIT

JOSEPHUS BUDENZ.

A Magyar Tudományos Akadémia kiadása.

PEST,

EGGENBERGER FERDINÁND MAGYAR AKADÉMIAI KÖNYVÁRUSNÁL.

1866.

ERDEI- ÉS HEGYI-CSEREMISZ SZÓTÁR.

VOCABULARIUM ČEREMISSICUM UTRIUSQUE DIALECTI.

æk (σ) józan | *sobrius*.

æklanem józanodni | *sobrium fieri*; -landarem (*eff.*)

auem (σ) hajlítani | *flectere*; aulam (*mt.*), aukalem (*fr.*).

aualdam hajlani, meghajlani | *flecti, conflecti*.

aután (σ) kakas | *gallus gallinaceus*; *aptán, äptán B., atán K.

atán, atánem (*kakasom*), kedvesem | *mi care!* K.

aul (σ) falu | *pagus, vicus*.

aullanem megtelepedni | *in pagum considerare*; -landarem (*eff.*)

ak (α) ár | *pretium*; *äk.

akeš pöštaš becsülni | *aestimare*.

akaj (σ) néne | *soror senior*; *äkä C., akä K.

agá (σ) tatár ehke | *aratrum Tataricum* R., szántó föld | *arvum, sata* V.

a. parem szántás ünnep | *festum arvale*.

*axál bőven, dúsan | *copiose, prolixè* B. II.

äj vésö | *caelum*.

äjep szikra | *scintilla*.

*ajem böjtölni | *jejunare* B. F.

ang (σ) nyílás | *os patens, ostium*.
omasa angešte šolga az ajtóban áll.

*ang hólyag | *vesica* C.

angá (σ) telek (föld) | *ager, praedium* R. V.; K.

angaser, angoser (σ) keskeny, szűk | *arctus, angustus*; *ängeser C., ängisir B.

angoseremdeni megsűkíteni | *coarctare, -m dedem* (*fr.*).

*ängältiš : ä. panda bot, istáp | *baculus, scipio* B. F. C.

ači' (afi, afa) atya | *pater* R., ačaj L., atá V.; *äfa C., atá B.

ači-avaj szülék | *parentes*.

ača-vél mostoha atya | *vitricus*.

ašem (σ) ügetni | *tolutum incedere*; ašedem (*fr.*); ašaldem (*dim.*)

ašendarem (σ) emlékeztetni (*valakit valamire*) | *(cui quid) in memoriam redigere*; *ašindarem B., ašindärem C.

ašik lótararó | *stragulum* (*equo in-*
stratum).

ašnem tartani, fön- v. megtartani
(barmot), fölnevelni | *ser-*
vare, conservare, educare ;
* ašnem B.

* ašlám (σ) *kamat, uzsora* | *usu-*
ra B_R.

* ažák : a. vāta özvegy asszony |
vidua B_L.

at is | *etiam, quoque* (NyK. III,
469) ; * B., at, ät C.

áte edény | *vas* ; * ä'ta v. ä'tüdir
(ä'teder) B., ät K.

ket-áte kosárka | *corbicula,*
sporta.

ater nyulfogó, кляпцы | *decipula*.

adáék még, söt még ; *ismét* | *etiam,*
imo ; *iterum*.

azá kis gyermek, csecsemő | *in-*
fans ; * äzä C., azä' B.

[azap (α)]:

azaplem : színzás logálín azap-
lemaš *irigység* | *invidia* P.

azarén halál | *mors* R., azrin P. ;
* azrén B.

* azem bátorodni, fölindúlni, föl-
bbszúlni | *animum sumere, ira*
commoveri B.

* azdarem fölingerelni | *irrita-*
re B_R.

ázer fogó | *forceps*.

* äpšät kovács | *faber ferrarius* C.,
äpšät B_{TM}. II.

äptüregem akadályúl lenni (fen-
akadni ?) | *impedimento esse*
B_R. I.

* äptertem, äptirtem bántására

lenni, akadályozni | *offende-*
re, impedire B. K.

* avré erő, hatalom | *robur, potes-*
tas B.

avréšt keä elgyengülnek B.

áva nőstény | *femella*.

aváj anya | *mater* R., abaj L., abá ;

* ävä C., abä B., abi' K.

ava-vél mostoha anyja | *noverca*.

* amä'len mindenképen | *omni mo-*
do B_{AF}.

* amä'l(α) példa, minta | *exemplum*
(amäleš nalaš *például venni*)
B_{JK}.

ámert (σ) sas | *aquila (falco chry-*
saetus).

ambar (α) lóistálló | *stabulum,*
equile.

araká (σ) pálinka | *vinum subli-*
matum R. ; * bor | *vinum* B.

* arangaš, ärängäš nőtelen | *innup-*
tus C., arängiž *völegény* |
sponsus B.

* ará test | *corpus* K., személy | *per-*
sona B_{THESS}. I, 2, 17., arcz, kép |
facies B_{APC}. 4, 3.

* arátjamže (*veszzen a tested*) K.

* aráda hús | *caro* (?) : a. xangá hús-
tábla | *tabula carnea* B_K. II. 3, 3.

aralem megörizni, megmenteni (ju-
mo arale isten ments!) | *ser-*
vare ; -ledem, ledelam (*fr.*) ;
-laldam megmenekedni | *sal-*
vum evadere.

* aral-tökéletesedni, haladni | *profi-*
cere (in re) B_K. I, 15. 58.

arem kölcsönvenni | *mutuo sumere* ;
aredem (*fr.*) ; * ärem C.

árom: aromeš nale kölcsönvett,
hitelbe vett | *mutuo sumsit, in
diem emit.*

árom (σ) : árom šudo üröm fül |
absinthium.

är-: jir ärenet (χalam) körülvevők
(a várost) | *circumdede-
runt, cinxerunt (urbem)* B_{APC.} 20, 8.

arčá (σ) láda, skatulya | *arca,
capsa.*

* *artem rászállítani, hártani* (ex.
neki — a keresztet B_{M.}; *ránk*
— az ő vérét B_{AP.}), *rászabni*
B_{K.} I, 4, 6. | *inducere, inferre,
obtrudere cui quid.*

arńá (σ) hét | *hebdomas*; *arńá C.,
arńa B.

ruš-arńa vasárnap | *dies domi-
nica*, iz-arńa csütörtök | *d. Jo-
vis*, kug-arńa péntek | *d. Ve-
neris.*

arńáš hetes: kok a. prejze két
hetes borju | *vitulus 15 dierum.*

árva (σ) az üres kalász | *spica
inanis*; *arbá' pelyva | *pa-
lea* B.

arlan (σ) vakondok | *talpa* R., ar-
láng V.

* ár luk szőlőgerezd, szőlő | *uva* B_{APC.}
14, 18.

al (α) erő, testi erő | *robur.*

alán erős | *robustus.*

* *áltema beteg* | *aegrotus* B_{TIM.} II.

ala talán (NyK, III, 467.) | *fortasse.*

ala-kő valaki (NyK, III, 441) |
aliquis.

* alák (σ) : a. šüleš gonosz szel-
lem | *malus spiritus* B_{EF.} 6, 18.

ále (α) még | *etiamnunc*; *al (vox
cohortativa: al kena = men-
jünk | *eamus*) B.

ále-matke mindeddig | *hactenus.*

ále-tugok mégis | *attamen, ni-
hilominus.*

algá (σ) fülönfüggő | *inauris.*

egefe makk | *glans querneae*; *eğlä
C., egeř B_{L.} 15, 18.

egerémše (σ) pók | *aranea.*

e. vod pókháló | *texta aranea.*

ej jég | *glacies* R., ij L., i, ř C.

ejam (ajam) úszni | *natare, ejedem*
(*fr.*); *iäm C., ijam B.

*in läkten kiúszott | *enatavit* B_{AP.}

enker csengetyl | *tintinnabulum.*

e. juk šokta cs. hallik.

engež szeder | *rubus fruticosus*;
*ingiz, engež C.

e. vondo szederceserje.

*engežä (σ) váll, nyakszirt | *hu-
merus, pars humeri ad col-
lum proxima* C., ingizä váll B.

engér patak | *rivus, fluvius* R., inř
L.; *änger C., anger B.

énger horog | *hamus* (kol e.); *än-
ger C., ängř B.

engerem horgászni | *hamo pis-
cari*; *ängerem C.

engertem támaszkodni, düllesz-
kedni vmire; bízni vkiben |
*nitii, inniti cui rei; se accli-
nare ad quid; confidere.*

engertektem támasztani, dül-
lesztteni vmihez | *acclinare ad
quid.*

engdalam ölelni | *amplecti, -ledem*
(*fr.*); *eltalam B.

- engdaldeš ölelet | *quantum quis amplecti potest*: ik e. pu egy ölelet *fa*.
- *ingem megégni | *aduri* K.
engdem ég (tűz), sült (nap) | *ardere*: tul v. keče engda; *ingdem megégetni | *adurere* K.
- eške (iške), ške (*pronomen reflexivum*: *ipse*); *ške.
ėškemem magamat, eškendem magadat etc. (III, 445. 447.)
ėsket magára való, egyedűl való | *solus, solitarius*; * (*cum suffixis pers.*): ketem egymagam | *ego solus* etc. B.
ėskedak egymaga | *solus*.
- ėštaráš, ešteráš posztó | *pannus laneus*; * štráš C.
eštem tenni, csinálni | *facere*; szűlni | *parere* (ikšebem gyermeket, igem kölyköt); érni, vmibe kerűlni | *valere, constare* (ex. g. ki oksam egy pénzt); eštedem, eštelam (*fr.*); lištem P.; * ištem.
eštektem tétetni, csináltatni | *faciendum curare*; * ištiktem K. B.
- eštör lábtekercs (онучи, láb körül tekert vászon v. posztódarab, harisnya helyett) | *involucrum pedum, fasciae tibiales*.
- *žep (a) számadás | *ratio reddenda* C. B.
žep-don szerint, -rá nézve | *secundum, habita ratione* B.
ežaplem tisztelni | *revereri* R., žaplem P.; *žeplem B., számotadni | *rationem reddere* C.
- etengeče tegnap | *heri* R., tengéče P.; *tengéča B.
*edém (σ) ember homo B., nem cseremisž ember | *homo non cseremissus* C.; ajdeme R., ajdem P.
edem edemam egymást | *alius alium, se invicem* B.
edemen idegen (másé) | *alienus*.
eslék, eslók (σ) sapka | *pileolus*.
en (*adv. superlativum detotans*): en-pengede legerősebb | *firmissimus*.
enát talán, meglehet, hihetőleg, alkalmasint | *fortasse, veri simile est, credi potest*; * aňat, aňet B. (aňat šanaš kételkedni | *dubitare* B. 21, 21.)
eňanem (σ) hinni, reményleni | *credere, sperare*; -nedem (*fr.*); eňandarem meggyőzni vkit *persuadere cui quid*; -ndaredem (*fr.*) R.; inanem P.; *iňanem, nňanem C.; iňanem B.
eňanemaš hit *fides*.
eňamle hűl, megbízható | *fidelis*.
eňamser meg nem bízható | *infidus*; * iňancer B.
eňer (σ) nyereg | *ephippium*.
-eňeg, -ňeg (*numeralia collectiva formans, cf. NyK. III, 440.*): kogeňeg mind a kettő | *ambo*; *kokoňék B.
-eňeg, -ňeg óta | *inde a, inde ex samrőkeňeg, iziňeg fiatal, kicsi [korom]óta | apuero, a parvulo*.

épere *hiába* | *frustra* P.
 * cfelem *fúni* | *spirare* C., iflem B.
 iflen-šiválaša *ördögűző* | *exorcista* B_{AP}.
 er (σ) *reggel, reggeli idő* | *tempus matutinum* R., ir P. L.; * ir.
 er-dene *reggel* | *mane*.
 erla *holnap* | *cras*; *irlá' B.
 ére (σ) *tiszta* | *purus*; *ire.
 ere (*adv.*), erénok *merőben, épen* | *omnino, prorsus*.
 erenok *bizonyosan* | *certo*.
 eriktem *tisztítani* | *purgare*; -ktedem, -ktelam (*fr.*); -kta-
 dam *tisztulni* | *purgari*; *irek-
 tem C., iriktem, -kaltam B.
 ernem *tisztulni*, -nedem (*fr.*),
 -naldam *kitisztulni* | *purum fieri*.
 i'rsir *tisztátalan* | *impurus* B_{FIL}.
 erem *melegedni* | *calescere*; *ire-
 jem B.
 erektem *meg-, fölmelegíteni* | *ca-
 lefacere*, -ktölam (*fr.*); *ire-
 jektem B.
 érik (σ) *szabad akarat, szabad-
 ság* | *liberum arbitrium, libertas*; *irik B.
 erikem *puáš nem kényszeríteni* |
arbitrium dare.
 erikle, erikán *szabad* | *liber*;
 *irikán B.
 *iriklandarem *szabadítani* | *li-
 berare* B_a.
 érge *fiu* | *filius, puer* R., irgä L.;
 *ergä C., érga B.
 érge-vél *mostoha fiu* | *privignus*.
 *érgaluk *fuság, fúi állapot* |
status pueri B_a.

ertem (σ) *múlni, mellette elmen-
 ni* | *praeterire*; ertedem (*fr.*);
 ertaldem (*dñ.*); ertarem *el-
 múlatni* | *degere, transigere*
(tempus); *ertem B.
 *erten-geaš *elmúlni* | *praeterire*,
elabi B.
 érde *czomb* | *femur*; *ärde C., är-
 da B_{APC}.
 *erdä *bél (fa-bél)* | *medulla arbo-
 ris* C.
 erbeze *gyermek, fiatal* | *parvulus*,
puer, juvenis R., ürbezä L.;
 *erbeze, irveze C., erbézä B.
 *erbezä *godšen gyermekkorától*
fogva | *a puero*. B.
 *eltalam *ölelni* | *amplecti* B., *cf.*
engdalam.
 i év | *annus*; *i (i) C. B.
 iaš *éves*: meñar iaš *hány éves* |
quot annorum; *tegen ijáš
ilyen éves | *tot annos natus*
 B_M. 2, 16.
 *i-tálik (év-idő) *esztendő* | *anni*
spatium, annus B_{AP}.
 i-geče (év-nap) *idő, idők* | *tem-
 pora*.
 ia *ördög* | *diabolus* R., ijá P.
 ik (*num. adjectivum*, NyK. III,
 436.) *egy* | *unus*; *.
 ikvéreš *együtt, egybe* | *una, in*
unum; *ikväreš.
 ikanak (*pro*: ik-kanak) *egy-
 szer* | *semel*; *.
 ikana (ik-kana) *egykor* | *ali-
 quando*.
 ikte (iktet) (*num. substantivum*
 NyK. III, 436.) *egy, egyik* |

unus; *i'kta (iktat, iktit) B.,
 iktä (iktät) C.
 iktók azonegy, egyenlő | unus
 et idem, aequus; * B.
 iktegeč egyenként | singulatum,
 singuli; *i'ktan-i'ktan B.
 iктаže egyvalamelyik, vala-
 mely | aliquis: iктаž-vere va-
 lahol | alicubi; iктаž-gana va-
 lamikor | aliquando; * iкта-
 ža B.
 i'ge állatnak fia, kölyök, ma-
 dárfi | pullus, catulus; *i'ga
 csibe | pullus gallinaceus B.
 28, 37., cib-ig-abä anyatyúk |
 gallina mater B.
 igem eštaš megkölykezni, meg-
 fadzani | catulos parere, fe-
 tus edere.
 ikšebe gyermek | infans R., igi-
 šuba L.; *i'kšiba B. — cf.
 šubo.
 i'ške ék (fejszenyéiben, v. fahasí-
 tástra) | cuneus.
 iže csak (időről, Germ. erst) | modo,
 demum; * ize C., i'že K.
 it (2. pers. sing. imper. verbi ne-
 gativi); *.
 itáj hadd, megállj, várj | desis-
 te, sine, mane! B. K.
 itra tiszta | purus P.; *iträ C.
 itrajem tisztítani | purgare P.,
 *iträjem C. B.
 i'dem (σ) szérül | area; *ji'dem B.
 i. peče (szérülkerítés) szalmás-
 udvar | area septa.
 is takéceborda, бердо | pecten (tex-
 torius).

isir meddő | sterilis F. *iser B^{HER}.
 izáj, záj bátya; nagy bátya (az
 atyádnál fiatalabb) | frater se-
 nior; patruus (patre junior
 R., izaj S.; *zä B. C., cf. ko-
 go-za.
 izi, izie kis, kicsiny | parvus R.,
 izä L.; *izi'.
 *izi korna ösvény | semita B.
 iziš egy kevés; keveset; kevésbé,
 alighogy, kicsi híja hogy |
 paullulum; paene, tantum
 non; *izi'š B.
 izemam kisebbedni | minui; ize-
 medem (fr.); *iziemam B.
 izemdem kisebbiteni | minuere.
 *iné tehát | igitur B^{AF}.
 indikše, indikš kilencz | novem R.,
 indiše L.; *endešše C., in-
 dekš B.
 indikš-lu kilenczven | nonaginta;
 *endešš-lu C., indekš-lu B.
 indikšemese, indikšese kilen-
 czedik | nonus; *endešše-
 že C.
 *ibešta titkon | clam, occulte B.,
 ji'bešt B^{AF}.
 i'me túl, tűske | acus, spina; *im,
 im C. B.
 i'me-šu túlfok | foramen acus;
 ime-šuško keraš túlbe öltetni |
 in acum conjicere.
 ir (σ) síkság, sivatag (hol nincs
 erdő) | planities, campus R.
 *ir part | ripa C.
 i'rem keresztléc az ajtón | re-
 gula v. sera transversa (ja-
 nuas infixa).

ilem *élni, lakni* | *vivere, habitare* ;
 iledem (*fr.*) *itt-ott lakni* |
hic-illuc habitare ; *ilem B.,
 elem C., ilkalem (*fr.*) B_{AF}.
 ilemáš *lakóhely* | *domicilium* ;
 *ilmáš *élet* | *vita* B.
 iliš *élet* | *vita* R., í'likš P.
 *ileš, í'liž *ház, szoba* | *domus,*
cubiculum B.
 *iledema *vár lakatlan (pusz-*
ta) hely | *locus inhabitatus,*
desertus B.
 ilikša pu *élő fa* | *arbor* B_L.
 ilizám *megéledni* | *reviviscere* ;
 ilž-, iliz- B.
 ilištem, ilištarem *megéleszteni* |
in vitam revocare ; *ilišta-
 rem B.
 ilänem *megeredni (ujra ülte-*
tett fa) | *radicari*.
 *ilätém *teremteni* | *creare* ; iläte-
 ma *teremtett állat* | *creatura*
 B_{LK}., ilätémáš B_G. 6, 15. *id.*
 *ilindarem *teremteni* | *creare* ;
 B_{KOL}.
 ilem *kikészíteni (bört)* | *conficere*
(corium) ; iledem (*fr.*), ilal-
 dam (*pass.*)
 kovašt-iliče *börkészítő, timár* |
coriarius.
 ille *nyers* | *crudus*.
 ok (*particula enclitica, voci, cui*
subjungitur, majorem vim
addens ; cf. NyK. III, 467)
ugyan ; *.
 ok, og (*3. pers. praes. ind. verbi*
negativi) ; *ak.
 ogol (*„non est“*) *post nomina*

positum = nem | *non* ; *ágal.
 ogum, ogud, ogeš *etc. nem én,*
te, ő (NyK. IV, 99) ; *ágam,
 ágat, ágeš.
 okšak (*σr*) *sánta* | *claudus* ; *akšak.
 okšaklem *sántítani* | *claudicare* ;
 *akšaklem.
 óktem : mun' o. *tojás sárgája* | *lu-*
teum ovi.
 oksá (*σr*) *pénz ; félkopéka (ig-ok-*
sa) | *pecunia ; dimidia ko-*
peika ; *.
 *óχir *üres (holmi nélkül)* | *ina-*
nis atque nudus B.
 oj, áj *szó, beszéd* | *sermo*.
 ojočo *beszédés* | *loquax*.
 ojar (*σr*) *derül ; hőség* | *serenus ;*
fervor solis, aestus ; *ajár *de-*
rül idő | *serenum* C. B.
 ojarem *kiderülni* | *disserenas-*
cere, -redem (fr.) ; *aja-
 rem C.
 ojem *ijedni* | *perterreri*.
 ojuktarem *ijeszteni* | *perterrere*.
 ójgo (*σr*) *szomorúság, bánat, ag-*
godalom | *moeror, tristitia,*
sollicitudo R. P. ; *ojxo C.,
 ojxa B.
 ojgán *szomorú* | *moestus, tristis*.
 ojgurem *szomorkodni, bánkod-*
ni, aggódni | *moerere, solli-*
citum esse R., ojgorem P. ;
 *ojxorem C., ojxrem B.
 ojgörmaš *szomorúság* | *moeror,*
tristitia.
 *ojxraktem *szomorítani* | *con-*
tristare B.
 ojrem (*σr*) *elválasztani* | *sejun-*

- gere; orkalem (*fr.*); ojraldam
elválni | *sejungi*; * ajerem C.,
ajirem, ajrem B.
- orlem szétválni, eloszlani | *dis-*
cedere, *dissipari*; * ajir-
lem B.
- orlemaš oszlás | *discessus*.
- ong mell | *pectus*; *.
- vüt ong hullám | *fluctus*.
- * kuruk óngeš a hegyen | *in*
monte B_m. 18, 12.
- ónga deszka, tábla | *assis*, *tabu-*
la; * anga C., xánga B. (ón-
ga B_k.)
- ongarem (σ) hangolni (húro-
kat) | *fides accommodare*.
- ongo fül (edénynek füle) | *ansa*.
- onglaš áll | *mentum* R., ungláš S.
o. lu állcsont | *maxilla*.
- tovar o. fejsze-nyak | *asciae col-*
lum.
- óšo fehér | *albus*; * oša C., oš B.
- ošemam fehéredni | *albescere*,
ošemedem (*fr.*).
- ošemdem fehériteni | *dealbare*;
-mdedem (*fr.*); -mdektem
(*eff.*); * ošemdem B.
- ošalge, ošo-gaše fehéres | *albi-*
*du*s.
- oškedem lépni | *gradi*; -daldem
(*dim.*); * aškedäm C., aš-
ked- B.; -dektem (*eff.*) B_r.
- * ašked-tolaš, a. -miaš hozzá-
lépni, odalépní | *aggredi*, *ac-*
cedere B.
- óšno ezelőtt, előbb | *antehac*, *prius*
(*cf.* onžol) R., óžno P.
- ošnorak előbb | *prius*.
- ošnók régen | *pridem*.
- ošnosen régóta | *jam diu*.
- ošnoso előbbi | *prior*, *superior*.
- ošmá homok, fővény | *arena* R.,
ušma L.; * ošmá.
- ošman homokos | *arenosus*.
- óžo mén, csödör | *equus mas*, *e. ad-*
missarius; * óža.
- * ota (σ) sziget | *insula* C.
- otoza: vüt otoza hólyag (a kézen) |
pustula.
- * oti'ka hinta, качель | *oscillum*
(*Schaukel*) K.
- odorem vakarni, gerebélni, evezni |
radere, *pectine verrere*, *remi-*
gare; -ralam (*mt.*), -rkalem
(*fr.*); * odorem C.
- * odolam imádni, megimádni | *ad-*
orare C. B.
- osal (σ) rossz, rút | *malus*, *defor-*
mis R., usal L.
- osalemam rosszúlni | *corrumpi*;
-lemdem megrosszítani | *dete-*
rius facere, *depravare*.
- ozá (π) kereskedő; házigazda |
mercator; *pater familias*, *he-*
rus; * xozá B.
- o. vate háziasszony | *mater fa-*
milias, *hera*.
- añ: anés előre | *prorsum* (mingész-
anés előre-háttra | *rursum-*
prorsum) B_{JK}.
- ona (σ) R.; * yaná ágak, vesz-
szők | *rami*, *virgae* B.
- onala sűrű bokrok | *virgulta*, *fru-*
ticitum.
- oño ip | *socer*.
- óniška sógor (feleség bátyja) |

- frater senior uxoris*; * oneškä C.
- * oňaka *angy* | *glos senior* C.
- onžol, onžul (onžul) *elülvaló, elötte való, vminek eleje* | *anticus, pars antica* (onžul pü *előfog* | *dens prior*); *harmad (év, nap)*: onžul keče *tegnapelött* | *nudius tertius*; * ánzul (anzal-geže C.)
- onžolno (*locat.*) *elül*; *előtt* | *in fronte*; *ante, coram* R., ónzolno P.; * ánzalna.
- onžolnoso *elülső* | *anticus, prior*.
- onžok (*lat.*) *előre*; *elé* | *prorsum, protenus*; *ad, in conspectum cuius* R., onzolku L.; * ánzaka.
- onžukeš *jövőre* | *in posterum, posthac*; onžukšom *jövőben, ezentúl* | *postero tempore*; * ánzak keča *következő nap* | *dies posterus, insequens* B.
- * anzakaláluk (*előrevalóság*) *jövendő* | *tempus futurum* B.
- onžüč (*abl.*) *elülről*; *elől* | *a parte antica*; *e conspectu cuius* R., ónzoc P.; * ánzac, -cen.
- onžem nézni; *valamire fölügyelni, nevelni (gyermeket)* | *intueri, spectare*; *praefectum esse cui rei*; *educare (liberos)*; -žoldam *körülnézni* | *circumspicere*; onžalam (*mt.*) *tekinteni, pillantani* | *oculos conjicere in rem*; -žaledem (*fr.*); * anžem C., anžem, anžalam B.
- onžuš (*fölügyelés, igazgatás*): kugožan o. *birodalom* | *imperium*; ola o. *kormányzóság* | *gubernium*.
- onžuktem, onžoktem *mutatni* | *ostendere*; -ktolam (*fr.*); * anžektem C., anžaktem B.
- onžaluktem *megpillantatni valamit* | *conspiciendum curare*.
- onžukütktem *megmutattatni* | *ostendum curare*.
- óndak *korán* | *mature*; ondakrák *korább* | *maturius*.
- optem *rákni, rárakni* (vüt o. *vizet önteni*), *rávetni* | *imponere, injicere*; optalam (*mt.*); -ledem (*fr.*); * optem, optal.
- optoš *kivetett tör* | *laqueus*; * óptiš B.
- optem *ugatni* | *latrare*; opteštam (*fr.*); optaldem (*mt.*); * optem C.
- * oba *ip* | *socer* B.
- ovarem *földagadni, fölfuvalkodni*; *kibuzogni, kifutni* (*fövő leves, tej*) | *intumescere, inflari, ebullire*; ovarme *šürgő földuzzadt kép* | *facies inflata*.
- ovartem *földuzzasztani, fölfúni* (*ex. šever dudát*) | *inflare*; puen o. *fölfúni* | *sufflare*.
- * ovaška (*σρ*) *nős, férj* | *nuptus, maritus* C.
- om (*praes. verbi negativi, cf. NyK. IV, 95.*); * am. *praet. ežem*; * šim B., šem C. *conj. enem*; * inem B., enem C. *imp. it, ida*; * B. C.

- omakš *gunyhó* | *casa, tugurium* ;
 * amás B.
- omasá *ajtó* | *janua* ; * amasa C. B.
- omartá (σ) *fatőke* | *truncus arboris*.
- mükš o. *méhkas* | *alvus apium*.
- ómo *álom* | *somnus* R., *uma* L.; * om.
- omučo *álmos, alunni szerető* | *somniculosus*.
- ómun *álomlátás* | *somnium* ;
 * óman B.
- omeštám *álmban beszélni* | *in somno loqui* ; * omeštám *ástozni* | *oscitare* C.
- umalem *aludni* | *dormire* L. ;
 * amalem.
- ómuž (σ) *nád* | *calamus, arundo* ;
 * ámiš B_{APC}.
- or *józan* | *sobrius* P. ; * ar C.,
 ára B.
- or-vuján *józanfejlő, józan* P.
- * or *sáncz, palánk* | *vallum* B.
 19, 43, *árok* | *fossa* S.
- orá *rakás, halmozás (élettelen tárgy)* | *strues, cumulus* ; * ará C., *csoport, sor* | *caterua, agmen* B.
- orá-šenga *légy* | *musca* ; * ara-šengä C.
- *arán-arán *csoportonként* | *cateruatim* B.
- oralem *főhalmozni* | *accumulare*.
- oravá (σ) *kerék; szekér* | *rota* ;
currus ; * aravá C. B., arabá K.
- o. ter *szekér* | *currus*.
- oralde *épilet* | *aedificium*.
- * ára *harag, düh* | *ira, furor* B.
orem megveszekedni | *in rabiem agi, furore incendi* ; *orem (fr.)* ; * orem, arem B.
- oršo pi *veszett kutya* | *canis rabidus*.
- orem (σ) *utca* | *platea*.
- orol (σ) *őr* | *custos, excubitor* R.,
uroul L. ; *.
- * oróla-vaštaltiš *örváltás* | *permutatio excubiarum* B.
- orolem *strázálni, őrt állni, őrizni* | *excubias agere, custodire* ; -*ledem (fr.)* ; * orolem.
- orugem *varrni* | *suere* ; *oruguštám, ruguštám (fr.)* ; * orgem C.,
urgem B.
- orugoš *varrás* | *sutura*.
- vorugem *ruha* | *vestis* R., *vurgém* P. ; * *vurgem* C. B.
- orša *sörény* | *juba* ; * arža C.
- ort *kakas-sarkantyú* | *calcar galli*.
- orđing *menyecske* | *femina juvenis, recens nupta*.
- orválde *a ruhának alsó része, szegély* | *pars vestis inferior, imus margo vestis*.
- o. jer *hímzés az ing alján* | *pictura acu facta (in margine industrii)*.
- orlem *szidni, gyalázní, káromolni* | *conviciari, maledicere, execrari* ; * C., *orlem v. orlandarem* B.
- orlomaš *szidás, káromlás* | *maledictio, imprecatio* ; * orlomaš B.
- órluk (σ) *nyomorúság* | *miseria* :

orlukeš verešten *nyomoru-
ságbá esett* | *in miseriam in-
cidit* R., órlök P.; * órlük
B_{AF}.

* orlukán *nyomorú, szegény* |
miser, egenus B.

ola (σ) tarka | *discolor, coloris
varii*.

olangam tarkálni | *discolorem
feri, -ngedem* (fr.)

olangdem, olalem tarkítani | *va-
riegare*; -ngededem (fr.)

olá (α) város | *urbs* R., ula L.;
* alá.

* alániš város, (városi kerü-
let?) | *urbs (territorium ur-
bis?)* B_{AF}.

olase(jing) városbeli (ember) | *op-
pidanus*.

* ola hús | *caro* C., olá B_{AF}.

olaša (herélt) ló | *equus (castra-
tus)*; * alášá B.

olan (σ) lassan | *lente*; * olén B.

olángo (σ) stüger | *perca fluviali-
lis*; * alanga C.

ofem beszélőni | *loqui*; ofedem be-
széllgetni (fr.)

olemaš beszéd | *loquela, sermo*.

olom (álom) (σ) szalma | *stramen-
tum*; * ólom B_B.

olom-bal lócza a szobafal hosszá-
ban | *scamnum longum (ad
parietem cubiculi)*; cf. olmo.

olug (σ) rét | *pratium*; * álak C. B.

oldalem (σ) csalni, megcsalni | *fal-
lere, fraudare*; oldalaldam
megcsalódni | *falli*; * altalem
C. B., altalaltam B.

oldalmo, oldalčik család | *fraus*.
* altánzak liaš megbotránkoz-
ni | *scandalizari* B.

oldem fűtőni | *calefacere, -dolam
(fr.)*; * oltem C. B.

tulom o. tüzet csinálni, befűte-
ni | *ignem facere, accendere*.

olno menyasszonyi díj (kalim) |
*pretium, quo sponsa emi-
tur*.

olmá (álmá) (σ) alma | *pomum*;
* olmá.

olmo üllő v. fekvőhely | *locus, quo
quis sedet v. cubat*.

tul o. tűzhely | *focus*, veđer o.
szövészék | *jugum textorium*.

* olmanga (olm-anga) lócza |
scamnum C.

olmeš (postp.) helyébe, helyett |
loco.

* olmud-, olmed- : olmudmaš,
olmedmaš ékesség | *ornatus*
B_{F. I.}

olmuktem kijavítani, megigazíta-
ni | *reficere, reparare, -ktal-
dam (pass.)*; * olmaktem C.,
olmuktem, olmaktem (item :
ékesíteni | *ornare*) B.

önglem (σ) érteni | *intelligere* R.,
umolem érezni | *sentire* P.;
* unglem érteni B.

öngöldarem magyarul | *in-
terpretari*; * unguldarem,
unglandarem B.

* öčertem csikorgatni | *stridorem
edere*: püm öčert pirlaš fo-
gát csikorgatni | *dentibus
frendere* B.

önde (στ) *már* | *jam* R., *indé* P.;
 * *indé* B.
 öpkalem (στ) *vmín zúgolódni, dörmögni, bosszankodni* | *aegre ferre, fremere, stomachari*; * *öpkälém* B.
 * *it öpkälä miñim ne panaszkodjál rámm* | *ne conquerere de me* K.
 övertém (στ) *örülni* | *gaudere, laetari*; -*telam, -tedem* (fr.) R.; *übürtem* P.; * *ibürtem* B.
 * *ibürtaktem, -tektem örvendeztetni* | *cui gaudium afferre* B.
 ömnie *ló* | *equus* R., *imná* L.; * *i'mni* C. B.
ömnién lóháton | *equo (vehi)*; * *i'mnin*.
 öram *csodálkozni* | *mirari*; * *megijedni* | *perturbari, perterre-ri* B.
 örmö *csodálatos* | *mirus*; *örmaš v. örmö paša csuda, csuda dolog* | *res mira*.
 * *örektem ámulásba hozni* | *obstupefacere* B.
 ören (στ) *író* | *lac dilutius ex confecto butyro reliquum*.
 öröš *bajusz* | *mystax*.
 örkanem (στ) *hivalkodni* | *otiari, segne otium terere, -nedem* (fr.); -*naldem* (dim.); * *örkänem* C., *örkanem* B.
 örtöz *oldal*; *félreesö, idegen, ismeretlen* | *latus*; *remotus, externus, ignotus* R., *ö'rdüz* P.; * *ördež oldal* | *latus* C., *ö'rdüz* B.

ö. *lu oldalborda* | *costa*; ö. *jing idegen ember* | *homo externus* (ördüz edem B.); ö. *aul mesz-sze, ismeretlen falu* | *pagus longe remotus, ignotus*.
 örtösö *oldalt esö, oldali* | *a latere situs*.
 örtöstö (loc.) *a latere*; * *ördeštä* C.
 örtözeš, örtöškö (lat.) *oldalra, félre* | *ad latus (abire)*; * *ördeškä* C.
 örtözgeč (abl.) *oldalról* | *a latere*; * *ördešgic* C.
 * *ördüzlanem félremaradni, idegenkedni* | *secedere, animo averso esse*.
 örtniel, örtnier *nyereg* | *ephippium* C.
 örza *hársból font nagy lisztkosár* | *corbis farinaria e libro confecta*.
 örza, erza *kék* | *caeruleus*.
 örzangam *kékülni* | *caeruleum fieri, -ngedem* (fr.)
 örzangdem *kékítüni* | *caeruleum facere, -ngedem* (fr.)
 ua *füz* | *salix arenaria*; * C.
 jokšar ua *kecskefüz* | *salix capraea*.
 uala *fützes* | *salicetum*.
 * *uanem* (c. dat.) *benne bízni, reményleni* | *confidere, sperare* B. K.
 uo *új* | *novus, recens*; * *û* C., u B.
 * *úgic ujból, ujra* | *denuo* B. K.
 uemam *megujülüni* | *novari, renovari, uemedem* (fr.)

uendem megújítani | *renovare*,
uendelam (fr.).
úke nincsen; nem (= Germ. *nein*
NyK. IV, 100) | *non est, de-*
est; non; * úke, úka B.
uke-gen különben | *sin minus*,
sin aliter.
* úka: úkaža-gícen abból a mije
nincs | *ex eo quod non habet*
Bk. II, 8, 12.
ukán: u. edem kinek nincs sem-
mije | *qui nihil habet* Bk. II,
8, 15.
ukš ág | *ramus* R., ukš L.; * ukš
C., ukša B.
ukšinžam okádni | *vomere*; -nže-
dem (fr.); * úkšecma oká-
dás | *vomitus* B.
uguršo (mükš) fiatal, egyéves (mé-
hek) | *novellus, unius anni*
(apes).
ungor pü zápfog | *dens mola-*
ris.
uš ész, emlékezet | *mens, memoria*;
* oš C., uš B. (aš Bap. 10, 4)
ušešem vozo eszembe (esett) ju-
tott | *mihi in mentem venit*,
incidit.
ušán eszes, okos, bölcs | *prudens*,
sapiens.
uštumo esztelen | *demens*; *uš-
tema B.
*ušluk bölcsesség, okosság | *sap-*
ientia, prudentia.
ušeštarem oktatni | *docere, insti-*
tuere P.
ušem (σ) egyesíteni | *conjungere*:
voľukem ikverež u. a mar-

hát összehajtani | *pecus in*
unum compellere.
ušnem egyesülni | *se conjungere*.
ušnomaš egyesülés | *conjunctio*.
* uštarem egyesíteni, hozzácsa-
tolni | *conjungere, addere* B.
* ušlanem egyesülni, hozzácsat-
lakozni | *se con- v. adjungere*
Bap.
* ušlandarem egyesíteni, hozzá-
csatolni | *con-, adjungere*.
uškál, škal tehén | *vacca*; *škal
C. K.
uštam ásítani | *oscitare, -tedem* (fr.)
uštoš verszt (bepcra) | *stadium*
Russicum; * uštaš, uštšš.
ušmá száj | *os (oris)*; *šma v. šma-
raž (szájlyuk) C. B.
ušmén (σ) retek | *raphanus*.
jokšar u. vörös répa | *beta nigra*.
užam látni | *videre*; užedem (fr.);
* užam.
užon ogket (nem láthat) iriggyel |
invidet; * užen ak kert B.
užon kettemaš irigyiség | *invidia*.
* užaktem láttatni | *videndum*
dare.
užárge zöld | *viridis*; * žarga C.
užargem, užargeman zöldülni |
virescere.
užartem, užargemdem zöldíte-
ni | *viridem facere*.
(užá ár | *pretium*), ža F.
užalem eladni | *vendere*; * vu-
šalem C., vužalem B.
žalkalem, žaledem (fr.)
užalašluk eladni való, eladó |
venalis.

- uzgá bunda | *pallium pelliceum*; *žga C.
- uta ajtó | *janua* L.
- utarem (σ) megszabadítani, megmenteni | *liberare, servare*; * K., atarem B.
- úto (σ) fölös | *abundans, superfluus*; * úta C., egyebeknél több; kamat | *plus; fenus, usura* B.
- utem fölös lenni | *abundare, superesse* R. P.: utemeške mértéken túl | *supra modum* P.
- * uteštam megnövekedni | *increcere* B.
- * utemdem növesztetni | *augere* B.
- utlá több, többet; sokkal | *plus; multo (c. comp.)*; utlarák több, többet, többnyire | *plus, plerumque*; *.
- utlem megmenekedni, szabadulni | *salvum, liberum evadere*; -ledem (fr.); * utlem, atlem B.
- udur földvakaró | *rastrum*.
- uduralam vakarni (körömmel) | *scabere, scalpere, -rkalem (fr.)*, -raldam vakarózni | *se perfricare, cf. odorem*; * udurkalem aggódni | *sollicitum esse (cf. fülét vakarni)* K.
- * udralmaš vonás | *linea* B.
- * udralam jelt adni, inteni | *signum dare, nutu significare* B.
4. 7. K.
- uzaktarem (σ) elkísérni | *comitari, deducere*.
- úzo hím | *mas, masculus*; * óza B.
- uná (σ) vendég | *hospes, conviva*; * žana, žna C., žuná B.
- unálok vendégség | *hospitium*: unálokeš kajaš v.-be menni | *hospitium, convivium inire*.
- * žunalem vendégeskedni | *convivio interesse*.
- unaliktem megvendégelni | *hospitio, convivio excipere* P.
- úndur (σ) hód | *castor*.
- úndula poloska | *cimex*.
- úver (α) hír, tudóstítás | *nuncius (Nachricht)*; * ubér B.
- * uberlem, uberlandarem hírdetni | *nnunciare* B.
- umur, umor (σ) csendes (idő, víz, tranquillus, placidus).
- umurlanem megcsendesedni (α szél) | *consedari*.
- umula (σ) komló | *humulus lupulus*; * omala, omła, umla C.
- úmdo nyárs | *veru*.
- umbál túlvaló, túlsó rész | *ulterior ulterior pars*; * B.
- * u. sirä túlsó part | *ripa ulterior* B.
- umbálne (loc.) túl; n-túl | *ultra trans*; * umbálna B.
- umbáke, umbák (lat.) túl, tóra | *in partem ulteriorem*; * umbáka B.
- * umbécen túlnan, -n túlról | *parte ulteriore* B. K.
- ur evet, kopéka | *sciurus; kopeika*: lur, luraš (lu-ur, lu-uraš) B.
- kopékaš | *numus denarius (kop.)*; * luráš B.

ig-ur, kog-ur egy, két kópéka ;
 *kók-ur B.
 * vislur fél rúbel | *dimidius rublus* (50 kop.) K.
 šüdör (šüdö-ur) rúbel, рубль (100 kop.)
 ur- elszakítódni, elsodortatni (föld a víztől) | *avelli, abrumpi* (ex. terra impetu fluminis).
 uruktarem elszakítáni, elsodorni (földet a víz) | *avellere, ab-rumpere*.
 * urdem eltartani, megóvni | *sus-tentare, conservare* B.; *tar-tóztatni* | *retinere* B.
 urs (σ) acél | *chalybs*; * urus, urs C.
 * urbal- keverni, elegyíteni | *miscere* B.; cf. varem.
 úrman gyarapodás | *incrementum*.
 urmužam vonyítani (kutya) | *ulu-lare, -žedem* (fr.), -žaldem (mt., dim.); * urmožam C.
 úrluk (σ) mag, vetőmag; nemzedék | *semen; progemies, stirps*.
 úla elfogat, fris ló | *equi curru juncti, equi mutati*.
 ulák (σ) magában való, magányos; csendes, rejtett hely | *solus; locus ab arbitris re-motus* (ex. g. ulakeš kaena); * olák vär B.
 ulam vaggok | *sum*; * ulam, ilam B., olam C.
 praet. elem valék | *eram, ele va-la* | *erat* R., *ile* P.; * ile B., oľe C.
 * úla: úlaža-gícen abból a mije

van | *ex eo quod habet* B. II. 8, 11.
 ulán: piš u. liaš bšovlködni | *abundare* B. II. 9, 8.
 * ult-: odolen ultenet imádkozás-ban voltak | *in precatione occupati erant* B. I. 14. cf. ju-muldem.
 ultemás imádság | *precatio, pre-ces* B. I. 5, 8.
 ulmu (σ) férj, ur[-am] | *maritus, dominus* L. S.
 ü vaj, olaj | *butyrum, oleum*; * ű C., ű B.
 škal-ü tehénvaj | *butyrum, pu-ü faolaj* | *olivum*.
 üngö bagoly | *bubo*; * üngü C.
 üngürčük lassu, buta | *tardus, stupidus*.
 üngürčükemam megbutúlni | *stupidum fieri*.
 üngše csendes, békés | *placidus, mi-tis* R., ünšö P.
 üngšemdem kibékíteni | *placare*.
 üčažem veszekedni | *contendere, al-tercari*; * vicašem B.
 * üš kalapács | *malleus* C.
 üšandarem nyugtalanítani, hábor-gatni | *inquietare, turbare*.
 * üškurem fölindítani, fölingerel-ni | *irritare, lacessere* B. I.
 üšküž bika | *taurus*; * üšküš C., üšküž tulok | *juvencus* B.
 vusko ü. ökör | *bos*.
 üštam törülni, seperni | *abstergere, scopis verrere, -tedem* (fr.); * ištäläm C., ištílám megtörül-ni | *extergere* B.

šürg' ü. *arczát megtörülni*, pört
 ü. *szobát seperni*.
 üstő *öv* | *cingulum*, *zoňa* R., *ušti*
 L.; * *ışte*, *ešte* C., *i'šta* B.
 * *štövär derék (öv-hely)* | *lum-*
bus C.
 * *įstal-övezni* | *cingere* : *įstam is-*
talaš az övet fölkölni | *succin-*
gi BL. (*štım štál*- BAPC. 1, 13.)
 užam *hívni* | *vocare*, *advocare* ;
 * *üzám* C., *üzám* B.
 užüktem *meghívatni* | *invita-*
re P.
 užalanem *megvedleni* | *plumas mu-*
ture.
 üdem *vetni* | *serere*, *üdedem* (fr.)
 R., *vüdem* L. ; * *üdem*.
 üdür *leány* | *filia*, *puella* R., *vü-*
dür L. ; * *eder*, *idir* C., *idír* B.
 üdüramaš *asszony* | *mulier* ;
 * *ederámáš* C., *idramáš*, *idí-*
remáš B.
 üdür-vél *mostoha leány* | *pri-*
vigna.
 üzgár, üzgar *szerszám*, *eszközök*,
holmi | *instrumenta*, *utensilia*,
vasa ; * *žgar holmik* BAP.
 ömne ü. *lószerszám* | *helcium* ;
 vočko ü. *konyhaszerek* | *vasa*
coquinaria.
 ünžüyük *fejfelé* | *capite decur-*
sum verso (šolgaš állni, sa-
 kaš akasztani).
 üp haj | *crinis* ; * *üp* C., *üp haj*,
hajszál | *capillus*, *pilus* B.
 üpoñem porkó *hajfoñadék* | *cri-*
nis plexus (Zopf), cf. *punem*.
 üpš *szag* | *odor* R., *upiš* L. ; * *üpš*.

üpšán szagos | *olenis*.
 üpšem *szaglani* (*szaglik*) | *olere*,
-šedem (fr.) ; *-šaldam min-*
denütt szaglani | *ubique olere* ;
 * *üpšem* B.
 üpšinžam *szagolni vmit* | *olfa-*
cere, *-žedem* (fr.) R., *üpšin-*
zam S.
 üvürä *szúnyog* | *culex*.
 ümä' : *ümä'šte taval* | *anno supe-*
riore ; *a minap* | *nuper* RcsM.
 702.
 ümäsen, ümäštegeč *taval óta* |
inde ab anno superiore.
 ümäse *tavali* | *anni superioris*.
 ümür (a) *élet*, *élet ideje* | *aetas*.
 ümürdömő *örökkévaló* | *aeternus*.
 ümülükš v. *ümülkä*, *ümül árnyék* |
umbra ; * *emelkä* C., *i'mil*
árnyék, *imi'lka árnykép*, *kí-*
sértet | *simulacrum vanum*,
species B.
 ümülükšte *šinžaš az árnyékban*
ülni in umbra sedere.
 ümülükšán *árnyékos* | *umbrosus*.
 ümbäl *fölszínre vminek* | *superficies*.
 ümbälne (loc.) *fölszínre* | *in su-*
perficie R., *umbälne* P.
 ümbälan, ümbäk *fölszínre* | *in*
superficiem R., *umbalan* P.
 ümbäč *fölszínről* | *e superficie*.
 ül *vminek alja* | *pars inferior*.
 ülöl *alulvaló* (ü. *vuj alsó vég*) |
inferior.
 ülnö (loc.) *alul*, *lent* | *subter*, *in-*
fra ; * *ülnä* C.
 ülnösö *alsó*, *alulsó* | *inferior*,
imus ; * *ülnša* B.

ülä'n (lat.) *alí, le* | *deorsum*.
 ülük, ülükö *le, lefelé* | *deorsum*;
 *ülka B., ülkä C.; ülkök
aljáig | *ad imum* B., ülkiläräk
lejobb | *inferius* B.
 ülüč *alubról* | *ab inferiore parte,*
ab imo; *ülec C., üfec, -cen K.
kaek, kaik (σ) *madár*; *vad* |
avis; *fera*; *kek.
 čodera kaek *vad, erdei vad* |
fera silvestris.
kauno *szövetséges, társ, barát*;
barátság | *socius, amicus*;
amicitia, foedus R., kauñe S.
 meñen kauñem *szövetségesem* |
mihí foedere junctus.
 kauño liaš *szövetkezni* | *foedus*
facere, kauñom eštaš barát-
ságot kötni | *amicitiam inire*.
 *kaklaká *görbe, ravasz* | *curvus,*
callidus, versutus: k. šamak
ravaszság | *callide dictum, do-*
lus B., k. korna *görbe út* |
ria curva B.
 *kagak *horog* | *hamus, uncus* C.
 kágaz (α) *papíros* | *charta, ch. lin-*
tea.
 kágar, káger (σ) *görbe* | *curvus*.
 kagergem *görbedni, görbülñi* |
incurvari; -rgedem, -rgelam
 (fr.).
 'kagertem *görbítetni* | *incurvare*;
 -tedem (fr.)
kajem *menni, elmenni* | *ire, abire*;
 (*praemisso gerundio* = *el*
Hungaricum, verbis apposi-
tum, cf. NyK. IV, 88.); *kaje-*
dem (fr.); *kejem.

*marlan *keaş férjhez menni* |
nubere cui B.
 kaektem *menetni vkit* | *abire fa-*
cere, abigere.
 *kajic (σ) *olló* | *forfex* C.
 kanga *sovány (állat)* | *macer* (*pe-*
cus) F.
 kače (σ) *völegény* | *sponsus*.
 kackizam: *viszketést érezni* | *sen-*
tire pruritus K.
 kaška (σ) *tönk (eldölt fa az er-*
dőben, a víztől vitt fa) | *ar-*
bor subversa, v. torrente ab-
repta; *käškä *karó* | *palus*
 (-li) C.
 *käškä *epe* | *fel* C. (cf. šekš).
 *kaške *savanyú* | *acidus* C.
 *kaškem *savanyodni* | *acesce-*
re C. [tua.
 kášta *mestergerenda* | *trabs perpe-*
katem leszakítani, letörni | *avellere,*
defringere (ex. *izišok kin-*
dem egy kis kenyeret); *kat-*
kalem (fr.)
 kátek *töredék, letört vmi* | *avul-*
sum quid, frustum.
 katlem *szakadni, törbödni* | *prae-*
fringi: *telje katlá a hold*
fogy | *luna decrescit*.
 kas (σ) *este* | *vesper* R., kač L.
 keče k. *lieš a nap lemenőben*
van | *vesperascit*.
 kas-tene *estvel* | *vesperi*.
 kasarem (sulukom) *meggyöñni* |
confiteri (*sacerdoti peccata*)
 P.; *kesärem BAP.
 kasaremaš *bűnbánat* | *poeniten-*
tia (*peccatorum*) P.

káze (σ) *kecskebak, kecske* | *caper, capra*; * *kesä* C. B.

k. tagá *kecskebak* | *caper*.

kana, kanák (gana) -*szor, -szer, ex. ikana* (i. e. ik-kana) *egyszer* | *semel*, ves-kana *másodszor* | *secunda vice*, nil-gana *négyszer* | *quater*, kumuso-g. *harmadszor* | *tertia vice etc.*; * *kanák* B., kana, gana (känä, gänä), *känäk etc. C.*

ikanašte egyszerre | *subito*.

kanem (σ) *pihenni, megpihenni* | *requiescere*; -*nedem* (fr.); *känem* C. B., *känaltam* B_{AP}.

* *känaktem, känektem, kändarem* *megnyugtadni* | *tranquillare* B.

* *kängäš* (σ) *tanács* | *consilium* C.

* *kängäšem* *tanácsolni* | *consilium dare* C., *tanakodni, megítélni* | *consiliari, deliberare, judicare* B.

kandakše, kandakš *nyolcz* | *octo*;

* *kändäxše* C., *kandakš* B.

kandakš-lu *nyolczvan* | *octaginta*.

kandakšemese -kšese *nyolczadik* | *octavus*; * *kandakša* B. (*kandakšanša* B_P. II, 2, 5.) *kändäxšeže* C.

kándo vuj *kék virág a gabonában* | *flos caeruleus in frugibus* (*cyanus*).

kandrá (σ) *kötél* | *restis, funiculus*.

kap *test, termet* | *corpus, statura*; * *káp* B.

kugo kapán (ömne) *nagy, magas* (ló) | *magnae staturae*.

küzgő kapan nagytestű, vastag | *corpulentus*.

kapká (σ) *kapu* | *porta*; * *чаркá* B., *kapka* C.

kapčák *négyszögű függögallér* (a nők *mežer-jén*) | *galerus quadratus dependens*.

* *käpšiltem* *lánczolni, lánczra verni* | *catenis vincire*.

kapla, kaplák *mindentlét* | *ubique*. *pasu kapla* *kaošna* *mindentlét mentünk az egész mezőn* (mező *szerte*) | *totum agrum permeavimus*.

kava gyomor | *stomachus*.

kávan (σ) *asztag* | *acervus (foeni)*; * *kävän* C.

šurno kavan gabna asztag | *acervus frumenti*.

* *kaval, jal-gaval sark, lábsark* | *calx pedis* C., *kavál* B.

* *kar-enni* | *edere, comedere* B.

* *karte* *iláš böjtölni* | *jejunare*; *karm šon* *megéhezett* | *esurit*. *kárma* *evés, étel* | *esus, cibus*. [B.

cicam *karša* *csecszopó* | *lactens*
kara: k. *vondo keresztpálcza* *a kogo vuj vondo-n, melylyel ezt fölcsavarják* | *baculus transversus, quo k. v. vondo torquetur* (cf. *vondo*).

karatan (σ) *barát, szerzetes* | *monachus*.

karas (σ) *méz-lép* | *favus*; * *käräš* (műkš k.) B_L.

* *kä'riš, kärš* (*instrumentum musicum*) *hegedű* | *violina* B_L. 7, 92., *гусли* B_K. I. 14, 7. B_{AP}.

* kargaš *héj, kéreg* | *cortex* C.
 kárše *haris* | *vallus creæ*.
 karneštam (*στ*) *nyujtózni* | *pandiculari*; -štedem (*fr.*)
 kalasem (*στ*) *mondani* | *dicere*, -skalēm (*fr.*); * kelesem C. B., keleskalem (*fr.*) Bl.
 kálok, kálak, kálek (*α*) *nép* | *populus*; * *hálak* B.
 kalda *kis négyyszögül bőrzacskó, melyet az öven hordanak (tűzszerszám, pipa, pénzstb. szá mára)* | *sacellus coriaceus, in cingulo gestatus*.
 * kalpák (*στ*) *sisak* | *galea* BRF. 6, 17. kirtni-kolpák (*vas-halap*) BTHES. I. 5, 8.
 -ke, -ge-*ostúl, -estüll* | *una cum*; * -ge. kekerek *taréj (kakasé)* | *crista (galli)*.
 kečalam, kačalam *keresni* | *quaerere, inquirere*; -ledem, -ldo-lam (*fr.*) R., kičalam P.; * kičäläm C. K., kičälam B.
 keče *nap* | *sol, dies*; * keča B., keže C.
 k. volgodo *napvilág* | *lux solis*.
 k. lekmaš *napkelet* | *oriens*; * k. lültma *mongír* B.
 k. šečmaš *napnyugat* | *occidens*
 k. val (keč val) *dél* | *meridies*, k.-valom *nappal* | *luce, interdiu*; * keče-vä'l *dél, nappal* | *meridies, lux* B.
 kečen, keceňok *mindennap* | *quotidie*.
 kečán *verőfényes* | *apricus*; kečán *ogol borús* | *nubilus*.

kečaš : kum. k. (*parem*) *három napos (ünnep)* | *trium dierum (festum)*.
 kečem *függni, lógni* | *pendere*; * kečaldam *odaakasztódni* | *suspendi*; * kečaltam (kečalten *tídan šüješ nyakába borult* | *in cervicem ejus invasit* Bl. 15, 20.) *függdödni, odaragadni* | *pendere, inhaerescere*.
 kečektem *függeszteni, fölakasztani* | *suspendere* C.
 kečemäš *függyöny* | *velum, aulaeum* B.
 kečkem *befogni (lovat)* | *curru jungere (equum)*; kečekedem (*fr.*)
 * kickiktem *igába fogni* | *in jugum adigere* Bx. II.
 kečkerem (*στ*) *kiáltani, kiabálni hívni* | *clamare, vocare*; -ralam (*mt.*); -rkalem (*fr.*) R.; kickirem P.
 sisma kečkera *disznó rőfög* | *sus grunnit*; ludo, kombo k. *réce, lúd gágog* | *anas, anser strepit*.
 kečkermaš *kiabálás* | *clamor*.
 kešá (kašá) *nyom* | *vestigium* R., kišá P., cf. jišá, jišán.
 kéšer (*π*) *répa* | *rapum*.
 keškár *hengernek neme, melyre a fonal föltekерödik* | *cylindrus, cui fila texenda involvunt*.
 keškem (kiškem) *dobni* | *jacere, abjicere*; keškalam *el-, kiönteni* | *effundere*; -kaldam, -ka-

ledem (*fr.*); * kiškem, kiškäläm C., kiškal-, kiškalt- B.
 kiškal-goltaš *elontani (vért) | effundere (sanguinem).*
 tereš kiškaš *ganejozni (földet) | stercoreare.* [kiška B.
 kešké *kigyó | anguis*; * keške C.,
 kešték (*σ*) *ereszték, pälha | assumentum angulare (indusii).*
 ket kéz | *manus R., kät L.*; * kit C., kid B.
 ket-šól *karperecz | armilla.*
 ketam *-hatni, -hetni | posse (NyK. IV, 87.) R., kertam, kerdam P.*; * kerdäm, kirdäm C., kerdam B.
 ketteme *tehetetlen, ügyetlen | impotens, inhabilis*; * kértema *gyenge, beteg | imbecillus, infirmus.*
 ulo ketmen *lehetőleg | quoad fieri potest*; * nakértman B.
 kedal *derék | regio sacra corporis humani*; * kedäl C., kidäl B.
 kede: kú-kede *vadgalamb | palumbus, tur-gede gerlicze | turtur*; * kädä C., kädä *galamb | columba B.*
 kedetlem *kotlani | glocire.*
 kené *kender | cannabis*; * kiñe C.
 keñér *sing (könyöktől ujjhegyig) | ulna*; * kiñer B.
 k. vuj *könyök | cubitus R., känär-vuř L.*
 kengež *nyár | aestas R., känäs L.*; * kängež C., kängiž B. K.
 kengežem *nyáron | aestate*; * kängižam K.

kengežese *nyári | aestivus.*
 kem *csizma | calceus turcicus*; *
 keram *betenni, beledugni | infingere, inserere*; -redem (*fr.*); * kerl- *rádugni BmK. 15, 26.*
 kéraser (*σ*?) *gonosz, haragos, fene (állat) | saevus, ferus*; * kirásir B. K.
 kerä'1 (*σ*) *kellő, szükséges | necessarius B.*
 kere (*σ*) *igaz, igazság | verus, veritas R., kerže P.*; * kirók C., kir B_{af}, kirža *veritas W.*
 keren *v. kereñók, kerñok bizonyosan, valóban | certo, revera*; *.
 kerék (*σ*) = *akár- | -libet, -vis (pronominiibus interrogativis praefixum, cf. NyK. III, 441), ex. kerek-kő akárki | quilibet, quivis etc.*; * B.
 kéreš *sérincz | perca cernua*; * ki-reš, kereš C.
 * kerém *kötél | restis C. B.*
 k. ónga *tör, laqueus Bk. 1.*
 kerem *verni, ütni | percutere, pulsare*; -rkalem (*fr.*); keraldam (*pass.*); kerektem (*eff.*); * käre-rem B_{af}, kereltam (*pass.*) B.
 keremét (*α*) *rossz szellem, ellenségesség istenség; hely, melyet a lakásnak tartanak, s hol neki áldoznak | numen hominibus infestum; locus, ubi hujusmodi numen habitare credunt, eique sacrificant R. P.*; * keremét *bálvány | idolum Bk., 1. 10, 19.*

keremétašta coklaša (a kere-
met-ben áldozó) bálványimá-
dó | *idolatra* Bk. 1.
kergaldem föltúrní (ruhaujjat) |
replicare (manicam).
kéрге fekete harkály | *picus mar-
tius*.
kel (σ) húr | *chorda*; *C., kil K.
kislá kel guszli-húr, jongež k.
ív húr, ívideg | *nervus* (in ar-
cu); res k. a mellen hordott
kereszt v. gyöngyfűzér | *cruce*
v. *linea margaritarum, quam*
ante pectus gestant.
kelemde köldök | *umbilicus*.
kelge mély | *profundus*; * kelgä
C., kélga B.
kelgemam mélyedni | *profun-
dum fieri*.
kelgemdem mélyebbíteni | *pro-
fundum facere*.
* kelgeža mélység | *profundi-
tas* C.
keltal- ölelni | *amplecti* P.; cf. el-
talam B.
* keltemäš ördög | *diabolus* B. (cf.
küldömaš).
* keldé háló, gyalom | *rete* B. K.
keldem kötözni | *colligare*; -dedem
(fr.)
keldá kéve | *manipulus, merges*;
* kiltá B.
keldeš kötés, csomó | *nodus*.
ki'ak sárga sás | *carex flava*.
ki'ar (α) ugorka | *cucumis*.
kiem (α) fektüdni, betegen fektü-
ni | *jacere, lecto teneri*; kil-
dam (fr.); *.

kiše jing fekvő beteg | *lecto af-
fixus, aegrotus*.
kild-koštaš kóborolni, bujdos-
ni | *vagari*; kild- v. kilt-koš-
tošo kóborló | *homo vagus*.
* kidešt-: kideštéma vár (fek-
vőhely | *cubiculum*?) sátor-
osztály | *pars tentorii* BzB.
9, 2.
* kičaká kemény, szigoru | *durus,*
severus; k. jängán kemény-
szivű | *animi duri* B.
kiš szurok | *pix*; * C.
k. pot (szurokcatlan) pokol |
gehenna; * kiš-pad B.
* kižem fázni | *frigere, algere* C.
* kičiktem megfagyasztani | *con-
gelare* K.
kisá erdei pinty | *fringilla caelebs*.
kizet most | *nunc*; * ki'zit.
kizetse mostani | *qui nunc est*; *
ki'zitša B.
kiñilam fölkelni | *surgere, -ledem*
(fr.); * kiñeläm C., kiñi-
lam B.
kiñildem fölkelteni | *suscitare,*
excitare, -ldalam (fr.); * ki-
ñeltem C., kiñiltem B. (ču-
da-doko k. rosszra indítani).
ki'nde kenyér | *panis*; * kindä C.,
ki'nda kenyér, gabona | *pa-
nis, fruges* B.
k. kom kenyérhéj | *crusta pa-
nis*; k. körgö kenyérbél | *mol-
lia panis*.
* kiring-fölkurjantani (örömtől) |
clamorem laetum edere Bg.
4, 27.

* kirtlem : námasírlanen k. *bu-jálkodni* | *lascivire* Ba. 5, 19.
 * ko *hab*, *hullám* | *unda*, *fluctus* C. B.
 * koán *habos*, *hullámos* | *fluctuosus* B.
 kok *két* | *duo* ; *.
 kóktot *kettő* | *duo* ; * kóktot, kóktit, kokta.
 kogeńek *mind a kettő* | *ambo* ; * kogeńek, kogeńék B.
 kolo *húsz* | *viginti* ; * kokla C., koklu B.
 * kok väre, kok pékala *kétfelé*, *ketté* | *in duas partes*.
 kóktoso *második* | *secundus* ; * kóktimša B., kóktéša *másodszor*, *azután* | *secundo* Bx. I. 12, 28.
 kokerem *köhögni* | *tussire* ; kokeredem (*fr.*), kokeraldem (*mt.*) ; * kajrem C.
 kókurtaš *köhögés* | *tussis* ; * kah-retaš C.
 kókša *rühes sebeka fejen* | *porrigo*.
 k. vujan *rühes fejl* | *porriginosus*.
 kókla *köz* | *intervallum* (enger k. *folyóköz*).
 kokla-koštšo *közbenjáró* | *intercessor* P. (* lo-kaša B.)
 kóklase *közbenső* | *intermedius*.
 koklašte (*loc.*) *között* | *inter*.
 koklaške, koklaš (*lat.*) *közé* | *in medium*.
 koklageč (*abl.*) *közöl* | *e medio*.
 koklaga *kemény* | *durus*.

koklagangam *keményül*ni | *durum fieri*.
 koklagangdem *keményít*eni | *indurare*.
 kogárše *moly* | *tinea* ; * kogérša B.
 kogulo (*σr*) *lepény* | *placenta* ; * kagel C.
 koja (*σr*) *kövé*r | *pinguis*; *kövér*ség, *zsr* | *pinguitudo*, *pingue*.
 kojangam *kövér*edni | *pinguescere*.
 kojám *mutatkozni*, *me*glátszani, *me*gjeleni | *apparere*, *conspicuum esse*; kojedem (*fr.*) ; * kajám C. B., kajaltám B_{APC}.
 końčem *je*lenni | *apparere* R., kojzem P. ; kojzoktem (*eff.*) P. ; * kajzektem (*eff.*) B_{AP}.
 * kaješlanem (kaješ liam) *mutatkozni*, *elétül*ni, *támadni* | *apparere*, *cerni*, *emergere* B.
 kojdamem *tréfál*ni | *jocari*.
 kojdarček *tréfa* | *jocus*.
 koč, koč *-on át* ; *alatt* (*idő a.*) | *per* (*locum, tempus*) ; * kač. -leč koč *-on túl*, *-nál többet* | *ultra, plus quam* ; * gic kač B.
 * kačliaš *földül*mülni, *első*lenni | *superare, praecedere* B.
 kočo *keserű* | *amarus* ; * káča.
 kočemám *megkeser*edni | *amarescere*.
 kočemdem *keserít*eni | *amarum facere* ; -mdedem (*fr.*)
 kočkam *enni* | *edere, comedere* ; -čkedem (*fr.*) ; * kačkam (C.

conjunctivum verbi kačkam
dicit kartnem esse, cf. kar.)
 kóčoš *étel, étek* | *cibus*; *káč-
 kiš B.
 kočkoktem *etetni* | *cibare*.
 koškem *száradni, meg-, kiszárad-*
ni | *siccari, consiccari*; -ke-
 dem (*fr.*), koškaldam *szá-*
radni | *siccum fieri*; *koškem
 C. B.; *cf. kukšo száraz* | *sic-*
cus.
 koštem *szárítani* | *siccare* C.
 koštam *járni, -tedem (fr.)* | *ambu-*
lare, meare, proficisci; *kaš-
 tam B. C., kaštalam (*dim.*)
 C.; kaštikalem (*fr.*) B., kaš-
 takalem C.
 koštem *fájni* | *dolere*; *karštem
beteg lenni, fájni | *aegrotare,*
dolere.
 vujem košta *fejem fáj* | *caput*
mihi dolet.
 koštošo *fájás, baj, betegség* |
dolor, morbus; *karštīš B.,
 karštīša *beteg* | *aeger* B.
 *karštīktem *beteggé tenni* | *aeg-*
rum facere B.
 koštalam *meríteni* | *haurire*; -le-
 dem, -leštam (*fr.*); -laldam
merítődni | *hauriri*; *kaš-
 tal- B.
 kož *jegenyefenyű* | *pinus abies*.
 kožlá *fenyves (erdő)* | *pinetum*.
 kožárge *hegyes* | *cuspidatus*; kašár
 B., kašárga *hegyes őszön* |
stimulus B. II.
 *kašar *mücaš (hegyes vég)*
csúcs | *cacumen*.

kožárge v. kožar toja *hegyes*
bot | *baculus cuspidatus*, ko-
 žar *paria mutató ujj* | *digitus*
index.
 kožartem *hegyezni* | *acuere, cus-*
pidare; *befejezni, bevégezni* |
finire, conficere; -tedem (*fr.*);
 *kašartem *hegyezni* | *acuere*
 B. P., *befejezni* | *finire* B. G.
 kot, kod *kor, idő* | *tempus*; *god B.
 šudo kot *szénakor (kaszdlás ide-*
je) | *tempus foeni secandi*, tü-
 retme k. *aratás ideje* | *t. me-*
tendi, üdömö k. *vetés ideje* |
t. serendi.
 kodom *kor, idejében* | *tempore*;
 *godam B.
 kodsen, kodsek *óta* | *ex tempo-*
re, inde a; *godšen, godgic B.
 kotán (*sz*) *segg* | *podex*; *kután B.
 jol k. *lábsark* | *calx pedis*.
 *koti *macska* | *felis* C.
 kodam *maradni* | *manere, rema-*
nere; *.
 kotšo *maradék*; *múlt (nap, hét,*
év) | *reliquiae; praeteritus (di-*
es, annus).
 kodem *hagyni, hátra hagyni, el-*
hagyni | *relinquere*; kode-
 dem (*fr.*); *kodem C. B.
 *kodektem *elhagyatni (vkivel*
vmít) | *relinqui jubere* C.
 kodaldem (kudaldem) *megbo-*
csátani; *abbahagyni, meg-*
szóltni | *remittere, condonare;*
desistere a re R., kudaltem P.;
 *suluk *kožšašluk bílnbocsá-*
nat | *remissio peccatorum* B.

- *kodalam *kísérni* | *comitari, prosequi*; -lkalem (*fr.*) C. K., kodolam *kísérni*, -loktem *elbocsátani, elkísérni* | *dimittere, prosequi* BAF.
- kosa-tále *fil a gabonában* (*fehér virágú, szúrós*) R.; *kusa-tála *bogácskóró* | *carduus* BHÉB. 6, 8.
- *kosi'r *bűszke* | *superbus* BTIM. II. 3, 2.
- *kostan *bátor* | *audax* C.
- kon *szapu* | *lix, lixivium*.
- kongla : k. *lűvāl hōnalj* | *ala (vallis axillaris)*; *konglá BAF. 1, 13.
- kondem *hozni* | *afferre, adducere, dedem* (*fr.*) R.; kondištam *hordozni* | *portare, apportare* L.; *kandem C. B., kandištam B.
- koptak : ket k. *kézfej* | *metacarpus*, jol k. *lábfej* | *metatarsus*.
- kopšánge *féreg* | *vermis*; kapšánge *bogár* | *scarabaeus* C. (*sáska* | *locusta* Bm. 3, 4, kogo űsuldurán k. BAF. 9, 3)
- kovášte *bőr* | *cutis, pellis* R., kobašti L.; *kavašta C., kabášta B.
- kovorá (σ) *stuczer, csinosan öltözött* | *homo elegans, nitidus* R., kovrá *kevény* | *superbus* P.; *kábír *kevény* B.
- kovortatem *stuczereskedni, csinosan járni* | *eleganti cultu incedere*; *kabirtaltem *kevénykedni* | *superbire* B.
- kom *hég* | *cortex, crusta*, kinde k. *kenyérhég* | *crusta panis*; cf. kumuž.
- *piž-gom *keztyű* | *manica, digi-tabulum* C. (cf. pež).
- kómdoš *fedél* | *operculum*.
- šinža k. *szemhég* | *palpebra*.
- komdeštem *befedni* | *operire*; *komdištem *bezárni, becsukni* (*könyvet*) | *claudere* B.
- kómduk *hanyatt* (*feküdni*) | *supine*.
- kómbo *lúd* | *anser*; *komba C.
- kaik k. *vad lúd* | *anser silvestris*, ašneme k. *házi lúd* | *anser domesticus*.
- kórák (σ) *varjú* | *cornix*; *karak C., korák B.
- *koraska *vő* | *gener* C.
- korangam *félre térni, kitérni* | *decedere (de via)*; -ngeštam, ngelam (*fr.*); *karangam B.
- korem *rajzolni* | *delineare*.
- korém *völgy, mélyút, szoros* | *vallis, via cava, angustiae viarum*; *karém *völgy* | *vallis* C.; *verem, barlang* | *fovea, caverna*.
- šoja-gorem *nyakszirt* | *occiput*; *šaja-garem C. (šaja = шея).
- koreman *völgyes* (*csak egy k. -mal*) | *vallem habens*.
- koremlan *ver hegyes, völgyes, mélyedékes hely* | *locus iniquus, cavernosus*.
- korká (σ) *merítőkandl* | *cochlear majus*; *karká *kupa* | *cupa* B.

korčák (σ): k. vate *báb* | *pupa* ;
 * korčák *fazék* | *olla* B. (kor-
 šók B.) [žanga B.]
 korčage (σ) *lapu* | *lappa* ; *kar-
 korno *út*, *csík* | *via*, *linea*, *stria* ;
 * kórna C. B.
 jol k. *ösvény* | *semita*.
 kornán *csíkos* | *striatus*, *lineatus*.
 kormuž *marék* | *vola*.
 kormuštam *megmarkolni* | *ma-
 nu prehendere*.
 kormuštulam *markolgatni* | (fr.)
 kol (kál) *hal* | *pisces* ; * kol.
 kóla *egér* | *mus* ; * kala C.
 ku-kóla (*nagy e.*) *patkány* | *mus
 rattus* ; * kogo-kala C.
 kolanem (σ) *szomorkodni* | *moe-
 rere* ; -nedem (fr.)
 kolánaldam *elszomorodni* | *con-
 tristari*.
 kolandarem *megszomorítani* |
contristare.
 kolam *hallani* | *audire* R., *kulam*
 L., *koledem* (fr.) ; * kolam.
 kološtam *ráhallgatni*, *szót fo-
 gadni* | *auscultare*, *obedire* ;
 -štedem (fr.) ; * kolaštam C.,
 kolištam, kolštam *elhallgat-
 ni* ; *szót fogadni* | *contice-
 scere* ; *obedire* B.
 * kolštektem *uralkodni vkin* |
in officio continere quem B.
 koldomo *süket* (*nem halló*) |
surdus.
 kolem *halni*, *meghalni* | *mori* ; *.
 kološo *halott* | *mortuus* R., *kó-
 lokšo* P. ; * kolša, kólakša,
 koláša B.

kolmáš *halál* | *mors*.
 * kolšalandarem *halálra vin-
 ni* | *supplicium capitis sumere*
 B.
 koldem *külden*, *ereszteni* | *mittere*,
dimittere ; (c. *gerundius verbo-
 rum*, cf. NyK. IV, 88.) ; -de-
 dem (fr.) ; * koltem B. C. ;
 koltalt- *megbocsátani* | *remit-
 tere*, *condonare* B.
 kolmo *lapát* | *pala* ; * kolma.
 puš k. *evező-lapát* | *remus*.
 kö *ki* | *quis* ; * kü.
 kögörcan (σ) *columba*R., *galamb* |
kugarčín L.
 * kötirgem : kötirgmá's *elvetetés* |
rejection, *repudiatio* B. 11, 15.
 kö'sten (π) *furkó*, *furkós bot* | *cla-
 va* ; * kestén B.
 köveg : saravoč k. *lakat* | *sera*.
 körgö *bél*, *bele* v. *belseje* *vminek* |
pars interior ; * körga : tá
 körgida *a tí belsejtök* B., *pört-
 körga ház belseje* | *domus in-
 terior* K.
 körgösö *belső* | *interior*.
 körgöštö (loc.) -*ben*, *bent* | *in*, *in-
 tus* ; * körgišta B.
 köргеš, körgöškö (lat.) *belé*,
be | *in*, *intro* ; * körgiška B.
 körgögeč (abl.) -*ből*, *belől* | *ex* ;
 * körgižgicen B.
 körgán *üres* | *vacuus* ; körgödö-
 mö *nem üres* | *non vacuus*.
 kölme *fagyott*, *hideg* | *gelatus*, *fri-
 gidus*.
 kölmem *fázni* | *algere* ; *fagygni* |
gelari ; -medem (fr.)

- kölmöktem *fagyasztani* | *gelare*; -ktedem (*fr.*)
- ku (*pronomen interrogat.*); * B., ko C.
- kudo *mily, mely* | *qualis, qui*; kudožo *melyik* | *qui*; * kúda, kúdaža B., koda, kodaže C.
- kuňare, kučolo *mennyi* | *quantum, quot.* [ta C.
- kušto *hol* | *ubi*; * kúšta B., koškuško (kuš), kužak, kužagen *hova* | *quo*; * kúška, kušak B., koška C.
- kužeč *honnét* | *unde*; * kušec, -cen B., košec C.
- kunám *mikor* | *quando*; * B., konam C.
- kuškeven, kušken *meddig* | *quousque*; * kuškébek B., koškebek C.
- kuze *hogyan, mint* | *quomodo, ut* R., kucé, kucéla P.; * kucé B., koce C.
- ku (*vide: kugo*): kuv-aváj *nagyanya* | *avia*; ku-akaj *nagynéne* | *amita, matertera*, kuači *nagyatya* | *avus*; kú-geče (*nagymap*) *húsvét* | *dies festus paschalis*; * kogéča B_{AP}. K.
- kú-kede *vadgalamb* | *palumbes.*
- kuakš *sekély* | *vuda, brevia.*
- kuat (*α*) *erő* | *vis, robur*; * koat, kuat C., kuát *erő, hatalom* | *vis, potestas* B.
- kuatán, kuátle *erős* | *validus*; koatán C., kuátla B.
- kuatteme *erőtlen, gyenge* | *infirmus.*
- kuatlemam *erősödni* | *convalescere.*
- kuatlemdem *erősíteni* | *firmare, corroborare.*
- kuem *ásni* | *fodere*; kualam (*mt.*); kuedem (*fr.*)
- kuem *szöni* | *texere*; kuedem (*fr.*)
- kúe *nyirfa* | *betula*; * kogi C.
- kuerla *nyirfaerdő* | *betularum silva.*
- kuku *kakkuk* | *cuculus*; * C.
- kukšo *száraz* | *siccus*; * kužše C., kúkša B.
- kužše-geče C., kukš-keča *szombat* | *dies Saturni* B.
- * kuktem *varázsolni, jósolni* | *incantare, vaticinari* B_{AP}.
- kuktaza *varázsló* | *incantator* B.
- kúgo *nagy* | *magnus* R., kugú P.; * kogo C., kogó B.
- kugo-záj, kugo-za *nagy bátya* | *patruus*; *öreg bácsi (ismerős öreg ember)* | *quivis cognatus natu major*; * kuguzá B_{TK}. I.
- kugožá (kugo-ža) *király, czár* | *rex, imperator* R., kugizá P.; * kugizá, kugizá C. B.
- * kugizániš *királyság, birodalom* | *regnum, imperium* B.
- * kugizalanem *walkodni* | *regnare* B_a. [sul.
- kugurák *főnök, vezér* | *dux, prae-kugemam* *nagyobbodni* | *majorem, ampliorem fieri*; * kogojemam B.
- kugemdem *nagyobbítani* | *amplificare, augere.*

úgu nap | *socrus*; * B.
 ujam *baszni* | *coire cum foemina*;
 -jedem, -jedelam (*fr.*)
 kujrt- a *haját fonni* | *plectere cri-*
nes B.
 učem *hágni, fölhágni, fölmenni,*
fölszállni | *ascendere*; * ku-
 žem C., kuzem B.
 ömnie vak k. *lovat meghágni* |
salire (equam).
 kučuktem *fölszállítani* | (*eff.*):
viden-k. fölvezetni | *subdu-*
cere, sursum ducere; nomal
 k. *fölvinni* | *sursum ferre*;
 * kuzuktem B.
 čem *fogni, tartani* | *capere, tene-*
re, kučedem (fr.); -čaldam
fogódni | *capit, intercipi*; * ko-
 žem C., kučem B.; kučaka-
 lem (*fr.*) BAF.
 puš-poč k. *kormányozni (ha-*
jót) | *gubernare (navem)*.
 tučedalám *összekapni, össe-*
veszni | *manus conserere*; ku-
 čedalmaš *verekedés* | *pugna*.
 ikam *nőni, felnőni* | *crescere,*
adolescere; *.
 kuštem *fölnevelni* | *educare*.
 k- :
 uškedám *szakasztani, szétszag-*
gatni | *discindere, disrumpe-*
re; * kuškedám C., kuske-
 dam B.
 ušketlem *szakadni (ruha)* | *dis-*
rumpi.
 kuškulaltám *szakadni, elszakí-*
tódni (ruha) | *rumpi, lacerari*
(vestis) B.

kuškužam *lábait szétterjesztve le-*
ülni; *lóra ülni* | *distensis cru-*
ribus considerare; *equum con-*
scendere; * koškožam C.,
 kuškužam B.
 kuškuš-šinžaš *lovaguléssel ül-*
ni | *distensis cruribus sedere*.
 kuškuštem *lóra ültetni* | *equo*
imponere B.
 kuškúžmo *kedd* | *dies Martis*;
 * koškožam C.
 kuštem *tánczolni* | *saltare*; -taldem
(dim.); * kuštem C. B.; kuš-
 taltem C.
 kuštomaš *táncz* | *saltatio*.
 kušturá *forgács, szemét* | *assula,*
schidia; *quisquiliae*.
 kuštulgo *könnyű* | *levis*; *facilis*;
 * kuštalga.
 kuštulgemám *megkönnyűlni* | *le-*
vare.
 kuštulgemdem *megkönnyíteni* |
levare.
 * kuštaltem *megkönnyíteni* | *le-*
vare C.
 kuž vüt *húgy* | *urina*.
 kužam *húgyozni* | *urinam face-*
re; -žedem (*fr.*)
 kúžo *hosszu* | *longus*; * kúža.
 kužemám *hosszabbúlni* | *longio-*
rem fieri.
 kužemdem *hosszabbítani* | *longio-*
rem facere, producere; * B.
 * kužaža *hosszuság* | *longitudo*
 C.
 kut *hat* | *sex*; *.
 kudot *hat* | *sex (substant.)*; * ku-
 dat C., kudut B.

- kut-lo *hatvan* | *sexaginta*; *kút-lu.
- kudumoso, kudotoso *hatodik* | *sextus*; *kudumše C., kudumša B.
- kut *hosszaság, hossza* | *longitudo*.
keñer kut *egy rőfnyi h.* | *unius ulnae l.*
- kútko (σ) *hangya* | *formica*; *kutka.
k. šue *hangyaboly* | *formicetum*.
- kútkuž *sas* | *aquila*; *kučkaž C, kúčkuž B.
- kuturem *dicsekedni* | *gloriar*; *χuturem: šajam χuturaša *huzug, hiđbavalót szóló* | *mendax, vana praedicans* BAP.
- kutla *kőrülvalóság* | *quod circum est*.
kutlašte (*loc.*) *kőrül* | *circum*; *gutlašta B.
- kutlageč (*abl.*) *kőrülből* — *től* (*időtől*) | *circiter inde a.*
- kudakšam *levetni* (*ruhát*) | *exuere vestem*; -kšedem (*fr.*) R., kudaš-P.; *kadašam C., kudašam B. [*vestem.*]
- kudakšaldam *levetkezni* | *ponere kudalam nyargalni, vágtatni* | *equo citato vehi, -leštam* (*fr.*); *rohanni | *se proripere* B.
- kudal-koldaš *elszaladni, elfutni* | *aufugere*.
- kúdo *ház* | *domus*; *kúda C. B. (W. kudabiča, *cf.* veče).
kudošto *hon, otthon* | *domi*.
kudoško, kudeš *haza* | *domum*; *kudeške C.
- kudogeč *házól* | *a domo*.
kudoso *házbeli* (*ruha*) | *domesti-*
- kudór *bodor* | *crispus*. [*cus.*]
- kusem, kusnem (σ) *átköltözni* | *transmigrare*; *kusem B.
- kusnuktem *áttelepíteni* | *in novas sedes traducere*; *kusektem B.
- kusarem (σ) *átköltöztetni* | *ad migrationem adigere*.
- kúzuk *nászajándék* | *donum nuptiale*.
- kup *mocsár* | *palus* (-*udis*); *C.
kupturgem *ránceszodni* (*kép*), *öszszeránceszodni* (*csizma*) | *se rugare, corrugari*; -geštam (*fr.*)
- kupturgušo *ránecz, redő* (*a képen*) | *ruga*.
*kupturtem *ráneczba szedni* (*a képét*) | *corrugare* B.
- kuvulžo *nyirfajd* | *tetrao tetrrix*.
- kum *három* | *tres*; *.
kumut *három* | *tres* (*substant.*) *.
kum-lo *harmincz* | *triginta*; *kum-lu.
- kumuso v. -mušo, -mutoso *harmadik* | *tertius*; *kúmša B., kumše C.
- kumušto *holnapután* | *perendie*; *kúmšušta K.
- kumaga (σ) *kályha* | *fornax, caminus*; *kamaká.
- kumalam *meghajtani magát, köszönteni* | *se inclinare, salutare*; -ledem (*fr.*); *kumalam.
- kumem *behúnyni* (*szemét*) | *oculos operire*; -medem (*fr.*); -mal-

dam (*pass.*); *kumem, -muktem (*eff.*) B., kumaltem (*mt.*):
šinzam kumaltma (*egy szembehunyás pillanat | momentum temporis* B.).

umól engedelem, engedély | *venia, permissio.*

k. puas engedelmet adni | *veniam dare.*

*kumulán kegyesszivil | *benignus* Bp. I. Bp. II.

imuk fölfordulva, hassal lefelé | *pronus, ventre deorsum verso*; *B. (k. širg'vazenet arcra borultak | *in os pronum procubuerunt.*)

kumuktem fölfordítani | *evertere*; -ktilám (*fr.*); *kumuktem B.

kumuktaldam fölfordulni | *everti.*

muž nyírfahéj | *cortex betulae*; *komoš C.; cf. kom.

mnda széles | *latus (adj.)*; *komda C., kumdá B.

kumdangam szélesedni | *latum fieri.*

sumdangdem szélesíteni | *latum facere.*

alam szántani | *arare* R. L.; -ledem (*fr.*); *karalam C.

úk hegy | *mons*; korok C., kuruk B.

.. mari csuvas | *homo Čuvašicus.*

úks tarisznya (vékony hársból fonva) | *canistrum (etenuli libi, o confectum).*

um életkor | *astas*; *B.

*k. pitemeška (*életfogytig*)
örökké | in aeternum.

kurmész örökké | *in aeternum.*

kúrmo-goč életen át | *per totam aetatem* P.

kurgužam futni | *currere*; *B., korgošam C.

kurgužaldem (*dim.*), -štalam (*fr.*); *korgoštalam (*dim.*)

C., kurguštalam B.

kurguštem futtatni, hamar küldeneni | *decurrere jubere, expedite mittere.*

*kúrša kosár | *corbis* B. P.

kúrnoš holló | *corvus*; *kurtnaž C.

kul (*σ*) rab, szolga, cseléd | *servus, famulus.*

k. majrā szolgaleány | *ancilla.*

kulá sárgásbarna (lónak színe) | *fulvus.*

kü kő | *lapis* R., küä L.; *kü C., kü B.

*tolgû tűzkő | *pyrites* C.

*küjeran vär köves hely | *locus lapidosus* B.

küam érni, megérni, megfőzni, megstülni | *maturecere, coqui, assari*; *küäm C., küam B. (kün šoaš megérni | *maturitatem assequi.*)

küktem megéretni, megfőzni | *maturare, concoquere*; *B.

küestam stütni | *assare*; -štedem (*fr.*); *küestäm C.

kudaldem (*lege: küaldem?*): kinde k. kenyeret stütni | *panem coquere* RcsM. 517.

küdömö éretlen | *immaturus.*

kün *érett* | *maturus* ; *kün (kün) C.
 kükš *magas* | *altus* ; *kükše C., kükša B.
 kükšemam, -šangam *magasodni* | *altum fieri*.
 kükšemdem, -šangdem *maga-sítani* | *altum facere*.
 küč *köröm* (*mindenféle állatoké*) | *unguis, ungula* ; *kiž C.
 küčem (kičem) *kérni* | *rogare, -ōtktem* (*eff.*) ; *kičem C.
 küčedelam (v. küčedel-koštam) *koldulni* | *mendicare*.
 kü'čüzö *koldus* | *mendicus* P. ; *ki'ciza, ki'ciz B.
 küčük (σ) *rövid* | *brevis* R., kü'tük P. ; *kitek, kotok C., kit'k (*kis termetül* | *brevis staturae*) Bz.
 küčükemam *rövidülni* | *brevem fieri*.
 küčükemdem *rövidíteni* | *brevem facere* ; *kitükemdem B.
 küšöl *fönt való* | *supernus* ; *küšil (k. vär) B_{AP}.
 küšnö (*loc.*) *fönt* | *superne, in alto* ; *küšna.
 küšnösö *felső* | *superus, superior*.
 küšan, küškö (*lat.*) *föl* | *sursum* ; *küška B., küškilä *feljebb* (*föl/felé*) | *sursum versus* Bz., küškä L.
 küšüč (*abl.*) *fötlürlül* | *desuper, ex alto* ; *küšicen B., küšic, -cen K.
 küžgö *vastag* | *crassus* ; *ki'žge B.

küžgemam *vastagodni* | *crassum fieri*.
 küžgemdem *vastagítani* | *crassum facere*.
 *kižgežä *vastagság* | *crassitudo* C.
 kütem (σ) *örizni* (*nyájat*) | *pasce-re* (*gregem*), *kitedem* (*fr.*) ; *kitem C.
 kütü (σ) *nyáj* | *grex* ; kitö' B.
 kütüčö (σ) *pásztor* | *pastor* ; *kitö'zä.
 küdör *nyírfajd* | *tetrao tetrax* ; *keder C.
 uzo k. *hím ny.* | *t. masculus*.
 ava k. *nöstény ny.* | *t. femina*.
 küdürtem : küdürta *mennydörög* | *tonat* (*tonitru*) ; -rteleš (*fr.*) ; *kidärteš *mennydörög* | *tonat* C., *kidirc-* (*juma kidircen mennydörgött* | *coelum intonuit*) B.
 küdürtsö *mennydörgés* | *toniturus* ; *kidär, *kidärzä, kiderce* C., *kidi'rtiš* B.
 küdül :
 küdülne (*loc.*) *mellet* | *juxta, ad*.
 küdülnösö *melletti* | *juxta positus, adjacens*.
 küdülan, küdük (*lat.*) *mellé* | *propter, ad latus*.
 küdüč (*abl.*) *mellül* | *a latere*.
 küsé (π) *zseb* | *loculus, funda vestis*.
 kü'zö, küz (σ) *kés* | *cultus* ; *kize C., ki'zä B.
 *küsem *kölcsön venni* | *mutuum sumere, -selem* (*fr.*) C.

*küse kölcsön | *mutuum, creditum* C., kü'sä B.
 küsün (σ) nalaš kölcsön venni | *mutuo sumere*; *kü'sin.
 künžem vájni, kivájni, véšni | *excavare, caelare*; -žedem (fr.) [čik C.
 kúpčük (σ) párna | *pulvinar*; *kip-
 kúvä'r (σ) híd, padlat | *pons*; *tabulatum*; *kibér K.
 kü'müz tál | *lanx*.
 kü'r vastag hárs (melylyel háztetőt is fednek) | *cortex tiliaceus*.
 kürän ter oldalas szdn | *traha lateribus instructa*; *kirán ter K.
 küram tépni, kitépni | *vellere, evellere, -redem* (fr.); *keräm C., küram B., kiram K.
 kürüštam tépedesni | *vellicare*.
 kürlam kitépni, kiszakítani | (fát, virágot) | *evellere; elszakítani (czérmát) | dirumpere (filum)*; kürl'-kajaš *elszakadni (czérna) | dirumpi*.
 *kiriltišdeok szakadás nélkül, szakadatlanúl | *sine interruptione* K.
 *kiredalam igyekezni, örölködni | *eniti, operam dare* B. K.
 kürt magas hófuvatag | *nives exaggratae*.
 kü'rtňö vas | *ferrum*; *kirtie C., kirtni' vas, békó | *ferrum, vincula* B.
 *kirtnilem meglánczolni | *catenis vincire* B.

külam: küleš *kell* | *necesse est, opus est* R., küleš P.; *keleš.
 küldömö v. og-kül jing nem kel-
 lö, kellelten ember | *incommodus, molestus*; *kéltema.
 kü'ldömaš kellelten, szükségte-
 len | *non necessarius*; *kelte-
 mäš ördög | *diabolus* B.
 -gañe 1) (*nomina comparativa formans*): u-gañe (újkénti) olyan mint új | *novo similis*; tugañe olyan | *talis*; *gaña B., kaña C.; 2) (*postpositio gyanánt, ként* | *instar, velut*; * B.
 -ge, -ke (*nota casus comitativi*) -ostúl, -estül | *una cum*; *ge B.
 -geč, -keč -ból | *ex*; *gic, gicen -ból, -tól | *ex, ab* B., gic, kic C.
 -gen, -gin, ken (*part. conditionalis*) ha | *si* (cf. NyK. III, 469); * gin.
 ginat ha — is, bár | *etsi, etiam-si*; *ginat B., günat C.
 *čäk (α) ár | *pretium* BAF., vid. ak.
 *čang: šüša č. cerän bélpoklos | *leprosus* B.
 *čä'dir (α) vagyon, jószág | *res, possessio* B.
 častärlänem dolgozni, fáradozni | *laborare* L.
 *čaná (σ) ág | *ramus* B. 15, 2, cf. ona.
 *čana-váštar ág, vessző | *ramus, virga* B. M. K.
 *čangá deszka | *tabula, assis* B., cf. onga.

- * *xiriktem fölgerjeszteni* | *excitare* B.
- * *χοιά* ΒΑΡC. 19, 20., *χοϊ* ΒΑΡC. 20, 4. *bé-lyeg* | *signum impressum*.
- * *ja* (*vox adhortantis*): *ja karna hadd együnk* | *edamus* Bx. 1.
- jákte erdei fenyű* | *pinus silvestris*;
* *jákte* C.
- jakterla fenyves erdő*.
- * *јаха* (σ P) *tisztátlan, utálatos* | *immundus, foedus* B.
- * *jaktarem* (σ P) *megfertőztetni* | *inquinare* B.
- * *jaχnem* (σ P) *megtisztátalanítani* | *inquinari* B.
- jaklaga* (σ) *sima, csúszós, sikos* | *glaber, lubricus*; * *jaklaká* C. B.
- jaklakangdem sikossá, simává tenni* | *lubricum facere, levigare*.
- jakleštam elcsúszni* | *prolabi in lubrico*.
- jagem dörgülni, letörülni* | *terere, fricare*; -*galdem* (mt.); -*gakalem* (fr.); -*galdam* (pass.)
ket j. *kezét dörszölni* | *fricare manus*.
- * *jäng lélek* | *anima*.
- * *jangalem elfáradni* | *defatigari*.
- * *jačaká szigoru* | *severus* ΒΑΡ.
- * *jažo* (σ) *jó, szép* | *bonus, pulcher*.
- * *j. pušan illatos, jószagú* | *odoratus* B.
- * *jažoža szépség* | *pulchritudo* C.
- jatlem* (σ) *dörgölni* | *objurgare, increpare* Bx. 14, 1.; HEB. 12, 5
- jastarem kiüríteni* | *evacuare, -redem* (fr.), -*raldam* (pass.);
* *jastarem* B., cf. *jars*-.
jastarektem kiürésíteni | *evacuare*.
- * *jazä* (σ) *fiatal* | *juvenis* (aetate).
- jazik* (σ) *bűn, véték* | *peccatum, delictum*.
- jazikán vétkes, bűnös* | *peccator*.
- janak* (σ) *ajtó v. ablak-félfa* | *antae, postis*.
- jánu aczél (tüzűtű)* | *chalybs* (quo ignem silici excudunt).
- jangatá nagyszulák* | *convolvulus sepium*.
- jandapká üveg (az ablakban)* | *vitrum*; * *jandár üveg*; *kupa* | *vitrum*; *cupa* B.
- * *jánzak öv* | *cingulum* B.
- javok sovány* | *macer*.
- javogem elsoványodni* | *macerare*; -*galdam* id.
- javoktarem megsoványítani* | *emaciare*.
- jámde* (σ) *kész, elkészült* | *paratus, confectus*; * *jämdä* C.
- jamdelem készíteni* | *parare, conficere*; -*ledem*, -*lkalem* (fr.);
* *jamdalem* B., *jämdälem* C.
- jamdelaldam elkészülni* | *se comparare, confici*.
- jal* (σ) *falu* | *pogus, vicus* (cf. aul);
* *jäl nép* (cseremiszek) | *populus* (Cseremissi) C.; *nép*; *vidék, ország*; *más ember, felebarát* | *populus*; *regio, terra*; *alter, gentilis* B.

- *jäl idir ifju asszonyi állat |
mulier juvenis БТМ. I. 5. 2.
- a (σ) v. jarak tres, szabad
(munka nélkül) | vacuus, li-
ber.
- ara koldas szabalon ereszteti |
liberum dimittere.
- em megtalálni, utolérni, meg-
kapni vkit | invenire, assequi
quem.
- em (σ) ráérni, munkától sza-
bad lenni | vacare (cui rei);
*jársem.
- em : jarse dem gyakran kiürül-
ni | saepius evacuari.
- em reményleni, bízni | sperare,
confidere.
- em hótalp | solea lignea nivalis.
- em küc (köröm) karika rajta, a
melybe bedugják a lábat |
annulus (in ječe), cui pedem
inserunt.
- em íz, hajlás | articulus; *ézing
БКОЛ.
- em j. térdhajlás | poples.
- em (σ) len | linum; *itin C.,
i'tin B.
- em -onként (NyK. III, 459) | per
singulos; *jide B.
- em ará-jideók egy-egy csoport |
singulae catervae B.
- em -jeda minden reggel | quotidie
mane, kas-j. m. este | qu. ves-
peri.
- em l bocskor (hársból) | calceamen-
tum e cortice tiliaceo confec-
tum; *jidal C.
- em tem elmulatni az időt | tem-
pus transigere, commorari
(ex. šuko it jivate).
- em jevár (σ) ВУХУХОЛЬ | sorex mo-
schatus.
- em jer tó | lacus; *jár.
- em jer kör, körület | orbis, circuitus;
(postpositio =) körül | circum,
cf. jir.
- em jer, jerok (adv.) körül (járni) |
in orbem, circum; *jir B.
- em jeráng ágy (veteményes v. virá-
gos a kertben) | area hortensis.
- em jerge (σ) sor | ordo, series.
- em ik-j. egy sorban | uno ordine,
kok-j. két sorban | duobus or-
dinibus (stare).
- em jernem (σ) megundorodni, meg-
utálni | taedio affici, abhor-
rere; *jirnem B. K.
- em jelé, jile hamar, mindjárt | mox,
statim R., žili L.; *jilé.
- em *jiengä (σ) az atyának nénye |
amita C.
- em j'gär iker | geminus; *i'gar B.
- em j. pelaš ikertestvér | frater ge-
minus; *i. peläš B.
- em jiginžam csuklani | singultire.
- em *iginziktá (mihim) csuklom |
singultio K.
- em jing ember | homo R., žän L., jen S.
- em jingen másé, idegen | alienus.
- em *jingel (σ) csengetyű | campa-
na C.
- em jiš (σ) család | familia.
- em *jišá nyom; út (isten útjai) | ves-
tigium; via; cf. kešá.
- em tí j.-dono azért, annak okéért |
eam ob causam БЛХ.

- * jišán (postp.): okáért; -ról,
-ért | *propter, de* B. K.
- * jibirt alattomban, lopva | *clam, furtim* B_{JUD}.
- * jimem elcsendesedni, elhallgatni | *sedari, conticescere*; jimiktem (eff.) B_{AF}.
- * jir körül | *circa*.
jirge kör, környék | *orbis, circuitus, viciniá*.
jirgešte (loc.) körül | *circa*.
jirgegeč (abl.) köréből | *e circuitu*; * jirgec.
* jirgeške kerek | *rotundus* C.
* jirnša körülötte való | *circumjacens, circumstans*, B.
* jirem mosolyogni, nevetni | *subridere, ridere*.
jilme nyelv | *lingua* R., zülmä L.;
* jilmä.
jilmedeme néma | *mutus*; * jilmadema B., jilmademä C.
* ves jilmän másnyelví, idegen (nemzet) | *sermonis externi, exterus* B.
jokšarge vörös | *ruber*; * jakšárga C. B., jakšár B. (j. šamak köszöntés, proprie: szép szó | *salutatio* B_L. 1, 29. B_R. 16, 1^a.
jokšargem vörösödni | *rubescere*; *C.
jokšartem, -rtarem vörösíteni | *rubrum facere*.
jokrak hiba | *mendum, error*.
j. liaš hibát tenni, kibáznai | *errare, peccare*.
jogem (σ) folyni, kifolyni, kihul-

- lani | *fluere, effluere, defluere*; -gedem (fr.); * jogem.
äj jogá a jég indúl | *glacies solvitur*; pun j. kihull a toll, szőr | *capilli defluunt*; * jogen keaš hajókáznai | *navi vehi* B_{AF}.
jogoktem, joktarem kifolyatni (hordóból) | *facere ut effluat quid*; * joktarem.
* joj (jőj) (σ) ravasz, hamis, tetetett, koholt | *falsus, simularius, commenticius* B. K.
* jojža ravasság | *fallacia* B_K. II. 11, 3.
* jojža mastar ügyes mester | *artifex* B_{AF}. 18, 22.
* jojlänmaš hamisság | *fallacia, fraus* B_{AF}.
jongo tág, bő; munkától szabad | *amplus*; *vacuus a labore*:
jong' ulam szabad vagyok, ráérek | *vaco cui rei*.
jongota tágas, kiterjedt | *amplus, extensus*; * jongatá kellemes (idő) | *gratus, amoenus* K. B_L. 4, 19. B_{AF}. 3, 20.
jongeštam v. jongo liam szabad lenni munkától | *vacare a labore*.
jongeštarem tágítani | *amplificare, extendere*.
jóngéž új, kéztj | *arcus (sagittarii)*.
jongožem v. jongoštem örlemi, (lisztet) | *molere*; -žedem (fr.), -žaldam (pass.); * jangaštem C., jangištem B.

iguloš (σ) *hiba* | *mendum*, *error*.

j. liaš v. eštaš *hibát tenni*, *hibázni* | *errare*, *peccare*.

kun *iszap* | *limus*.

joškunan *iszapos* | *limosus*.

(σ) *idegen* | *externus*, *peregrinus* (*jing ember* | *homo*, *mülande föld* | *terra*, *jal falu* | *vicus*).

ke -ig (NyK. III, 458) R., jekte P.; *jakte.

am *kérdezeni* | *interrogare*; -deštam (*fr.*); *jadam C. B.; jadišt- B. (*követelni* | *poscere* B. 6, 30.)

(σ) *hölgymenyét* | *mustela erminia*.

ak (σ) *mese* | *fabula*; *jamák C. B., *tréfabeszéd* | *jocose dictum* K.

koldaš *mesélni* | *fabulas narrare*.

am *veszni*, *elveszni* | *perire*, *perdi*; *jamam.

mdarem *elveszteni* | *perdere* R., jodem P.; *jamdem.

mdarmo, jomdarmaš *vesztešég* | *jactura*.

(σ) *seb* | *vulnus*; *jará B.

tem (σ) *szeretni* | *amare*; -tedem (*fr.*) R., joraltem P.; *jaratem (B. P. jaraltem).

m (σ) *érni*, *vmire való lenni* (*taugen*) | *idoneum esse*; *tetszeni* | *placere*; *järem C., jarem B.

rá *jól van* | *bene!* (*ex. jora*, eš-

tem jól van, *megcsinálom*); *jará liaš *megtetszeni* | *placere* B.

jorále (σ) *vmire való*, *használható* | *aptus*, *idoneus*; *jarál B.

joráleš, -šok (*érőleg*) *egészen*, *véglegesen* | *omnino*, *prorsus*.

jórdomo, jordomaš *vmire nem való*, *haszontalan* | *non idoneus*, *inutilis*; *jardemä C., járdema, járedema B.

jorem *vegyíteni* | *miscere*; *jarem B.

*jori' (σ) *különösen*, *épen* (*azért*) | *expresse*, *praesertim*, *quidem* B. KOL. 4. 8., joré B. II., jöre, jöri W.

jórlo *szegény*, *nyomoru* | *miser* P.

jol (jäl) *láb* | *pes*; *jal.

jolakš *lábravaló*, *bugyogó* | *braccae*; *jalaš C.

jolen *gyalog* (*menni*) | *pedibus* (*ire*); *jálan B.

jola:

jolaštem (jola eštem, jolam e.) *vádolni*, *gyanúba venni*, *rágalmazni* | *accusare*, *suspectum habere*, *criminari*.

jolagaj (σ) *hanyag*, *rest* | *piger*; *jalaxaj C.

jolavá *rojtok* | *fimbriae*; *jalavá *ruhaszegély* (*rojtos*) | *margo vestis* (*fimbriatus*) B.

joleštem (jā-) *meglötözni* | *ligare*, *vincire*, *štedem* (*fr.*); *jalštem, jalaštem C., jalštem B.

joldaš (σ) *társ* | *socius*; *jaldáš *szolga* | *servus*.

- jötér (σ) *laskanyujtó* | (*Germ. Nudelwalker*).
- jösö (σ) *bajos, nehéz, unalmas (munka)* | *difficilis, molestus* R., jósó P.; *jásó baj, szerencsétlenség* | *labor, res adversae* B.
- jöslanem, -naldam *hajlódni, fáradni vmivel* | *labore cruciari*.
- jöslandarem *elhajlódítani, elfárasztani* | *labore fatigare*.
- jörem *gördíteni* | *volvere*; -ralam (*mt.*); *jörem, jöreläm C., jörem B., jöräl- (jöräl-koltaš) B. [*verti.*]
- jörlam, jörlaldam *eldőlni* | *subjörtüktem* | *gördíteni, ledőjtteni* | *volvere, subvertere* (ruen j. *levágni* | *succidere*), -ktelam (*fr.*); *jörektek.
- jörem (dörem) *eloltódni* | *extingui*; *jörem.
- jörtem (dörtem) *eloltani* | *extinguere*; *jörtem.
- jüalge *hüvös; nem száraz s nem nedves* | *frigidus, subfrigidus; subhumidus*. [*juk.
- juk hang | *vox, sonus* R., zük L.; kel j. *šokta a húr hangzik* | *chorda sonat*.
- jukan *hangos* | *sonorus*.
- *juktem *hangoztatni* | *efferre* (*vocem*), *eloqui* P.; *juktalam *hívni* | *invocare* B.
- *juklanem *lármázni* | *vociferari, clamare*.
- *jukraká *kedvetlen, unalmas* | *taedii plenus* K.
- južo *némely* | *nonnullus, quidam*; *júža B.
- južošto, južo-vere *náhol, némely helyen* | *passim, nonnullis locis*.
- južnam, južokunam *néha* | *interdum*; *južanam B., južnam C.
- jut éj | *nox* R., zét L.; *jut C., jud B.
- judom *éjjel* | *noctu*; *judam B.
- jut-pel *észak* | *septentrio*; *éjféli* | *media nox* (*v. pel-jut*); *judpel B. (*jud-nimäl észak* | *septentrio* B_{AP}.)
- jutke-kečege, v. jut-keče, v. keče-jut *éjjel-nappal* | *diem noctemque*.
- jutoso *éjjeli* | *nocturnus*.
- juzak (σ) *adó* | *tributum* F.
- júmo *isten* | *deus*; juma *isten* | *deus* (*j. kidírčen mennydörgött* | *coelum intonuit*) B.; ég | *coelum* S.
- jum pundaš (*felső fenék*) ég | *coelum*.
- jumuldem *imádkozni* | *preces facere, -ldedem* (*fr.*) R., jumoltem P.; cf. *ultem*.
- jumuldomaš *imádság* | *precatio, preces*.
- jur esš | *pluvia*; *.
- juram : *jureš esik* | *pluit* (*jur juren esš esett*); *juredem* (*fr.*); *B.
- jül a *Volga folyam* | *ammis Volga*.
- *júla (edem) *kártékony, veszedel-*

mes (ember) | *noxius, perniciosus* B_{AF}.
 alá (στ) *szokás* | *mos, consuetudo* B_{AF}.
 am égni | *ardere*; julaldam meg-
 égődni | *comburi, cremari, -lal-*
dalam (fr.); *julem B.
 ulaldem égetni, meggyújtani |
urere, cremare, incendere;
 *julatem, julandarem B., jo-
 latem C.
 m inni | *bibere*; jüedem (fr.)
 R., züam L.; *jüäm C., jü-
 am B.
 üktem itatni | *potum praebere*;
 -ktülam (fr.); -ktüktem (eff.);
 *jüktem, jüktarem (B_{AF}. 14, 13.
 jüktilam *aldozni* | *sacrificare*
 [= *libare?*], B_{HEB}. 10, 6. jük-
 talmaš *aldozat* | *sacrificium*
 [*libatio?*]).
 üš *ital*; *ivás* | *potus, potio* R.,
 jükš P.
 jükše *ittas* | *inebriatus*, jükše-
 mäm *ittasodni* | *inebriari* C.,
 jükša B.
 mlanem jüm šon *megszomju-*
hoztam | *sitio* B.
 sem meghillni, lehülteni magát |
refrigerari; -šaldam *id.*; *ük-
 šem K.
 ikšüktem, jükšüklandarem *le-*
hülteni | *refrigerare*; *jükšik-
 tem *hüsiteni, fölfrisítteni* | *re-*
frigerare, reficere B_L., ükšik-
 tem K.
 itö *hi deg* | *frigidus*; *jü'šta B.,
 ütše C.

jükšö *hattyú* | *cygnus* R., jükš V.
 *jüχše C.
 jükštülam *fürödni* | *lavari* (*in bal-*
neo); -ledem (fr.)
 jükštüldem *füröszteni* | *lavare*.
 jükštülmö ver *fürdőhely* | *locus*
lavandi, balneum.
 *cáken (στ) *tengeröböl* | *sinus ma-*
ris B_{AF}.
 čaknem (στ) *hátrálni, csökönnyö-*
sődni | *retrocedere, non obse-*
qui R.; caknem P.; *cak-
 nem B.
 čaknuktem, čaktarem *hátra*
tolni (*lovat*) | *retro agere*
(equum); *hátraltatni, vesze-*
kedéssel győzni vkit | *repel-*
lere, repugnare.
 *caklem (στ) *megérteni* | *intelligere*
 B_{MK}. 4, 24. 68.
 caklandarem *megmagyarázni* |
explicare B_K. 1.
 *cagem (στ) *tanuskodni vki ellen,*
rábizonyítani | *testari contra*
quem, coarguere.
 čang (στ) *harang* | *campana* R.,
 can P.; *cang K.
 čaknarem (čang-kerem) *haran-*
gozni, csengetni | *campanam*
pulsare R., can-kirem P.;
 *cang-šiam K.
 čánga *holló* | *corvus*; *canga C.
 *cacem *kísérteni* | *tentare, exper-*
riri B_{MK}.
 cacektem: cacektema *megpró-*
bált | *probatas, expertus* B_{HEB}.
 4, 15.
 čat *kemény, erős* | *firmus, fortis*

- (č.juk-tene fenhangon); keményen, erősen | *firme, fortiter* (ex. hajítani).
- čátkada erős, kemény | *firmus* (ex. vászon); * cátkada B.
- * catkedemdem megerősíteni | *firmare* B.
- čanžaš fejszeforgás | *assula*.
- čap (σ) hír, híresség | *fama*.
- čaple híres | *celebratus*.
- čaplanem híresedni | *famam assequi*.
- čaplandarem híresíteni | *celebrare*.
- čamanem nem merni; átállani, megkötni magát | *haesitare, contumacem esse*.
- čar vékony | *ilia*.
- čarem (σ) visszatartani, tartóztatni, lebírní vmiről, tiltani | *retinere, deducere* (de sententia), *vetare*; -redem (fr.); * cārem C., carem B.
- čarnem (σ) megszűnni | *desistere, cessare*; -nedem (fr.) R., carnem P.; * cārnem C., carnem B. [petuo.
- čarnadegeče szüntelenül | *per-*
- * caršó (π) sátor | *tentaculum* B_{ΔP}.
- čárlan sirály | *larus marinus*.
- čal (σ) szürke, ősz | *canus*.
- čalemam őszülni | *canescere, -medem* (fr.)
- * calko toll | *pluma* C.
- čekem betenni, beledugni | *insere-re, condere in quid* (ex. küseš in crumenam); -kedem (fr.); * cikem B.
- čekš oldulnyilallás | *laterum punctio*.
- čekšte tolažem nyilallásban szenvedek | *laterum doloribus laboro*.
- čekš čučeš (ny. érződik) nyilallást érzek | *l. dolorem sentio*.
- čeklek vid. čelt.
- čeget (σ) sajt | *caseus*.
- četem (σ) szenvedni, tűrni | *pati, tolerare*; -tedem (fr.); * ci-tem B.
- četerem (σ) reszketni | *tremere*; -redem (fr.); -raldem (mt.)
- četeralam, -raldam egyszer meg-rázkodni | *contremere, percus-ti*; * citrātam megrendülni B., citrāl- (sic leg. pro: citlāl-) megrettenni | *perterreri* B_{ΔP}, 22, 4.
- * cīti'rtiš földrendülés | *motus terrae* B_{ΔP}C.
- čekzek havasi v. lábatlan fecske | *hirundo apus*.
- čebeštalam csípni, megcsípni | *vellicare, carpere*; -štolam (fr.)
- čiptalmaš (csípkedés) veszekedés | *riza* L.
- čevem csepegni | *stillare* (intr.); -vedem (fr.); -vuktem (eff.)
- čevaldem cseppenni | *stillare* (mt.); -lduktem (eff.)
- čevaldeš csepp | *gutta*.
- čéver (σ) szép, csinos (leány) | *pulcher, bellus* R., cever P., eiber L.; * cever boldog | *felix* C., ceber szép | *pulcher* K.

berlänem szépülni | *pulchrum fieri* K.
 eberländarem csinosítani | *exornare* K.
 (σ) betegség | *morbis*; beteg | *aegrotus*; *cer C. B.
 rlanem, -naldam megbetegedni | *morbo affici*; *cerlänem K.
 (σ) serény, fürge, gyors | *agilis, promptus*; *cürä B.
 fáklya | *schidia taedae*.
 čará (σ) kopasz, meztelen | *nudus*; tisztás (az erdőben) | *locus silvae interlucatus*; *carä', cärä' B.
 ra jola kaja mezitláb megyn | *pedibus nudis incedit*.
 rangam meztelenedni | *nudari*.
 rangdem mezteleníteni | *nudare*.
 (σ) arczpír, jó szín | *rubor, color bonus faciei*; *cire arcz | *facies* C.; cre arcz, külbő szín | *facies, aspectus* B. K.
 a piros arczú, jó színben levő | *faciei rubentis, boni coloris*; *crean B.
 eandarem ékesíteni | *bonam peciem addere* B.
 'deme halovány, rossz színben levő | *pallidus, coloris exanguis*.
 lanem v. cerian liam jó színt apni | *coloratiorem fieri*.
 ind, egész | *omnis, totus* R., ilä' P.; *cile C., cülä' B.
 , čelák egészen | *omni ex*

parte; mindenütt | *ubique*; čelá, č. kodom mindig, mindenkor | *semper*.
 čeláze egészben, egyáltalában | *omnino*.
 čelt, čeltók tisztán; merőben | *penitus, plane, omnino* R., čilt P.; *čilt, čiltók B.
 *čilt ulán tökéletes, boldog | *perfectus (deus)* B_{TIM.} I., 1, 11.
 čelt moš mosd ki jól | *bene perlava*.
 *čilt kelesen elvégezte beszédét | *sermonem confecit* B.
 čia szín, festék | *color, pigmentum*; *čią B_{APC.}
 čiem (tiem) fölölteni, viselni (ruhát) | *induere*; čiedem (fr.); *čiem C.
 čiktem öltöztetni | *induere (cui vestem)*; -ktedem (fr.)
 čialdem megfesteni | *colorare, colorem inducere*; *čijaltem öltöztetni | *induere quem*; festeni, ékesíteni | *colorare, ornare* B.
 čí'me: ümbäč čime felső öltöny | *indumentum exterius*.
 čigaldem csiklándani | *titillare*; čialdedem (fr.)
 čí'ngada józan, éberlelkű | *sobrius, sanae mentis* B_{P.} I.
 čingalam megszúrni (fulánkkal) | *pungere (aculeo)*.
 čište harkály | *picus*.
 *čidrák: č. kodam késni | *moram facere* B_{TIM.} I. 3, 15.
 čí'ze (σ) csecs | *mamma*; *ci'za B.

cizakš szoptató tülök | *cornu lactatorium.*
 * cínók úgy van, igenis | *ita est, sane B.*
 čok (σ) illő, megfelelő | *conveniens, aptus.*
 čokešem toleš tetszik nekem | *convenit mihi.*
 kem mulem čok a csizma nekem jól illik | *calcei mihi ad pedes apti sunt.*
 čokon ilä illően, rendesen él | *convenienter vivit.*
 čoka sűrű, vastag | *densus, crassus.*
 čokangam megvastagodni, sűrűsödni | *crassum fieri.*
 čokangdem megvastagítani | *crassum facere.*
 čoktomaš hangszeren való játék | *cantus fidium (cf. šoktem.)*
 čoklem (σ) áldozni | *sacrificare*; -ledem (fr.); * suk áldozat | *hostia, sacrificium.*
 čoklome áldozat | *sacrificium.*
 čoklomaš áldozathozás | *sacrificatio.*
 čógot kalapács | *malleus.*
 čongem rovdásokat róni | *crenas incidere.*
 čongém rövás | *crena.*
 čongeštem röpülni | *volare*; -štolam (fr.); * čongeštem B.
 čočam, šočam születni | *nasci R., šočam P.*; * šáčam születni, teremni | *nasci, provenire B., šažam C.*
 čočuktem szállni | *parēre, -ktemdem (fr.)*; * šáčektem száll-

ni, teremni | *parēre, ferre (fruges) B.*
 čočmáš születés; születőhely | *ortus; locus natalis.*
 čočmo: č. avaj édes anya | *mater germana*; čočmem godsek születésem óta | *inde a me nato.*
 * šáciš nemzet | *genus, progenies BAP.*
 čočmo hétfő | *dies lunae*; * šažma C., šáčma K.
 čoderá erdő | *silva.*
 čon (π) lélek | *anima R.*; con P.
 čonan lelkes, élő | *animatus.*
 čóma csikó | *pullus equinus.*
 čom- kinyújtani (bőrt) | *extendere (corium).*
 corá (σ) rab, szolga | *servus B.*
 * coráluk szolgálás | *servitus Bg.*
 * coralandarem rabbá tenni | *servum facere B.*
 čoroš ijedős | *pavidus (equus).*
 čolo (σ) -nyi: kučolo, kudončolo mennyi | *quantum*; meň čolem annyit, mint én | *tantum, quantum ego*; vese č. saen oly jól mint a másik | *tam bene quam alter.*
 čolgužam fényleni | *splendere, fulgere*; * colgižam B.
 čolguštarem fényesíteni | *splendidum facere.*
 čö'v'e (σ) tyúk | *gallina*; * cibe C., ci'ba B.
 čöv-ige csibe, csirke | *pullus gallicus*; * cib-iga B.

nemeč čöve pulyka | *gallina indica*.

čövetán piócza | *hirudo*.

čugo (σ) fasz | *membrum virile*.

čučam : čučeš tetszik, érzik, érződik | *videtur, sentitur*; * čučam látszani, tetszeni | *videri* (ex. oróda-la demens) Bk. 1.

čumem megrúgni | *calce impetere*; -medem (fr.); -malam (mt.)

čumur, čumurók egészen, mindnyájan | *omnino, universi*.

čumurem összehalmazni, egybehozni | *coacervare, colligere*; -rkalem (fr.)

čumurgem összehalmazódni, gyűlni | *coacervari, colligi*.

čüktem meggyújtani | *accendere*; -ktülam (fr.); * čüktem B.

čüngső zöld harkály | *picus viridis*.

čüčäm becsukni, zárni | *claudere* R., tüč- P.; * čüčäm C., čüčäm, čüčäm B.

čüčü nagybátya (az anyáról) | *avunculus*.

čüčküdő sírúl, gyakor | *densus, creber* R., čüčküdo P.

čüčküdön gyakran | *saepe*.

čüčküdemam sírűsödni | *densari*.

čüčküdemdem sírűsíteni | *densare*.

* cürát (e?) eskü | *jusjurandum*, c. kelesas esküdni | *jurare* Bk. 23, 16. 14, 7.

* cürejem esküdni | *jurare* B., curejem C.

šaklak bítyök | *nodus, geniculum*.

jol š. boka | *talus*.

šagad (α) óra | *hora*.

šagal (σ) kevés | *exiguus, pauci*; (adv.) kevés időre | *paullisper*; * šagal, šagal B.

šagal ginat legalább | *saltem*.

šagalemam kevesedni | *minui*.

šagalemdem kevesíteni | *minuere*.

* šaxár parázna | *moechus, moecha* B. (šaxár Bap.)

* šaxarlanem paráználkodni | *moechari* B.

šajtán (α) ördög | *diabolus* B.

šačká sótalan | *insulsus*.

šaňök (σ) villa | *furca*; * šenik C.

* šanalt- : šanalt-keas elszunyadni, elaludni | *obdormiscere* Bap. 20, 9.

* šandál (π) gyertyatartó | *lychnuchus* B.

* šäpšälä külön - külön | *sejunctim* C. [Br.]

* šabá gyenge | *imbecillus, debilis* šavem hinteni, szórni | *spargere*; * šabem elszórni, pazarolni; meghinteni | *dispergere, conspergere* B.

-šamoč (nota pluralis) R., -šamič P.

šar lószőrszál | *pilus equinus*; * šar ideg | *nervus* C.

šar-voč nyílfarkú récze | *anas acuta*.

šara (σ) kopaszság | *calvities* (cf. čera, cará').

š. vujan kopaszfejl | *calvus*.

šarem (σ) kiteríteni, kiterjeszteni

ni | *sternere, expandere*; *šarem C., šarem B.

*šärmä'š (*terítés*) ágy | *lectus* BHÉB. 13, 4.

*šargalem (*fr.*): šargalen pačaš *kinyitni, fölütni* | *evolvere (librum)* BAPC.

*šarlem (*σ*) *kiterjedni, elszélyedni* | *diffundi*; *šarlem BAP.

*šaralt: šaraltmaš *kiterjedés, szélesség* | *extensio, latitudo* BEF. 3, 18.

*šarša kánya-bangita bogyó | *bacca viburni opuli* C.

*šarnem emlékezni vmiről | *meminisse, recordari*; -nulam (*fr.*); *šarnem B.

*šarnendarem emlékeztetni | *in mentem revocare*.

*šaršakúšavlä gyermekek | *liberi* BDM. 1, 3, 12.

šarpan fejre való kendő | *capitál*.

šalatem (*σ*) *elszélyeszteni* | *dissipare, disjicere (ex. pecuniám)*, -tulam (*fr.*) R., šalaltem P.

šalanem (*σ*) *elszélyedni* | *discedere, diffugere*, -nulam (*fr.*)

šalam (*a*) *üdvözlét* | *salutatio* BJK.

*šalalt-inteni vkinek | *innuere* BMK. 15, 11.

šekš epe | *fel*; *šäχš C., šakš B.

šekš füst | *fumus*; *šixš C., šikš, ši'kša B.

šekšan füstös | *fumosus*.

šeklanem (*σ*) *félni, óvakodni* |

metuere, cavere sibi; *šeklanem.

šegán csipkerózsa | *rosa silvestris, cynorhodon*.

šegele szömörce | *verruca*.

šenksále gyík | *lacerta*.

šengá (*σ*) *szunyog* | *culex*; *šin-gá B.

orá-šenga légy | *musca*.

šengálok (*σ*) *szúnyogháló, sz. ellen való függöny* | *conopium*.

šengál hátul való | *quod pone v. post tergum est*.

šengalne, šoľno (*loc.*) hátul; mögött | *post tergum, pone R.*, šengélne P.; *šáilna.

šengalnese hátulsó | *posticus*.

šengalan, šoilan, v. šengak, šojuko (*lat.*) hátra; mögé | *retro*; *post tergum*; *šáilan B., šaika C.

šengacš, šoočen (*abl.*) hátulról; mögől | *a tergo*; *šáicen B., šaic C.

šec- vide: šinžam.

šec: š. vára csónaktóló pózna | *contus*.

šeske meny | *nurus*; *šesškä C., šésška B.

šésšsel korpa | *furfur*.

šeže ősz | *autumnus*; *šize C.

šezem ősszel | *autumno*; *šizám K.

šežektem fecskendeni | *spargere, aspergere*; -ktelam, -ktedem (*fr.*)

šežektaldam befecscsentesni magát | *se conspergere*.

šetem (σ) *kikelni*, *kicsirázni* | *erumpere, enasci (seges)*; -tedem (*fr.*); *šitem B.

*šitíktem *kikeltetni* | *efferre (segetem)* B.

šedáng *búza* | *triticum*; *šädängä C., šadánga B.

šéde *harag* | *ira* R., ši'de P.; *šedä, šidä C., ši'da B.

šedeškem *haragudni* | *irasci*; *šedeškem, šideškem C., šideškem B.

*šidaštarem *haragra ingerelni* | *irritare cuius iram* B.

šen *tapló* | *fomes*; *šin, šin C.

šep *halk, lassan* | *summissa voce, lente (ex. olaš loqui, kajaš incedere)*; *šip *titkon* | *clam* W.

šepok, og šokto *nimat minden csendes, nem hallik semmi* | *omnia silent, ne sonus quidem auditur.*

šepplanem *elcsendesedni* | *sedari, conticescere.*

šépká *bölcső* | *cuneae.*

šeber (σ) *duda* | *utriculus, tibia utricularis*; *šever C., ši'vír B. I.

ševokš, ševokš *nagybörzsák (lisztnek, bázának való)* | *saccus frumentarius e corio factus.*

šem *háj (belső, vékony, faháj)* | *liber (arboris)*; *šüm *halpikkely* | *squama* B. P. K.

kol š. *halpikkely* | *squama*; pükš š. *díóháj* | *putamen nucis.*

šem *hét* | *septem*; *šim.

šemet *id. (substantive)*; *šimit, šimut.

šem-luo *hetven* | *septuaginta*; *šim-lu.

šememese, šemetese *hetedik* | *septimus*; *šimše C., šimša, šimutša B.

šéme *fekete* | *niger*; *šimä C., šim, ši'ma B.

šememam *feketedni* | *nigrescere.*
šememdem *feketíteni* | *denigrare.*

*šim-baž (*fekete-fark*) *hölgy menyét* | *mustela erminea* C., šemalge *feketés* | *subniger.*

šer (σ) *gyöngy* | *margarita*; *B. šeram *fészllni, magát f.* | *pectere capillos*; -redem (*fr.*)

šerge *fészll* | *pecten.*

šére *kováasztalan, sóta* | *non fermentatus, sale non conditus (kinde panis)*; *ši'rä B.

šeremét *szegényke* | *misellus*; *kedves* | *care!* K.

šérge *drága* | *carus*; *C.

*šergakán *drága, áros* | *magni pretii*; *.

šércik (σ) *szökcse* | *gryllus.*

šérpe (σ) *szálka* | *festuca, fibra.*

šel *szalona* | *lardum*; cf. šil.

šelam *szelni, szétmetszeni, hasítani* | *secare, findere; hasadni* | *diffrindi*; -leštam (*fr.*); *šeläm *szétmetszeni* | *dissecare* C., šelam B.

šelše *repedés, hasadás* | *fissura, rima*; šelšan *repedéses* | *rimosus (kinde panis).*

* *šelen-geaš szétrepedni, elhasadni* | *diffindi, dirumpi* B.
 * *šélik : rok-š. (földrepedék), barlang* | *caverna* БАРС.
ši ezüst | *argentum* R., *šiä* L.; * *ši* C., *ši* B.
šiedam megezüstözni | *inargentare*.
 * *ši-gol (piscis argenteus) salmo salax* C.
šiam megverni, megcsapni | *percutere, ferire*; *šiedem (fr.)*; * *šiäm* C., *šiam* B., *šidem (fr.)* C., *šiedalam verdesni* | *pulsare* БРМ. 1.
vuj šiaš panaszozni vkire | *conqueri de quo, incusare*; * B.
 * *šiktem veretni vkit* | *percuti jubere*.
 * *šigiltiš alkalom, ok* | *occasio, causa* Бж. II. 11, 12.
šič (σ) *arasz* | *palmus, spithama*.
šište szij | *lorum* C., *šišta* B.
šizham (σ) érezni | *sentire*; * B., *šizäm fölérezni* | *expergisci* C.
 * *šidä fabél* | *medulla arboris* C.; cf. *erdä*.
 * *šitkada tökéletes, teljes erejű, erős* | *perfectus, vicens, validus* B.; (*adv.*) *kivált* | *praecipue* C.
ši'tkadla, ši'tkadala (adj. et adv.) id. Бж. н.в.
šinžä (šinža) szem | *oculus* R., *šinžä* P.; * *šinžä* C., *šinžä* B.
vüt š. forrás, kútfej | *fons*.
šinža-ul szemöldök | *supercilium* L., *šinža-ol* S.

šinža-pun szempillák | *cilia* S.
pel šinžan félszeml | *oculus*.
šinžademe vak | *caecus*; *šinžademä* C., *šinžadema* B.
šinžan üšo (= užšo) varázsló | *incantator*.
šinžáluk szemtveg | *vitrum oculare*.
šinžam letlni | *considerere*.
keče šinžaš a nap leáldozik | *occidit sol*; k. *šečmaš napnyugat* | *occidens*.
šečme (šičme) ver ülőhely | *ses-sibulum, sedes*.
šinžiktem ültetni, letlletni, marasztalni | *considerere jubere, retentare (hospitem)*.
šinželdem szálldogálni | *hic-illie considerere*.
šinžal só | *sal*; * *šanzál* B., *sanzál* Бж.
šinžalán sós | *salsus*.
šinžaldem szózni | *salire, -ldolam (fr.)*; * *šanzaltem* B. (*item*: *keserűséget okozni vkinek, alkalmatlankodni, bosszantani* | *exacerbare, bilem cui commovere*.
 * *sanzalaltam (pass.) megszózn* | *sale condiri* Бж.
šinžalam nyeríteni | *hinnire*; *-ledem (fr.)*.
šinžem ülni | *sedere, -želdam (fr.)*; *.
šindem ültetni, letenni | *deponere, plantare*; *-dedem, -dolam (fr.)*; * *šindem* B., *-diktem (eff.)* K.

šinzem tudni, ismerni | scire, nosse; -žedem (fr.) R., šinzem P.; * šinzem.

šinžeme tudvalevő, ismeretes | notus, cognotus.

šinžer (π) láncz | catena.

* sí'ndik (α) láda | cista B.

* šipkän konkoly | lolium.

* šibä, šivä, švā (σ): šibäm šuaš nyilat (sorsot) vetni | sortes conjicere.

* širatem (σ) megalvasztani | liquefacere K. B. A. P.

* širänem (σ) megalvadni | liqueferi B. K.

* šire gyakran | saepe W., šeren C.

širgáš ujjra való gyűrlő | annulus; * šergáš B. L., šärgáš B. P. I.

šil hús | caro; * šel, šél kövérség, hús | pinguedo, caro C., šel, šil hús | caro B.; cf. šel R.

* šelän kövér, húsos | pinguis.

šiläm elszaladni, megszökni | effugere; -ledem (fr.); * C. B.

šilše saldák szökött katona | desertor.

* šiltem elfordítani | avertere (oculos) K.

šókä ruhaujj | manica.

šokšo hű, meleg | calidus; * šokše C., šokša B. (B. A. P. C. 7. 16. ši'kü hűség | calor).

šokšemam melegülni | calefcere.

šokšemdem melegíteni | calefcere; * C.

šoktam szitálni | cribrare.

šokte szita | cribrum.

šoktem hangszeren játszani | fidi-

bus canere; hallatszani | sonare; -tedem (fr.); * šaktem B.

šógan (σ) vöröshagyma | cæpa. šogaldem etc., vide: šolgem.

šogertan szarka | pica; * šagarten C.

šoja (σ) hazugság, kérkedés | mendacium, jactatio; * šaja fecsegés | colloquium C.; šajá hazug, hamis | mendax, falsus B.

šojáče hazug | mendax.

šoještam hazudni, rászedni, kérkedni | mentiri, cui imponere, se jactare; -telam (fr.); * šaištam beszélni | loqui C., šajišťbeszélni, hazudni | loqui, mentiri B.

šong hab | spuma; *.

šongan habos, habzó | spumosus.

šongestam, šongangam habzani | spumare; -štalam (fr.).

šóngo öreg, agg, vén | aetate provectus, senex; * šónga.

šongemam öregedni | senescere; songemedem (fr.); * šongemam B.

šongemaldam előregedni | consenescere.

šóšo (šāšā) tavasz | ver; * šošo C.

šošom tavasszal | tempore veno; * šošam K.

šož (šāž) árpa | hordeum; * šož C. B.

šodo (šādā) tüdő | pulmo; * šoda C.

šon (šān) agyag | argilla R., šun L.; * sun C. B.

šonár pil *szivárvány* | *arcus plu-
vius*; *šanál pjił B_{apc}.
šonem (σ) *gondolni* | *cogitare*;
-naldem (mt.); *šanem B.,
-nkalem (fr.) B_{ap}.
*šanama *gondolat* | *congitatum*.
šópo *savanyú*; *kovász* | *acidus*;
fermentum; *sápa (š. kasa
kovász | *fermentum* B.)
šopem *savanyodni* | *acescere*;
-pedem (fr.); *šapem B.
šopoktarem *savanyítani* | *aci-
dum facere*; -redem (fr.);
*šapemdem B_g.
šópke *rezgő nyárfa* | *populus (ar-
bor)*; *šapki K.
šopkerlá *nyárfaerdő* | *popule-
tum*.
šopter *ribiszke* | *ribes*; *šaptar C.
šaprénge *rigó* | *merula*.
šóve *vessző* | *virga (in decipula
lűdö kaška dicta)*
šóvvun (sá'vun) (σ) *szappan* | *sa-
po*; *šávañ C.
šovulžo, šobulžo, šogulžo *keszke-
nő, kendő* | *manutergium, map-
pa*; *sábic B_l.
šóvvur (šá'vur) *női vászon-fűlöl-
tőny* | *pallium linteum mu-
liebre*; *šávañ C.
šómak *szó, beszéd* | *verbum, sermo*
R., šomák P.; *šamak B.
šomaklanem *pörölni, veszeked-
ni, valakit megdorgálni* | *jur-
gare, verbis castigare*; *ša-
maklanem *szólni, prédikál-
ni* | *verba facere, orationem
habere* B.

šor *szar* | *merda*.
šoram *szarni* | *cacare*; -redem
(fr.)
*šor- *veszekedni* | *altercari* B_r. 14. 1.
šormas *visszavonás, meghason-
lás* | *dissidium* B_k. 1.
šórok (σ) *juh* | *ovis*; *šárak C.,
šarak B.
š. jol *juhláb* | *pes ovinus (nomen
festi Čeremissici)*.
šoroktam *sírni* | *flere, plorare*;
-ktedem (fr.); *šáraktam C.,
šaraktam B.
šorokmas *sírás* | *fletus*.
šoroktarem *megsírattatni* | *ad
fletum adducere, soroktuk-
tulam* (fr.)
šorgenže (šá-) *serke* | *lens (-ndis)*.
šórdo *jávorszarvas* | *cervus alces*.
*šorlem :
šorlaltem *megingatni* | *labeface-
re* B_{jk}. 1. 8.
šorlemaš *háborusdó* | *tumultus,
motus* B.
šorlektem *botránkoztatni* | *scan-
dalizare* B_r.
šol : š. tul *izzó tűz, parázs* | *ignis
fervens, pruna*.
šolam *fűni, bugyborékolni* | *fer-
vere, bullire*; -ledem (fr.);
*šolem *fűni; olvadni* | *coqui,
liqueferi* C., šolam *fűni* |
coqui B.
šoldem *fűzni* | *coquere*; -dolam
(fr.); *šoltem *fűzni, olvasz-
tani* | *coquere, liquefacere*.
šolagaj (σ) *bal* | *sinister*; *šala-
xáj B.

š. veg *balra* | *ad sinistram*.
 šolem (šálem) *jégeső* | *grando*; *šolem B_{AFC}.
 šolo *szilfa* | *ulmus*.
 šolerlá *szilfaerdő* | *ulmetum*.
 ter šolo *a két szántalpot összetartó keresztfák* | *ligna transversa pedes trahae continentia*.
 šolo (σ) *talphajó, szál* | *ratis*.
 šolo (šálá) *belek* | *intestina*.
 šoľa (šálá) (σ) *öcs, unokaöcs* | *frater minor*; *filius fratris v. sororis*; *šulu* L.; *šoľa *öcs* | *frater minor*.
 *šoľa *tolvaj* | *fur*.
 *šolaštam, šolštam *lopni, ellopni* | *furari, clam abripere* C., *šolšt-*, *šolšt-* B.
 šolkamá *az ing mellén való csat* | *fibula in antica parte indusii*.
 šolgem *állani* | *stare*; -lgoldam *gy. megállni, álldogálni* | *saepius subsistere*; *šalgem.
 šolgoktem *állatni* | *statuere, constituere*: *kučen š. megállítani* | *subsistere facere*; *šalgektem B.
 šogolam *megállni, föllállni* | *subsistere, adsurgere*; *šagalam C.
 šogolaldam *föllállítodni, megválasztatni* | *constitui, erigi*; *eligi*.
 šogaldem *föllállítani, megválasztani vminek* | *constituere*; *eligere (ad munus)* R., *šogaltem* P.; *šagaltem C. B.

šoldo *olcsó* | *vilis pretio*; *šulda C.
 šoldora (σ) *vastag, öregszemű, darabos* | *crassus*.
 šoldorangam *vastag etc. lenni* | *crassum fieri*.
 soldorangdem *vastag etc. vá tenni* | *crassum facere*.
 šolnem (šá-) (σ) *düldöngözni (szánban, ferde úton)* | *hic illic inclinare se (in via iniqua)*; *šalnem *lehajlani* | *se inclinare (sol)* B.
 šolnešteš *ferde hely a szánúton* | *declivitas viae*.
 šögör, šeger *szűk, szoros* | *angustus*.
 šegerem *szorítani* | *arctare, stringere*.
 šögöremam *megszűküllni* | *coarctari*.
 šögöremdem *megszűkíteni, szorossá tenni* | *coarctare*.
 šöšte *viasz* | *cera* R., *šišta* F.
 šödör, šeder (σ) *csillag* | *stella*; *šeder C., *ši'dar, ši'dir* B.
 šön *ín, ideg* | *nervus*; *šün: *luškada š. cerán gutaitott* | *apoplecticus* B.
 šön *fösvény* | *avarus, tenax*.
 šönlanem *fösvénykedni* | *avarum esse*.
 šövöks *vid. ševokš*.
 šör (šôr) *szöglet-él* | *acies anguli*.
 šš'ron *egyik oldalára fordulva v. dölve* | *lateri incumbens (ex. kia jucet)*.
 šörem *fölbontani, fölfejteti* | *resolvere (nodum, volumen)*;

- lebeszéli* | *a consilio demovere*; -rkalem (*fr.*)
 šö'rtüő *arany* | *aurum*; *šörtüő C.,
 šörtüő B.
 šö'rtüődam *megaranyozni* | *inaurare*; -delam (*fr.*); *šörtüő-B.
 šörmüč *fék* | *capistrum, frenum*;
 *sermic C.
 šörlem *kijózanodni* | *crapulam exhalare*; -lölam (*fr.*)
 šu *pelyva* | *palea*.
 sisna šu *serte* | *seta*.
 šu : ime šu *tűfők* | *foramen acus*;
 *im šüz B.
 šu *egészséges* | *sanus, valens* B., *cf.*
 *šulukán *id.* B. [sae.
 šuam *odaérni, elérni, elérkezni* |
pervenire, assequi; (*praemissis gerundiis perfectionem actionis notans, cf. NyK. IV, 88*); *megérni* | *ematurescere*;
 *šoam.
 -ške šumeške (-dek š., vak š.)
 -ig | *usque ad*.
 šuktem *elérni, elérteni, odavinni (a dolgot)* | *assequi, perducere (rem)*; (*cum gerundiis, cf. NyK. IV, 88*); *šoktem.
 šun *kész* | *confectus*.
 šuar *mozsár* | *mortarium*.
 šue : kutko -š. *hangyaboly* | *formisue réce* | *anas*. [cetum.
 šue *ritka, gyér* | *rarus*; *šoe C.,
 šoje *ritkán* | *raro* W.
 šuemam, šuengam *ritkúlni, gyérülni* | *rarescere*.
 šuemdem, šuengdem *ritkítani* |
rarum facere.
- šuem *vetni, dobni* | *jacere, conicere*;
 šuldám (*fr.*); *šuem C. B.,
 šult- B.
 *angiram š. *horgot követni* | *hahum demittere* B.
 šuen-koldaš *eldobni* | *abjicere*;
 *šuen-koltaš B.
 šulden *puštaš agyon dobálni* |
jactibus interficere.
 šúko *sok* | *multus*; (*adv.*) *sokat, soká* | *multum, diu*; *nagyon* |
valde; *sokkal* | *multo*; *legfelébb* | *ad summum*; *šúka.
 šukeš *sokára, sok időre* | *ad multum tempus*.
 šukerte *régen* | *dudum, jam pridem*; *šukérda B., šukerde C.
 šukersen, -sek *régóta* | *a longo tempore*; *šukéršen B.
 šukemam *sokasodni* | *augeri, multiplicari*; *šukajemam
 BAP.
 šukemdem *sokasítani, szaporítani* | *augere, multiplicare*.
 *šukaža *sokaság* | *multitudo* W.
 šukš *féreg* | *vermis*; *.
 šuktam *beáztatni* | *macerare (ex cannabim)*.
 šújmen *törővas* | *vectis (ad confringendam glaciem)*.
 šungaldám *alámerülni* | *demergi*.
 šungáldeš *mély gödör* | *cavum vine*.
 šuša *vetélő* | *radius textorius*.
 *šuškán *süket* | *surdus* Бук. 7, 88
 šuškem *fűtүүлни* | *sibilare, ore fistulare*; -kalam, -kaldem (*mt.*)
 *šiškiž *lülű stp* | *fistula* БАРС.

šúško *jégmerítő háló* | *rete quodam, quo frusta glaciei efluvió excipiunt.*
 šužar *húg* | *ovor junior*; * šošar C., šižar B.
 šužem *éhezni* | *fame premi*; -žedem (*fr.*); * šužem B.
 šuženam *megéheztem* | *esurio.*
 šudo *fü, széna* | *herba, foenum*; * šúda.
 šupšam *húzni* | *trahere*; -pšedem (*fr.*); -pšalam (*mt.*); *šopšam C., šupš- B., -pšedem (*fr.*) B_{AP}.
 tamaka š. *tobákot színi* | *pulverem Nicotianae sumere*;
 pipka v. trupka š. *pipázni* | *tabaci fumum haurire*; cizem š. *szopni* | *lactere, mamas sugere* (* cizam š. B_L).
 * šupšen *nalaš elvenni vkitöl* | *adimere, abripere a quo.*
 * šupšul- počaš *fölrántani* | *divellere, (januam).*
 * šopštem *kocsin vinni* | *vehere* C., šupštem *czipelni* | *trahere, portare* B_{AP}.
 * šupšedektem *hurczoltatni* | *abripí jubere* B_{AP}.
 šupšal *csók* | *osculum.*
 šupšalam *csókolni* | *osculari*; -ledem, -ledelam (*fr.*); *šupšalam B.
 * šúbíš *kosár; tömlő* | *corbis; uter* B. (šabaš F.)
 šúbo *gyermek* | *infans* P.
 šumáktem *zúgni, lármázni* | *fremeré, tumultuari* B_{AP}.

šumat (*στ*): š. *keče szombat* | *dies Saturni.*
 šumam *elfáradni* | *defatigari.*
 šumem *köszörülni* | *exacuere (cote)*; -medem (*fr.*); * šumem B_{APC}.
 šur *szarv* | *cornu*; * C.
 * šurdemä *szarvatlan* | *cornibus destitutus* C.
 šurem (*στ*) *boronálni* | *occare agrum*; -rkalem (*fr.*); * širem C., cf. šürä R.
 šurem *taszítani, tolni* | *trudere, protrudere*; *szúrni* | *pungere*; -redem (*fr.*), -raldem (*mt.*); *šurem *szúrni* | *pungere, raldem (mt.)* C.
 * šuralam *szúrni, átszúrni* | *perforare* B., šaralam *pungere* C.
 šural-goltaš, šral-g. *kiszúrni* | *effodere (oculos)*; *letaszítai* | *detrudere*; *zörgetni* | *pulsare (fores)* B.
 šuraldam *egymáshoz ütödni, tolódni* | *allüdi*; *beszúrödni* | *infodi.*
 šuršo *bolha* | *pulex*; * šurša C.
 šurno *gabona* | *frumentum*; * šúrna: š. *vuj kalász* | *spica* B.
 šulam *metszeni, szabni* | *secare, scindere*; -ledem (*fr.*); * šulam C.
 * šuluktem *megherélai* | *castrare* B.
 šuldoš *szelet* | *frustum (panis).*
 šulukš *csizmaszár* | *scapus calcei Turcici.*

šúldur szárny|ala ; *šolder C.,
 šúldír, šuldur B.
 kol-š. úszószárny|pinna.
 *šuldrán, šuldurán szárnyas|
 alatus B.
 šü nyak|collum; *.
 š. jer nyakláncz|torques.
 *šüéslü nyakas, makacs|perti-
 naæ, prae fractus B.
 šü (šü) szén|carbo ; *šü C., šü B.
 šinža-šü szemcsipa|gramiæ.
 šüam rothadni|putrescere ; šüe-
 dem (fr.); * B.
 *šüša yang cer poklosság|lep-
 ra B.
 šükšö rothadt ; elviselt|putre-
 factus, tritus ; *šüxše C.,
 šukša B.
 šüktem rothasztani|putreface-
 re ; -ktedem (fr.)
 šükem tolni|protrudere, promo-
 vere ; -kedem, -kedelam (fr.);
 -kalam, -kaldem (mt.); -ka-
 laldam (pass.) R., šükem P.;
 *šikem Bap., -kalam B.
 šügár sír|sepulcrum R., šigár P.;
 *šigér B.
 šügarlá temető|coemeterium.
 šüč korom|fuligo.
 šüčangam megkormosodni|fu-
 ligine induci.
 šüčalgem kormos színt kapni|
 fuliginis speciem referre.
 šüškam tömni, betömni|farcire ;
 -kedem (fr.)
 pöčal š. puskát tölteni|glandem
 plumbeam scolopeto immi-
 tere.

šüškün peteraš betömni|obtu-
 rare (foramen).
 šüškülam ölni|mactare ; *šiškil-B.
 šüšpük fülmile|lusciniæ.
 šüžer tej|lac ; *šišér.
 š.-val tejföl|flos lactis.
 šütem (στ) fölbontani, megbonta-
 ni|resolvere, dissolvere, re-
 scindere (emtionem); -tedem
 (fr.); *šütem leoldani|sol-
 vere B.
 šüdem parancsolni|jubere ; šüde-
 dem (fr.) R., šüdem P.; *šü-
 dem C., šüdem B.
 om šüdö (non jubeo =) tiltok|
 veto.
 šüdalam szidni, megátkozni, ros-
 szat kívánni|exsecrari, male
 precari, *šüdalam szidni, csú-
 folni|maledicere, insultare
 B.
 šüdalt- : šüdaltma átkozott|ex-
 secratus Bg.
 šüdö száz|centum ; *šüde C., šü-
 da B. (šü'du Bap. 1, 16.), šüdu K.
 šü'dör (=šüdü-ur)rúbel (=100
 kopéka)|numus Russicus rúbl
 dictus ; *šüdur B. K., šü-
 der C.
 šüdükš abrincs|circulus doliaris.
 šüdür orsó, orsófa|fusus.
 šüdürem fonni|nere ; *šede-
 rem, šüdirem C., šüdrem B.
 šüdürmö fonat|fla.
 šüvälam köpni|spuere ; -ledem
 (fr.); *ševem C., šüväl- B.
 šüvälme köpedék|sputum.
 šüvül-vüt nyál|saliva.

szív | cor R., šum P.; *šüm C., šum B.
 ümem jula fáj (ég) a szívem, sajnálom | dolet mihi cor, condoleo.
 ümän szives, buzgó | benignus, studiosus.
 ümbel (szív-fél) testvér | frater C., šumbel B.
 orosz káposztaleves | jusculum Russicum ex oleris paratum.
 akš dara | ptisana, polenta.
 äga (σ) бредень, kis kerítőháló | verriculum.
 ä (σ) borona | crates dentata, occa; cf. šurem occare.
 em (σ) dörgölni, kenni, mázolni | fricare, linere, -rkalem (fr.); *šerem C., širem, šerem, širem, šrem B.
 gö nagy erdőség | silva vasta; *šerge C., ši'rga erdő | silva K. B.: š. kesü vadkecske | capra silvestris B. P.
 gö arcz, orcza | facies, gena; *ši'rga B.
 ürg' -üstös törülköző | mantile.
 ovar š. fejszelap | planum securis.
 ča haragos, vad, veszekedő | ferrox, rixosus.
 ürčalanem veszekedni | rixari; -nedem (fr.)
 tö' czérna | fila linea duplicata.
 em (σ) lélekzeni | spirare, respirare; -ledem (fr.); -laldem

(mt.); *šüfaltem: šüfaltengoltaš sohajtani | suspirare. šülükš, šültüs lélekzet, lélek | spiritus; *šüliš C., šüleš B.
 šülő öl | orgyja; *šel C.
 šülő (σ) zab | avena.
 *škašá (in fine positum) tudniilik, azaz | scilicet B.
 ške, šket vid. eške.
 *šlänga fulánk | aculeus B. 1.
 žalkalem, žaledem vid. užalem.
 *žep, žeplem vid. ežeplem.
 ta (pron. demonstr.):
 *ta-gáče (R. tače) ma | hodie.
 tan az | is, ille: tanšamič azok | ii, illi P.
 *ta vagy | vel, aut B.
 ta—ta vagy—vagy | vel—vel B.
 *ta: ta-ma valami | aliquis B., ta-magána valaki | aliquis B., ta-kü valaki | aliquis B.
 tau (σ) hála | gratia; *B.
 tauštem hálát adni | gratias persolvere; -tulam (fr.) R.; tauš-tarem P.
 *tau kolešaš hálát mondani | gratias agere B.
 táker (σ) kemény, egyenes | firmus, solidus, planus (via); ugar | ager novalis.
 tákertem keményre s egyenesre tposni v. járni | bene occulcare (viam.)
 *táktä darázs | vespa C., tákta B.
 taga (σ) kos | aries; *tägá B.
 tagan (σ) patkó | solea ferrea equi.
 taganlem patkolni | subferrare; -nlelam (fr.)

tajem *hajtani, hajlítani* | *flectere, inflectere, inclinare*; -jedem (*fr.*), -jaldem (*mt.*)
 tajnem *hajlani, lehajolni* | *flecti, se deflectere, -nelam (fr.)*;
 * tajnem K.
 tang (σ) *barát* | *amicus*; * tang.
 ik tangaš *egykorú, kortárs* | *aequalis (aetate)*.
 * tangaštarem *egyenlíteni, hasonlítani* | *comparare* K.
 tanga (σ) *pénz* | *moneta, pecunia* B.
 táče *ma* | *hodie*; * tagáče B., tagaže C.
 taza (π) *egészséges, ép* | *sanus, salvus*; * kövér | *pinguis* C.
 tazangam, tazalanem *gyógyulni* | *sanescere*.
 tazangdem, tazalandarem *gyógyítani* | *sanare*.
 tazalek *egészség* | *sanitas*.
 * tazalem *kövérédni, jó színben lenni* | *pinguescere, vultu prodere valetudinem*.
 * táptarem (*c. dat.*) *szorítani, nyugtalanítani* | *arctare, inquietare* Bk. II, 4. 8; *gyönyörködtetni* | *delectare* Bk. II. 12, 7.
 * täpnä'k, täpnák *úti táská* | *pera*.
 táve *kút* | *puteus*.
 távukan *helyenként* | *passim* K.
 tam *íz* | *sapor*.
 tamle *izes* | *sapidus, dulcis*.
 tandeme *izetlen* | *nilhil sapiens*.
 tamaká (σ) *dohány* | *tabacum*.
 tar (σ) *puskapor* | *pulvis pyrius*.
 tar (σ) *bér* | *merces*; * tár C., tar B. (tár BAF.)

tareš *puraš bérbe szegődni* | *se locare*.
 tarlem *bérelni* | *conducere*; * B., tárlem C.
 * tárlema *oksa bérpénz, fizetés* | *pretium conductorium*.
 tárče *béres* | *mercenarius*.
 taráj *kumacs (bokharai vörös gyapotkelme)* | *pannus xylinus Bocharensis*.
 taraltem *érdekelni (a szívet)* | *delectare, capere (animum)* P.
 tarvanem (σ) *mozdúlni* | *commoveri, -nulam (fr.)*; * tárvänem C., tarbänem B.
 tarvatem (σ) *mozdítani, mozgatni* | *movere, commovere*; -telam (*fr.*); * tárvättem C., tarbättem B.
 tarmán *vagyon, birtok* | *bona, possessio*.
 tal *serény, egészséges* | *alacer, valens*.
 tal' *lejtő, hegylejtő* | *declivitas montis*.
 talan *szerencse* | *fortuna*.
 talanán *szerencsés* | *fortunatus*.
 tále *vid. kosa-tále*.
 tälem *törvénykezni vkivel* | *in jus vocare, litem agere cum quo*, Bk. I, 6, 6. K.
 tälgede *egy v. két éves csikó* | *equus anniculus v. bimulus*.
 * tälík (σ) *idő, időszak* | *tempus, spatium temporis* BAF.; *esztendő* | *annus* Bg. (BAFC. tä'lik).
 * i-talik *esztendő* | *annus* B., i-daluk S.

to *tí* | *vos*; * *tä*.
 teg, tegók *többé* | *amplius* (*ex. többé nem teszem* | *non jam faciam*).
 ten (σ):
 teneš puraš *keresztelkedni* | *baptismo initiari*.
 teneš purtaš *keresztelni* | *baptizare*.
 teń, tiń, tön *te* | *tu*; * *tiń* C., *tiń* B.
 tene: tene-e, tene-i az *idén* | *hoc anno*; * *teńé* *most* | *nunc* B.
 tenese *idei* | *hornus*; * *teńéša*, *teńéš* *mostani* | *qui nunc est, praesens* B.
 téngéž (σ) *tenger* | *mare*; * *tangaž* C., *tängiž* B., *tanaš* S.
 téve *íme, most* | *modo, nunc* R., *tébe* P.; * *tébe*, *tébeš* *íme, imhol* | *ecce* B., *tebe* C.
 tevok *mindjárt* | *statim*; *majdnem* | *mox, paene*.
 tevún *a minap, nem rég* | *nuper*.
 tevunesen *nem rég óta* | *inde a proximo tempore*.
 temam *telni, megtelni* | *impleri, repleri*; *jól lakni* | *satiari*; *temedem* (*fr.*); * *temäm* C., *telže* *temeš* *a hold telik* | *luna crescit*; *vüt t. a víz nő* | *aqua increscit*.
 kočken *temaš tele enni magát* | *cibo se complere*.
 temenam *meń jól laktam* | *satiatus* | *sum*.
 temedemetelhetetlen | *insatiabilis*.
 * *temektem jól lakatni, megtölteni* | *saturare, complere* C.

tememtölteni | *implere; jól lakatni* | *satiare; temedem* (*fr.*); * *temem* B.
 temdem *nyomni, rányomni* | *premere, imprimere*; -*deštam* (*fr.*), -*dalam* (*mt.*); * *temdem nyomni, fojtani* | *premere, strangulare*; -*deštam* *tu-pogatni* (*nyomkodni*) | *contractare*; -*dalam elnyomni* | *opprimere* B.
 tembál *innenső oldal* | *pars citerior*.
 tembálne *innenső félén* | *cis, citra*.
 tembalan *i. félre* | *in partem ceteriorem*.
 tembač *innenről* | *ex parte citeriore*.
 ter *szán, fahordó szán* | *traha, traha lignatorum*; * *tir* C., *tir* K.
 t. dovan *szántalp* | *pes trahae*.
 t. šolo *a két talpot összetartó keresztfák* | *ligna transversa pedes trahae continentia*.
 ter *kövér* | *pinguis, crassus*.
 terlem *hízni* | *pinguescere*; -*ledem* (*fr.*)
 terlektarem *hízlatni* | *saginare*.
 * *tereń, tireń görbe, meghajlott* | *curvus, inflexus* C.
 téreš *ganéj* | *fimus*.
 tertéž *kör, körület* | *orbis, circuitus*; * *tirdeš* C.
 tertéške *kerek* | *rotundus*; * *jirgeške* C.

terteškem *kerek lenni* | *rotundum esse*; -kaldam (*dim.*)
 tertestem *kerekíteni* | *rotundare*.
 tersiak *jeges bukdár* | *colymbus arcticus*.
 térvuš *hegyes, keskeny karimájú süveg* | *pileus cacuminatus, angusto margine*.
 téle *tél* | *hiems*; * C., tälä B.
 telem *télen* | *hieme*.
 telese, telemse *téli* | *hibernus*.
 téle: vüt t. *mocsári szalonka* | *scolopax gallinago*.
 telže *hold* | *luna*; *hó, hónap* | *mensis*; * tilze C., tilza B.
 t. *volgodo holdvilág* | *lumen lunae*.
 ti, tì *tetül* | *pediculus*; * ti C.
 ti (*pron. demonstrativum*); * ti (te) C., tì B.
 tí'de *ilyen, ez* | *talis, hic*; * tidä, tedä *az, ő* | *ille, is* C., tí'da B.
 tise *íteni* | *qui hic est*.
 * tegeña *ilyen, olyan* | *talis*; tegeña C.
 tinare *ennyi* | *tot, tantum*; * tinar *ennyi, annyi* | *tot, tantum* B., tinärä C.
 tí'ste *itt* | *hic (adv.)*; * tí'sta B., tistä, teštä C.
 tí'ske, tiš, tižak, tižagen *ide* | *huc*; * tí'ska B., tiškä, teškä C.
 tížeč, -čen *innét* | *hinc*; * tíšec, -cen B., tíšec, tešec C.
 * tinam *ekkor, akkor* | *tunc* B., tinäm, tenäm C.
 tíškeven, tíšken *eddig* | *huc us-*

que; * tíškebek B., tiškebek, teškebek C.
 tí-müngö *ezután* | *deinde* P.; * tí-münga *ezután, azután* | *deinde, postea* B.
 tige *így* | *ita*; * tengé.
 tí'gar (σ) *tükör* | *speculum* B.ж.
 tícmaš *tele (kép, test)* | *plenus, obesus, amplus (facies, corpus)*.
 t. kinde *még egész, meg nem kezdett kenyér* | *panis integer*.
 tícmašlanem *teleképtvé v. testítvé lenni* | *obesum fieri*.
 * tíšlem *megfeddeni, dorgálni* | *objurgare, increpare* B.т.к. I. 5, 20.
 tíť *tele* | *plenus, repletus* R., tic P.; * cic C., cíc (cicók *ílat tele vannak* | *repleti sunt*) B.
 toká, tokarak *csak most, ímént* | *modo*; *alig, aligha* | *vix*; * tokó *még* | *adhuc* B., alig | *vix* C. K.; tokó-tokó *alig* | *vix* B.а.р.
 tokáleš *csak egy kis időre* | *parumper*; * tížalaok *még, többé [nem]* | *adhuc, amplius [non]* B., mindig | *semper* B.к. II. C.
 * tížalaok *ílam megmaradni* | *perdurare, perseverare* B.к. I.
 toj (σ) *sárgaréz* | *orichalcum*; * toja (σ) *bot* | *baculus*.
 tojem (σ) *elrejteni* | *abscondere, eltemetni* | *sepelire* (kološom *mortuum*); tojkalem (*fr.*); * tájem.

tajšen *titkon* | *clam* W.
ngezemáš *vánkos* | *pulvinar*
Bmk. 4, 38.

ngél *lócza* | *scamnum* Bmk. 7, 4.
m *akarni*, *igyekezni* | *velle*, *stude-
re* P.

fok (*kés-*, *fejsefefok*) | *dorsum*
(*cultri*, *securis*); * C.

em *rálépmi*, *tapodni*, *tiporni* |
ingredi, *calcare*, *conculcare*;
-kedem, -keštam (*fr.*), -ka-
lam (*mt.*); -kaldam, -kalal-
dam (*pass.*); * taškem B. C.,
taškalam C.

oškálteš *lépés* | *gradus*; *lépcső-
fok* | *gradus scalarum*; * taš-
kaltaš *lépcső* | *scalae* C., taš-
káltiš K.

am *magába bízni*, *merni* | *con-
fidere*, *audere*, -tedem (*fr.*);
* toštem C., tošt- B.

to *régi*, *ó* | *vetus*; * tóšta B.

* tošta *godam régente* | *anti-
quitus* B., t. *godša régi* | *anti-
quus* B.

oštēmam *megavólni* | *obsole-
scere*.

toštēmdem *elavítani*, *elkoptat-
ni* | *obsolefacere*, *deterere*.

šta *nagyatya* | *avus paternus* C.;
tofi *ős*, *előd* | *proavus* Bap.;
cf. čüči R.

lam *fonni* | *plectere*; *todedem*
(*fr.*)

öd- (*σ*) *törni*, *szegni* | *frangere*
(*panem*) B.

todolam *törni*, *letörni* | *infrin-
gere*, *defringere* (*rumum*);

-ledem (*fr.*), -laldam (*pass.*)
R.

todol-koldaš *elszakítani* | *abrum-
pere*.

todoštam *tördelni* | *diffringere*.
tos (*π*) *barát* | *amicus*, *notus*; *.

tózgon *zivatar*, *vihar* | *procella*.

top (*σ*) *labda* | *pila*; *ágyú* | *tor-
mentum*; * *ágyú* C.

tovat (*σ*) *istenemre* | *per deum* (to-
vat, ešten ómul | *ita me deus
adjuvet, non feci id*).

tovatlem *esküdni* | *jurare*; -tla-
lam (*fr.*)

tovatlemaš *esku* | *jusjurandum*.

tovatlektem *esketni* | *ad jusju-
randum adigere*.

tovan (*σ*): *ter-dovan szántalp* |
pes trahae.

tovangam *megbonyolódni* | *impli-
cari*, *turbari*.

tovangdem *összebonyolítani* | *im-
plicare*, *turbare*.

tom: *pükš* t. *dióbel* | *nucleus nu-
cis*.

tómana (*σ*) *bagoly* | *noctua*.

* tor, tór (*σ*) *szűk*, *szoros* | *an-
gustus*, *arctus* C., tor *szoron-
gatás* | *angustiae rerum* Bk. 1.

tora *széles* | *laus*, *latitudo* RcsM. 176
tóreš *keresztül* | *in transversum*;
* C.

* toréš *szélesség* | *latitudo* Bap.
21, 16.

tórok: *vuj* t. *agyvelő* | *cerebrum*.

tórok (*ρ* v. *σ*) *kvárgli*, *тварогъ*;
túró (*másképen készítve mint
a tuvurtoš*) | *caseus*, *tyros*.

- tórta ($\sigma\tau$) *rúd (kettős szekérrúd) | vectis temonalis.*
- * torlem : *dorgálni, szidalmazni | increpare* БТИМ. 1, 3, 7.
- tolam *jöni | venire, -ledem (fr.); -loktem (eff.); * tolam.*
- tolšaš *jövö | insequens, proximus (annus).*
- nalen *tolaš elhozni | apportare, adducere.*
- tolem ($\sigma\tau$) *rabolni, megrabolni, lopni | rapere, diripere, latrocinari; * talem B.*
- tolen *kaeve rabolni voltak | raptum exierunt.*
- tolašem ($\sigma\tau$) *bajlódni, iparkodni | laborare, eniti; -šedem (fr.); * talašem sietni | festinare.*
- tolaštarem *bajlódthatni vkit | laborem cui afferre.*
- tögede, tegede *apró, kicsiny | minutus, parvus; * tugúda B.*
- tögedemdem *apritani | comminuere.*
- tö'šak ($\sigma\tau$) *dunya | torus, pulvinar; * tüšak C., tüšä'k ägy | torus B.*
- tör, török ($\sigma\tau$) *egyenes; igaz | rectus, directus; verus; * tör, török C., tör, török B.*
- ik *töraš egykorú | aequalis (ae-tate).*
- törlem *egyenetni | aequare; -lölám (fr.); * tör ištaš B.*
- tö'rser *egyenetlen | iniquus; * tör-sir W.*
- törä ($\sigma\tau$) *bíró | iudex; * törä' B.*
- * *törälem itélni, itéletet hozni | iudicare, iudicium ferre.*
- törgeštem *szökni, ugrani | salire, subsilire; -štelám (fr.), -štal-dem (mt.); * törgeštem C., türgešt. B.*
- törná : t. *pöcöš moh-áfonya | vaccinium oxycoccos.*
- törlanem ($\sigma\tau$) *megigazodni | se corrigere; * törlänem C.*
- törlatem ($\sigma\tau$) *megigazítani | corrigere; * törlem C.*
- törlataldam *megigazodni | corrigi.*
- tu (*pron. demonstrativum*) *az | is, ille : tuleč tumbak azon túbra | ultra illud.*
- tudo *az, ő | ille, is.*
- tušo *ottani | qui illic est.*
- tugáne *olyan | talis, ejusmodi; oly (adv.) | tam.*
- tunäre *annyi | tot, tantum.*
- tušto *ott | illic, ibi. [luc, eo.*
- tuško, tužak, tužagen *oda | ill-tužeč omét | illinc, inde.*
- tunam *akkor | tunc; * tunámša akkori | qui tunc erat B.*
- tugé *úgy | ita, eo modo; oly (adv.) | tam R. P., tugéla P.*
- tuak ($\sigma\tau$) *egyszerű (ember, paraszt: hivatal nélkül) | plebejus, unus e multis (homo nullo munere fungens); ingyen | gratis.*
- t. *eštaš ingyen dolgozni | sine mercede opus facere; t. puáš ingyen adni | gratis dare.*
- tuákeš *ingyen, hiába | gratis, frustra; * tákeš.*

- * tuán (σ) *atyafi* | *cognatus, con-*
sanguineus B.
t. *erga igazi fiu* | *filius germa-*
nus B_{HEB}.
- tuarem* (σ) *kifogni* | *disjungere*
(*equos*); -*rkalem* (fr.)
- tukláče (σ) (*a házások szüleinek*
kölcsönös megszólítása | *no-*
men, quo conjugum parentes
invicem se appellant).
- tugur, *tubur ing* | *indusium*; * *to-*
gor, *tugor* C., *tugur* B.
- tugok: t. *jing közönséges ember* |
homo vulgaris, de plebe; cf.
tuak.
- * *tuḡát teljességgel* [*nem*]/[*ne*]*qua-*
quam B_{AF}.
- tungur: pu t. *fakéreg* | *cortex ar-*
boris (*exterior atque cras-*
sior).
- tuštem *kitalálni* | *solvere, expli-*
care (*aenigma*); -*tulam* (fr.)
- tušto *találós mese* | *aenigma*;
* *tuštó* K.
- tušman (π) *gonosz lélek, gonosz*
ember | *daemon, homo infes-*
tus R., *ellenség* | *inimicus,*
hostis P.; * C., *tušmán va-*
rázsló | *magus* B_{AF} C.
- t. *šonošo rosszakaró, ellenség* |
malevolus, inimicus.
- tut (σ) *íz, édesség* | *sapor, dulce-*
do; * *tot* C.
- tútlo (σ) *édes* | *dulcis*; * *tótle*
C. B.
- tutlemam *édesedni* | *dulcem fieri*.
- tutlemdem *édesíteni* | *dulcem*
reddere.
- * *totešt-élvezni* | *frui, gustare* B.
- * *túteš* (σ) *mindenütt, gyakran* |
ubique, saepe B_{AF}, *gyakran* |
saepe W.
- tuná (σ) *üsző* | *juvenca, bucula* B.
- tuño (σ) *füstnyílás* | *foramen fu-*
mariam (*in tectov. in pariete*).
- tup *hát* | *dorsum*; *.
- t. lu *hátgerincz* | *spina*, ket t.
kéz háta | *dorsum manus*.
- * *túpın háttal fordulva vminek* |
adverso tergo B_{AF}.
- tubul- *szabadítani* | *liberare* P.
- tuvuraš *ház héja* | *tabulatum* (*sub*
tecto domus).
- tuvurtoš (σ) *túró* | *tyros*.
- t. *vüt savó* | *serum*.
- muno t. *tojásból s édestejből ké-*
szült étel | *cibus ex ovis et lacte*
paratus.
- túmo *cserfa* | *quercus*; * *tum* C.
- tumerlá *cserfaerdő* | *quercetum*.
- tumuš *falt* | *pannus, lacinia*; * *tú-*
maš C., *túmiž, túmiš* B.
- tumuštem *megfoltozni* | *pannis*
resarcire; -*štulam* (fr.); * *tú-*
maštem C.
- * *tumbak ólom* | *plumbum* C.
- tumbal *túlsó oldal* | *pars ulterior*.
- tumbalne (*loc.*) *túlsó félen, túl* |
ultra.
- tumbalan, -*bak* (*lat.*) *túlra, to-*
va | *in partem ulteriorem, ul-*
trorsum.
- tumbač (*abl.*) *túlnan* | *e parte*
ulteriore.
- tur *alap, fundamentom* | *funda-*
mentum (*aedificii*).

- turá (στ) (egyenes irányú | *directus*); meredek, merev | *arduus, rigidus*; * egyenes | *directus* Bl. 3, 5.
- t. sir meredek part | *ripa prae-rupta*; t. onžaš mereven nézni | *oculos defigere in quid*.
- turangdem meredékké csinálni | *arduum facere (ex. tectum)*.
- turá egyenesen szemközt, átellenében | *ex adverso, adversus*; * ture C., duré B.
- * duré küšna egyenesen fölött | *recto supra [eum]* B.
- * torés ellen | *adversus, contra* B. K.
- * túra (στ) csend, béke | *tranquillitas, pax*; csendes, békével való | *tranquillus, placidus* B., tör csendes | *quietus* C.
- turlem (στ) leülepedni | *subsidere (aqua turbida)* R.; *csil-lapodni, nem kiabálni, hallgatni | *sedari, conticescere* B., törem hallgatni | *tacere* C.
- turi' (στ) pacsirta | *alauda*.
- tur-gede gerlicze | *turtur*; * tur-ká'da B.
- turkem szenvedni, tilrni | *pati, tollerare* P.; *turçem, tırçem B.
- turúa (στ) daru | *grus*; * C.
- turžam dörzsölni | *perfricare (lintea, lavando)*; * turž- B.
- tul tűz | *ignis*; * B., tol C.
- tul-kü kova | *silex*; *tol-gû C.
- t. savame tűzszerszám | *igniarium*.
- t. sólom láng | *flamma*.
- tuletta többet, többé | *amplius [non]*.
- túlem (στ) kendert tilolni | *cannabim decorticare*.
- túle kendertiló | *frangibulum cannabinum*.
- tulem kiabálni, lármázni | *clamare, vociferari*.
- it tulo hallgass | *silentium teneas*.
- tuluk (στ) árva | *orbis*; * túluk B.
- t. vate özvegyasszony | *vidua*; * tuluk vāta B.
- t. pörjing özvegyember | *viduus*.
- tükem érinteni | *tangere*; tükalam, -ldam (mt.), tükedem (fr.); * tikem kopogtatni | *pulsare* B. APC.; tikälám érinteni | *contingere* C., tükal- B.
- ong tükalaš keresztet vetni | *signum crucis formare*; -ledem (fr.)
- * tiklalt- rugdozni | *calcitrare* B. APC.
- tü'kö (στ) retesz, tolóžár | *obex, sera*.
- tükelem retesszel bezárni | *obserare*; -ledem (fr.)
- tügatem köszörülni, leköszörülni | *acuere, abacuere, deterere*.
- tüganem elkopni | *atteri (cultor)*.
- tüng fa töve | *stirps, basis arboris* (pu tüng); kezdet | *principium*; eredeti, valódi | *principalis, primigenius, verus* R., tuñ P.; * teng, ting fa töve C.
- t. iliše eredeti lakos | *primus incola*; t. lüümžö valóságos neve | *verum nomen ejus*,

- tüngalam *kezdeni* | *incipere*; -le-
dem (*fr.*), -laldam (*pass.*)
R., tunalam P.; * tengäläm,
tingäläm C., tüngalam *kez-*
deni | *incipere*; *fogni* | (*ver-*
bum auxiliare tempus futu-
rum denotans) B.
- tüngam (σ) *megmerevedni, meg-*
fagygni | *obrigescere, conge-*
lari; -ngedem (*fr.*)
- tüš *terhes* | *praegnans* (*pecus*);
* tüž F.
- tüška *sereg* | *grex, multitudo* (*ani-*
mantium).
- tüž: t. val *külső oldal* | *pars exte-*
rior (*parietis*).
- tüžem *ezer* | *mille*; * tižem C., ti-
žem B.
- tütürä' (σ) *köd* | *nebula*; * teterä
C., titrä' B.
tütürä'n *ködös* | *nebulosus*.
- tütürem (σ) *megfüstölni* | *fumi-*
gare, suffire; * titrem B.
- tüzö (σ) *ékesség* | *ornatus*.
tüzlanem *fölkésíteni magát* |
exornare se.
tüzlandarem *fölkésíteni* | *exor-*
nare.
- tüñemam *tanúlni* | *discere*; *meg-*
szokni, hozzászokni | *assue-*
scere; tüñemedem (*fr.*); *to-
menäm C., tumenam B.
- tüñüktem *tanítani* | *docere*, -kte-
dem, -ktelam (*fr.*) R.; tu-
nuktem P.; * tomдем C.,
tumdem B., tumdakalem (*fr.*)
Bк. II.
- tüñüküktem *taníttatni* | *edocen-*
dum curare, in disciplinam
tradere; * tomdektem C.
- tünžá (σ) *a világ* | *mundus* R., tüná
menny | *coelum* P.
- tünžügem *megfúladni* | *suffocari*.
tünžüktarem *megfúlasztani* |
suffocare.
- tüp (σ): түп ömne *a kettős szekér-*
rúd közé fogott ló | *equus in-*
tra temonem bifurcum curru
junctus.
- tüvülő *holmját megkímélő, jól*
örző | *res suas bene servans*.
- tüvüt, tüvütök *épenséggel, egyáta-*
lában [nem] | *omnino* [non].
- tümür *dob* | *tympanum*.
t. toja *dobverő pálcza* | *plectrum*
tympani.
- tür *szél, part* | *margo, ripa*; *él* |
acies (*securis*); * ter, tir C.
tír, dír B.
* trän: t. caška *tál* | *lanæ, pati-*
na B., pisä *tírän éles él* |
acutus acie (*gladius*) Bквв.
türüsö *szélső* | *in margine positus*.
* di'rašta: korna d. *útszélén* | *in*
margine viae B.
* di'rbä -hoz | *ad*: kü-d. *köhöz* |
ad lapidem (*allidere*) B.
* dörgic *szélettől, -től* | *a margi-*
gine, ab B.
- türedam *aratni* | *metere*; * ture-
däm C., tred-B. (*item: nyírni* |
tondere Bдф.)
- türüs, türüsök (π) *egész, ép* | *inte-*
ger, totus.
- türvö *ajak* | *labium*; * tervä, tírvä
C., tí'rbä B.

türvenčam *prisszögni* | *sternuere*;
-nčedem (*fr.*)

türlö (*σ*) *különféle* | *diversus, v-*
rius; *mód, minta* | *modus,*
exemplum.

tide türlön *e módon, ekképen* |
hoc modo.

türlem (*σ*) *kivarni, hímezni* | *acu*
pingere.

türlömaš *hímzés* | *pictura acu*
facta.

tül *külső, künt való* | *externus, ex-*
terior:

tünö (*loc.*) *künt* | *extra, foris*;
* tü'na B., tünä C.

tünösö *külső* | *externus, exterior.*
tüan, tügö (*lat.*) *ki* | *foras*; * tü'-
ga, tü'ge B., tüge C.

tüö (*abl.*) *kivülről* | *extrinsecus,*
a foris; * tüc C.

tülem (*σ*) *fizetni, megfizetni* | *sol-*
vere (pecuniam); *tüledem*
(fr.); * tülem.

tülügen *héja* | *falco milvus.*

der (*ter*); * dor (*tor*):

derne, dene (*tene*) -nál | *ad,*
apud; -val, -vel | *cum*; * dóno
B., don C.

deran (*lat.*) -hoz | *ad*; -nál | *apud*
(quem manere); * dorán B.

deke, dek (*derik*) (*lat.*) -hoz |
ad; * dóko B., toko, tok
(*do*-) C.

derič, derif, deč (*abl.*) -tól, mel-
lől | *ab, a latere* R., *toréc* P.;
* dórac, -cen B., *torec, torc*
(*do*-) C.

dérbe öv | *cingulum* БМК, 6, 8.

sa (*pron. demonstr.*):

sáde *az, amaz* | *ille.*

sadenam, sade-kodom *akkor* |
tunc, illo tempore.

sáde-verec, sadelan *azért* | *prop-*
terea P.

sac, saj *szép, jó* | *pulcher, bonus*
R., *sáje, saj* P.; * saj C.

saj kotta *maradjatok jó egész-*
ségben | *valeté.*

saemam *szépülni* | *pulchrum*
fieri.

saemdem *szépiteni, jobbíta-*
ni | *pulchrum, meliorem fa-*
cere.

saurem (*σ*) *fordítani, megfordí-*
tani | *vertere, convertere*; -ra-
lam (*mt.*); -rkalem (*fr.*) R.;
sagurem P.; * särem K. C.,
saräl-, säräl- B. K., särkalem
(*fr.*) B_{AP}.

sáurtoš, säurtoš *fordulat, haj-*
lat | *conversio, flexus.*

saurnem (*σ*) *fordúlni* | *se con-*
vertere; *forogni* | *circumagi*
(*vujem saurna forog a fe-*
jem | *vertigine corripior*); -na-
lam (*fr.*); -naldem (*mt.*) R.;
sagurnem P.; * särnem B.,
särnälam C. B.

sakem (*σ*) *fölkasztani* | *suspen-*
dere; -kaldem (*mt.*), -kal-
dam *fölkasztani magát* | *se*
suspendere; * säkem, säkäl-
tem C., sakem, säkem B.,
säkältam (*pass.*) B_{AP}.

* šüeš säkältäš *nyakába borul-*
ni | *cervicem cujus amplecti.*

sákele (σ) *kampó* | *uncus* (*cui quid suspenditur*).

* *sagá mellett* | *a latere, juxta, apud tidan* s. *ő mellette* | *apud eum*; *kórna* s. *az út mellett* | *juxta viam* B.

* *saják jövevény* | *advena* B_{AP}.

sajlem (σ) *kiválasztani* | *eligere*; *-ledem* (*fr.*)

sánga (σ) *homlok* | *frons (-ntis)* R., *sänga* L.

* *sacem akarni, kívánni* | *velle, cupere* B.

* *kolász sacá haldoklik* | *animam agit* B.

* *saslem* (σ) *jajgatni, sírni* | *lamentari, plorare* B_L, *háborogni* | *tumultuari* B_M. 27, 21.

sazergem *csorbásodni* | *serratim scindi* (*culter*).

sazergeše *csorba* | *locus serratim scissus*.

sazertem *csorbát csinálni* | *serratim scindere*.

sandálík (σ) *világ* | *orbis terrarum, mundus*; * *sändäläk* C., *sandálík világ* | *mundus, orszög, föld* | *terra, regnum* B.

sandale *ülövas* | *incus*.

sap : *sap-kandra gyepő* | *habena*; * *sáp gyepő* | *habena* C.

* *sä'bä* : s. *pudurtiš galy* | *sarmenta* B_{AP}.

savá (σ) *kasza* | *falx foenaria*.

savame : *tul* s. *tűzszerszám* | *igniarium*.

sámerök, samorök, -rek (σ) *fi-*

tal, ifju | *juvenis*; * *sä'merek* B.

samrökemam *megifjodni* | *juvenescere*; -*emedem* (*fr.*)

* *sámíñ, sámañ tévelygő* | *errans* : s. *korna tév-út* | *error viae*.
s. *keša tévelgő* | *errabundus* B.

sar (σ) *sereg, hadsereg* | *exercitus*; * *sär* B_{AP}.

sar *barnás sárga, mézszín* | *fulvus* (*equus*.)

saravoč *kulcs* | *clavis*; * *saravaž* C., *sarabáč* B.
s. *köveg lakat* | *claustrum*.

sárem (σ) *gyep* | *cespes*; * *sirém* B.

sársi (σ) *veréb* | *passer*.

* *sarlá sarló* | *falx* B.

sálma *serpenyő* | *sartago, frixorium*; * *selmä* C.
s. *muno rátotta* | *ova frixa*.

se (*pron. demonst.*):
sede ez, emez | *hic*; * *séda az* | *is, ille* B., *sedä* C.
* *sédašta ott* | *ibi* B., *sedeštä* C.
sedežak, -ken ide | *huc* R.; * *sč-daška, sedašáken oda* | *eo, illuc* B., *sedeškä* C., *sedeš-kebek addig* | *eo usque* C.
sedežec, -čen innét | *hinc*; * *sé-dašec, -cen onnét* | *inde, illinc* B., *sedešec* C.
sengé úgy | *eo modo* B.

sengem (σ) *meggyőzni, fölülmúl- ni* | *devincere, superare* R., *senem* P.; * *singem* B.

* *sederä padlat, padozat* | *pavimentum, tabulatum* C.

- sen (σ) *szín* | *color, species* (sae
senže ulo *szép színe van* |
valetudinem vultu prodit).
senle *szép, jeles* | *speciosus*.
- * sepnem *megfogni, elsoványodni* | *vires et corpus amittere*
BmK. 9, 18., sepnäsa *holdkóros* |
lunaticus Bm. 4, 24.
- seven *kék posztókaftán* | *indumentum (nuptiale) coloris caerulei, e panno confectum*.
- semen *szerint, módjára* | *secundum, ad modum, more*; * sémin B.
- * semel-, semäl- *vigasztalni* | *consolari* Bl.
- será (σ) *sör* | *cerevisia*; * sra C.,
cf. purá.
- seralem (σ) *elreteszelni, bezárni* |
obserare, claudere; * suralem
Baf.
- seretá (σ) *bigecsi baktop* | *aegopodium podagraria*.
- serem *haragudni* | *irasci*.
serektem *megharagítani, uszítani* | *ad iram excitare, irritare, instigare*; -ktolam (fr)
sérték *haragos, ingerült* | *iratus, irritatus*.
- sergá (σ) *fülönfüggök* | *insigne aurium*.
- serlagem (σ) *kegyelmezni* | *indulgere, parcere (deus)* (kudálde, serláge *bocsáss meg, kegyelmezzél* | *ignosce, misere-re!*); * sörlagem, sorlagem *üdvezíteni* | *salvum facere* Baf.,
serlagem F.
- sí (σ) *tisztelet, megtiszteltetés* | *honor*.
- * sigirem (σ) *kiáltani, kiabálni* |
clamare, vociferari C., sigrem B., sigrälam (fr.) Baf.
- sitem (σ) *elég lenni, elégedni* | *satis esse, sufficere, contentum esse*; * B. (kačken s. jóllakni | *cibo satiari*).
- * sitá *elég* | *satis (satis est)* C.,
sitá B.
- sitarem (σ) *eléggé tenni, elégténi* | *satisfacere, satiari*; * B.
- * sisirnem *elszakadni vkitől, megválni* | *disjungi, discedere a quo* Baf. 21, 1.
- sisna (σ) *dísznó* | *sus* R., *süsna* L.;
* sasná C. B.
uzo s. *kandisznó* | *aper*.
- * simr-: *simrén anžás irigyelni* |
invidere Bg. 5, 29.
- sír *part* | *ripa, littus*; * sir.
- * sirá' *szurok* | *pix* Bl.
sirá'n *szurkos* | *picatus* Baf.
- * sirem (σ) *írni* | *scribere* C. B.;
-rkálem (fr.) C.; -ráltem (mt.,
dim.) C.
* siremäš *levél* | *epistola*, C., *sirmäš* *írás, irat* | *scriptum* B.
- * ssírma (sic!) *párduc* | *leopardus* Baf. 13, 2.
- sílem *háló, gyalom* | *rete*.
s. šinža *hálószem* | *macula retis*.
- soklatan *récze* | *anas (a. clangula?)*
- sogá (σ) *gallér* | *galerus, collarium*.
- sobalá (σ) *kanál* | *cochlear*; * sa-
vala C.

- ro tenyér | *palma manus*; *sava | *taps*, *pofoñütés* | *ictus palmae manus* C.
- rem (σ) *tapsolni* | *plaudere*; *pofoñütni* | *colaphum impingere*; -valdam (*dim.*); *sevem C., sabem, sebem B., seväläm (*mt.*) B.
- soven koldaš *megpofozni* | *colaphis percutere*.
- sopakalem *tapsolgatni* | *plausitare*.
- nul ügy, dolog | *negotium*; *alkalom* | *occasio*; *samil W.
- rasem (σ) *megegyezni, kibékül- ni* | *pacto constituere quid cum quo, reconciliari*; *házasági alkut kötni* | *pactionem nuptialem facere*; *illeni* | *decere, convenire*; -sedem (*fr.*); *sarasem *kibékülni* | *reconciliari* C.
- sorasmaš *leánykérés* | *nuptiarum conciliatio*.
- *sarásema i'dir (*vkinek*) *eljegyzett leány* | *puella cui desponsa* B_{APC}.
- sorastarem *kibékíteni* | *reconciliare* P.
- ta (σ) *gyertya* | *candela*; *sartá.
- s. keče *halottak ünnepe* | *feralia*.
- šinža s. szem-lencse | *lens oculi*.
- valem (σ) *kérni, könyörögni* | *rogare, supplicare*; *sarvallem C., sarbalam B., sarbalem K.
- á (σ) *ostor* | *flagellum*; *salá.
- solem *lekaszdáni* | *deme'tere*; -lka-lem (*fr.*)
- solkalem (σ) *lobogtatni, csóvdáni* | *vibrare, motare* (*sudarium, caudam*).
- sólom (σ): tul s. láng | *flamma*; *sálam B_{HÉB}.
- sörem *igérni* | *promittere*; *akar-*ni, kívánni* | *velle, cupere*.
- sörmaš *igéret* | *promissum*.
- söldörá *fekvőhely a padláson* | *cubiculum, dormitorium sub tecto domus*.
- suárluk (σ) *zabola* | *frenum*; *B_{JK}.
- sukem *térdepelni* | *genua submittere*; -kedem (*fr.*); *sukal-*tem* (*mt.*) B.
- suken šogolaš *térdepelni, tér- den állani* | *genibus nixum esse*.
- súkur (σ) *czipó* | *panis* (*Laib*); **kenyér* | *panis*.
- súto (σ) *világos* | *lucidus*; *világos- ság* | *lux*; *sóta *világos* C., *világosság, fény* | *lux, spendor* B.
- s. keče *fényes nap* | *dies clarus*; tul s. *tűz világa, fénye* | *candor, splendor ignis*.
- sutom eštaš *világítani* | *lucem praebere* (*candela*).
- sutemam *világosodni* | *lucidum fieri, elucescere*; *sotemäu C. *sotemam, sotemáltam* B.
- sutemdarem *világosítani, fénye- síteni* | *lucidum, splendidum facere*; *sotemdem C., so-

- temdarem *fényeltetni* | *splendentem facere* B.
- * sotalgem *fényleni* | *splendere* Bk. II.
- sűsor (σ) *megsebesített, sértett* | *saucius, laesus; seb, betegség baj* | *vulnus, morbus* R., *susir* L.; * *šűšer beteg* | *aegrotus* C., *seb* | *vulnus* Bk. II.
- susurgem, -gemam, -galdam *megbetegedni* | *morbum contrahere*; -gedem (fr.); * *šušergem* C.
- susurtem *sebesíteni, megsérteni* | *sauciare, laedere*; -tedem (fr.); * *šušertem* B.
- * sűsu (σ) *öröm* | *gaudium; vig* | *laetus*: s. *liaš ürülni, vigasztalódni* | *laetari, se consolari* B., *vig* K.; *sunc vig* K.
- suslo *a hársbocskor fonására való vaseszköz* | *instrumentum ferreum, quo ad perones e libro plectendos utuntur*.
- sűzo *hím nyi:fajd* | *tetrao*.
- surán *bőr* | *corium*.
- surt (σ) *telek (ház s a kozzá való jószág)* | *domus et fundus*; s. *olmo elhagyott házhely* | *locus, ubi quondam domus fuit*.
- sulem (σ) *kiváltani, megváltani* | *redimere*; * B.
- * sulem *szólni, igérni* | *dicere, promittere* B.
- * sűlema *ígéret* | *promissum* B.
- sűluk (σ) *bűn, véték* | *peccatum*; * *sulukán bűnös, vétkes* | *peccator*; *.
- sűlukandarem *vétkessé tenni, megbotránkoztatni* | *ad peccatum adducere, scandalizare*.
- sűian *lakodalom, nász* | *nuptiae*; * *sűian* C., *suján* B.
- s. *vuj vőfél* | *paranymphus*.
- * sűik *hulladék, szemét* | *quisquiliae*.
- * kol s. *halpikkely* | *squamae piscium* C.
- sű'gö *szű* | *tinea, teredo*.
- sűgö kol (σ) *sőreg* | *acipenser ruthenus*.
- sűsarem *megereszteni* | *remittere, relaxare* (ex. g. *poldoš gombot* | *globulum vestis*).
- sűvű'n (σ) *kelés* | *ulcus, apostema*; * *suván* Bapc.
- sűmürlem *eldőlni, hengeredni* | *collabi, devolvi*; -rlűlam (fr.); * *semerlem összeroskadni* | *corruere* Bp. II.
- sűmürlen *vozaš* *lesni* | *collabi, concidere*.
- sűrü'm (σ) *göz, pára* | *vapor*.
- sűrtűnem *megboltni* | *pedem offendere*; -nűlam (fr.); * *širtűnem* B., *šertűnem* C.
- * *širtűniktem megüttni* | *offendere, allidere* (pedem ad quid) B.
- zűj *vid. izűj*.
- * *zar* B., *zara* C. -*nyű* (cf. *nare*). *mazar mennyű* | *quantum* B., *mazara* C.
- nangajem *vid. s. v. nalam*.
- našmak *hűmzett szalag, melylyűl a šarpan-t kötűk* | *fascia acupicta, qua šarpan ligatur*.

* námarluk *üdvözülés* | *salus aeterna*: -lukam moes *üdvözüll* | *beatus fit* B.
 námes (α) *szégyen* | *ignominia, turpitudine*; * námas C., námas B.
 * namasan *szégyenes, utálatos* | *turpis, foedus* C.
 námesteme *szemtelen* | *impudens*; * námastemä C., námasir *id.* B.
 nameslanem *szégyelleni magát, szégyenkedni* | *putore affici*; * nameslanem B.
 nameslandarem *megszégyeníteni* | *putore v. ignominia afficere*.
 * namasírlanem *szemtelenkedni, szeméremtelenkedni* | *impudenter v. impudice se gerere*. B.K.II.
 namiem *vid. s. v. nalam*.
 náre -nyi; * nar B.
 tunáre *annyi* | *tantum*.
 vit tilže n. öt hónapnyi idő | *spatium quinque mensium*.
 nárinže *sárga* | *flavus*; * náranza C., nárandza B.AFC.
 narinžemam, -žangam *sárgúl- ni* | *flavescere*; * narandze- mam K.
 narinžemdem, -žangdem *sár- gítani* | *flavum reddere*.
 nalam *venni* | *sumere, emere*; -le- dem (fr.); * nalam B., näl- läm C.
 * ederem n. *feleséget venni* | *uxorem sumere* C.
 nan-gajem (i. e.: nalen-kajem), *elvinni* | *abducere, avehere*,

CSEREMISE SZÓTÁR.

asportare, -jedem (fr.); *nän- gejem C, nangejem B.
 namiem (i. e.: nalen-miem) *oda- vinni* | *adducere, advehere, ad- ferre, -iedem* (fr.); * nal-mi- em B.MK. 10, 13. B.F. I.
 néngez (σ) *alapgerenda* | *trabs fundamentalis*.
 * nécke: *neckem kedvesem* | *mi care!* K.
 * nezér (π) *szegény* | *pauper, egenus*.
 * nezérluk *szegénység, ínség* | *paupertas, egestas* B.
 nezeremäm *elszegényedni* | *pauperem fieri* C., nezeremam B.
 nezeremdem *elszegényíteni* | *pauperem facere* B.
 nemešken, n.-matke, n.-jotke *ed- dig, mostanig* | *hactenus, ad- huc*; * nemešken *jakte* B.
 némer (σ) *kása* | *puls e farina avenacea*; * némer C., cf. pulámog.
 ner orr | *nasus*; * ner, nêr C., nêr B.
 n. lavra *takony* | *mucus*.
 nerem *szunyadni, elszunyadni* | *placide dormire, obdormisce- re*; *.
 néрге *borz* | *ursus meles*.
 nelam *nyelni, lenyelni* | *glutire, de- vorare, -ledem* (fr.); * ne- läm C., nelam B.
 ni, nî *hárs, melyből bocskort fon- nak* | *liber arboris, ex quo pe- rones plectunt*.
 ni — at (*pronomina negativa for- mans ex interrogativis*):

- niköät *senki* | *nemo*; *niküát, niküžat, nigát B., nigüat C.
 nimát (*i. e. nimoat*) *semmi* | *nihil*; * B.
 nikuštát *sehol* | *nusquam*; * B., nigüštát K., nigüštát C.
 nikunamatsoha | *nunquam*; * B., nigünämät C. — *etc.*
 nialdem *megsimítani* | *permulcere*; -lkalem (*fr.*); * nialtem *megsimítani*, *megkenni* | *permulcere*, *perlinere* B.
 nine ezek | *hi* (*sing. tide*); * ninä azok, *ök* | *illi*, *ii* C., nī'na B.
 nil négy | *quatuor*; *
 nilit (*num. substantivum*) négy | *quatuor*.
 nille negyven | *quadraginta*; *nille, nillu C., nillu B.
 nilemise, -miše, niletise *negyedik* | *quartus*; * nilimše C., nilimša B.
 nilemište *negyednap* | *quarto posthac die*.
 nočko *nedves* | *humidus, madidus*; *načka *nedvesség* | *humor* B.
 nočkemam *nedvesedni* | *humescere*.
 nočkemdem *megnedvesíteni* | *humectare*.
 nošmo *hal-kopoltyú* | *branchia*.
 * nodam *lopódzni*, *kullogni* | *furtim accedere*, *pedetentim procedere* B_{ГЛ.} II, 3, 6.
 nolgo *sima szil* (?) | *ulmus campestris*.
 nólugaž *fehér jegenye* | *abies picea*.
 nolgažla *f. j. erdő* | *silva abietum p.*
 nőktam, nőkt. *nyúzni* | *deglubere*.
 nőstölám *gyúrni, dagasztani* | *depsere*; -ledem (*fr.*)
 nő'nžük *tészta* | *massa, farina ex aqua subacta*; * nü'nžik: šapa n. *kováász* | *fermentum* B_{g.}
 nőrem *ázni* | *madescere*; -redem (*fr.*); -raldam *ázódni*, *megázni* | *madefieri*; * nőrem C.
 nőrtem *íztatni* | *madefacere*; -tölám (*fr.*); * nőrtem C. B.
 nőrgäš *porczogó* | *cartilago*.
 * nő'rga *sarj, hajítás* | *germen, surculus*.
 nugudo *sűrű* | *crassus, spissus* (*liquor*); * nogoda, nuguda C.
 nugudemam *megsűrűdni* | *crassescere, condensari*; * nógodemäm, nugudemäm C.
 nugudemdem *megsűríteni* | *condensare*.
 * nűjemä! *no, rajta* | *age, agedum!* K.
 nuš *csuka* | *esox lucius*; * C.
 * nuž *csalán* | *urtica* C.
 nuno *ök, azok* | *ii, illi* (*sing. tudo*) R. P.
 numál *alul való* | *quod infra est*; *nimä'l (*jud-nimä'l észak*) | *septentrio* B.
 numálne (*loc.*) *alatt* | *infra, sub* P.; *nimä'lna B., nömálne C.
 numálke (*lat.*) *alá* | *sub* P.; *nimä'ka, nimä'lan B., nömäke, nömäk C.

* niméc (abl.) *alól* | *ex imo*,
 изъ подъ B., nömác C.
 numalam *vinni*, *hordani* | *ferre*,
portare; -leštam (fr.); * na-
 malam.
 numáldeš *teher* | *onus*; * namál-
 tiš B.
 numalöktem *vitetni* | *portandum*
curare; * namalektem B.
 nur *mezö*, *szántófield* | *ager*; *.
 nurgulo *fecske* | *hirundo*.
 nulem *nyalni* | *lingere*, *lambere*;
 -ledem (fr.); -lalam (mt.);
 * nulem C. B.
 nuldem *fogaival elharapni*, *le-
 rágni* | *demordere*, *abrodere*.
 nüškö *tompa* | *hebes*; * niške C.
 * niškemäm *eltompúlni* | *hebes-
 cere*.
 * niškemdem *tompítani* | *hebe-
 tare*.
 nüštalam (ner) *orrát fúni* | *emun-
 gere*; -ledem (fr.); * nüštäl-
 läm C.
 * nüšmä *mag*, *magszem* | *granum*.
 * nüž: n.-vécen *hátulról* | *a tergo* B.
 nüžam *vakarni* | *scabere*; -žedem
 (fr.); -žaldem (mt.); * nö-
 žäm *dürzsölni* | *terere* C., *níž-
 törölni*, *kitörölni* | *abstergere*,
delere BAPC.
 nüžüš *vakaró* | *strigilis* (ömhén.)
 * nižiktem: *nížiktem-goltaš le-
 borotválni* | *detondere* (crines)
 BK. I.
 nürgemiš *tejföl*, *tejszín* | *flos lactis*.
 * päk *mindig* | *perpetuo*, *semper*
 B.

p. ištaš *megigazítai*, *rendbe hoz-
 ni* | *corrigerere*, *in ordinem re-
 digere* BТIT. 1, 5.
 pakčá (π) *kert*, *konyhakert* | *hor-
 tus*, *hortus olitorius*.
 pakma *rest*, *lusta* | *ignavus*, *segnis*
 (ex.g. *equus*, *qui flagellum*
tolerat)
 pakmangam *elrestülni* | *ignavum*
fieri.
 pagalem (π, σ) *becstülai*, *tisztelni* |
aestimare, *magni facere*; -le-
 dem (fr.).
 pagar (σ) *zúza* | *ventriculus avium*.
 kočmo p. bögy | *ingluvies* (koč-
 mo, a verbo: kočkam).
 paj (π) *rész* | *pars*; * C., *rész*, *osz-
 tályrész* | *pars*, *portio*; *tag*
 (testrész) | *membrum* B.
 pajlem *osztani*, *elosztani* | *divi-
 dere*, *partiri*; -ledem (fr.);
 * pajlem.
 pajlaldam *elosztódni*, *eloszlani* |
dividi; * pajlaltam B.
 páča (σ) *bárány* | *agnus*; * pafa C.
 pačam *eštaš bárányozni* | *agnum*
parere.
 pačang- *fetrengeni* | *se volutare*
 BМK. 9, 10. BР. II.
 pačaš: ik. p. *egyszerül* | *simplex*;
 kok p. *kettős* | *duplex*; * pa-
 čaš B., pažaz C. (ves p. *má-
 sodszor* | *altera vice* B.)
 pačašán: kum p. *három emele-
 til* | *trium contignationum*
 (domus) B.
 pačémše *darázs* | *vespa*.
 paša *munka*, *dolog* | *opus*, *fac-*
 5*

- tum, res; * päsä C., päša B.
- pašam eštaš *dolgozni* | *opus facere, operare*.
- pašáče v. päša-ešteše, päšašteše *munkás (dologtevő)* | *operarius*.
- paškár *szegek, melyekre a húrokat fölcsvarják* | *clavi, quibus chordae intenduntur*.
- pašténgé *vid. pošt.*
- * pätar *nagyon, igen, leg-* | *valde, quam maxime*: p. kugo *igen nagy* | *permagnus*; p. jažo *legjobb* | *optimus* B.
- patarak *olló* | *forfex*.
- * pätal *fecstaj, gulászta* | *cremor, colostrum* C.
- padeštem *aprítani, apróra vágni* | *minutim consecare*; -štelam (*fr.*); -štaldam (*pass.*)
- pasú (σ) *mező* | *campus, arva*.
- páskeč (σ) *lépcső, garádics* | *scalae*.
- paslok (σ) *fék* | *capistrum (e cortice tiliaceo)* C.
- pamáš *forrás* | *fons, scaturigo*.
- parak *női szeméremtest* | *pars muliebris, muliebria*.
- parenge (σ) *burgonya, krumppli* | *fructus solani tuberosi*.
- parém (σ) *ünnepestum, dies festus*.
- paremam *gyógyúlni* | *sanescere, convalescere*; * B., paremäam C.
- paremdem *gyógyítani* | *sanare*; -delam (*fr.*); * paremdem.
- pariš *nyereség* | *lucrum*.
- párom, parem (σ) *adósság* | *debitum, aes alienum*.
- paroman *adós, debitor, obaeratus*.
- * pargá *félénk, gyáva* | *timidus, ignavus* B.A.P.C. 21, 8. K.
- * par- (part-?) *kinyitni* | *aperire (januam)* B.A.P. 12, 44. (párte nem nyitott | *non aperuit*); *cf. počkam*.
- párdaš (σ) *piros szárnyú ponty* | *cyprinus rutilus* R., pardáš V.
- parná (σ) *ujj* | *digitus*; * parná. kaza p. *kis ujj* | *digitus minimus*, kožar p. *mutató ujj* | *d. index*; lümdeme p. (*nevetlen*) *negyedik ujj* | *d. medicinalis*; kugo vuj p. *hüvelyk-ujj* | *pollex*.
- jol p. *lábujj* | *digitus pedis*.
- parnáš *gyűszű* | *digitale (sutorium)*.
- * pal:
- palna *másutt* | *alibi*; pak (vak) *másud* | *alioisum*, pac (vac) *másunnan* | *aliunde* C.
- palan (σ) *kánya bangita* | *viburnum opulus*.
- pále (σ) *jegy, jel* | *nota, signum*; *czél* | *scopus*; * päle C., pälä B.
- p. lüiš *czélt löni* | *ad scopum destinatum jaculari*; palem eštaš *jegyget csinálni, megjegyezni* | *notam facere, notare*.
- palan *jegyezett* | *notatus*.

pálem (σ) *megtudni, megismerni* | *comperire, cognoscere*; páledem (fr.); * pálem B.; pálektem *észrevenni* | *animadvertere* Bl. 14, 7

páleme *ismerős* | *notus*.

páledeme *ismeretlen* | *ignotus*.

* páldír-: žira páldírma godam *virradatkor* | *quum diluascit* Bk. 28, 1.

* páläsem *kölcsönösen megismerni* | *invicem cognoscere* Bk. 11. 3, 1.

péngede *erős, erősen tartó* | *firmus*; *fösvény* | *avarus*; pi'n-gada B.; * pingädä *fösvény* C.

pengedemam, -emaldam *erősödni* | *firmari*; * pingedemam B.

pengedemdem *erősíteni* | *firmare*; * pingedemdem B.

péce *sövény, kerítés* | *sepes, septum*; * piča B.

pečem *bekeríteni (kerítéssel)* | *sepire, consepire*; pečedem (fr.); * pičem B. (pičam pičen *kerítést csinált* | *septum fecit*).

péčke *köszörül-kő* | *cos*.

pečkeš *kučaš a k.-re tartani, köszörüllni* | *cote acuere*.

pečkemeš *sötét* | *obscurus* R., pečkémíš P.; * pickémeš B. (pickém Bk. 13. 12.); pečkedä, pičkedä, C., pickätä Bk. 11.

* (pečkemam): pečkemeš, pičkemeš *besötétedik* | *tenebrescit* C.

* pickemšaltam *elsötétüllni* | *obscurari*.

peckemdem *elsötétíteni* | *obscurare* R.; * pickatajemdem Bk. 11.

peš (σ) *igen, nagyon* | *valde, magnopere*; * piš.

peškedelanem *fösvénykedni* | *parcum, tennacem esse* RcsM. 63. (cf. večkeš).

pež *keztül* | *manica, chirotheca*; * pižgom C., pižkóm K., cf. kom.

peterem (σ) *zárni* | *claudere, operire*; -rkalem (fr.); * pitrem C. B.; pitrektem (eff.) B.

peteraldam, peternem *záródni* | *claudi*.

péterteš *födél* | *operculum*.

péstel *hosszú toll* | *pluma longior* R., pästil L. [rem.

perem *megütni* | *ferire, icere*; * päpermaš *ütés* | *ictus*.

pérke (α) *isten áldása, gyarapodás* | *dei favor, proventus, incrementum* R., pereket V.; * perké (item: *haszon, nyereség* | *lucrum*) B.

* perkejan, perkeán *áldásos, termékeny* | *prosper, fertilis* Bk. BkOL.

pérče *pörče* (σ) *szem* | *granum (frumenti)*; száł (*szalma, fil, haj*) | *singuli cauliculi, culmi*; * pi'rca, pirc B.

olom-p. *szalmaszáł* | *culmus, stipula straminea*; üp-p. *hajszáł* | *capillus*; * üp-pirca B.

- * pertari' *elsöben, eleinte* | *primum, initio* K., pertari', pertari'ša *elsö* | *primus* B., pertari, -riše C.
- pervoj (o) *elösör, elsöben* | *primum* R., pervej P.; *pervi', pervé *elöbb* | *prius* B.
- pervojso *elsö* | *primus*; *pervi'ša, pervi's *elöbbi, elsö* | *prior, primus* B.
- pel *oldal, fél* | *latus, pars*; cf. vel. pelen -nál, mellett | *ad, juxta*.
 pelešte, velešte (*loc.*) *félen* | *in parte, a parte*.
- peleške, peleš *felé* | *versus* (*ex.g. ola p. urbem v.*)
 peleč *felöl* | *a parte, e regione*; *pélec B.
- pelä'k *ajándék* | *donum* P.
- péle, pel *fél* | *dimidium*; *pele, péle C., pel B.
- pel-jut *éjfél* | *media nox*; *jud-pel B.
- *pel šinza-dono *fél szemmel* | *uno oculo*; pel-šinzán *félszemül* | *unoculus* K.
- iktat pele *másfél* | *unus dimidiatusque, sesqui*; *iktäk peläk C. (*i-ák p. másfél év* | *annus et dimidius, kum kečák p. negyedfél nap* | *tres dies et d.* B.
- peleštem *beszélni, szólni* | *loqui, verba facere*; *B.; *súgni* | *susurrare* C.
- *peleštede *lhallygatott (nem szólt)* | *conticuit* B.
- peledam, -daldam *vir:igozni* | *flo-*
- rere*; -deštam (*fr.*); *peled-B.
- pelédeš *virág* | *flos*; *pelédiš B.
 pelérme *posz méh* | *apis terrestris*.
 peldem : p. ü. *olvaszott vaj* | *butyrum excoctum*.
- pi, pi *kutya* | *canis*; *C., pi B.
- pial *szerencse* | *fortuna*; *piäl C., pijal, pijäl B.
- pialan *szerencsés* | *fortunatus, beatus*; *piälän C., pijalän, pijälä'n B.
- *pijältema *szerencsétlen* | *infortunatus* B.
- pialam *hunyorítani* | *nictari, palpebrare*; -ledem (*fr.*)
- pikš *nyíl* | *sagitta*; *pik, pik *lán-*
dsa | *lancea, hasta* C., pi'kša, pikš *nyíl* | *sagitta* B.
- piktem *fojtani* | *suffocare*; -tedem (*fr.*); *püktem B_{APC}.
- piktaldam *megfojtódni* | *suffocari*; *piktanaltam, pükta-naltam (? piktaltam) *fölakasztani, megfojtani magát* | *se suspendere, se strangulare*.
- piktezaldam *hebegni, megakadni* | *beszédben* | *haesitare lingua*.
- *pigär *hordó* | *dolium* C.; *tál* | *lanx, patina* B.
- pi'če *iramszarvas* | *cervus tarandus*; *puča C., púše B_{TIM. II.} 4, 13.
- pižam *hozzárugadni* | *adhaerescere*; *birkozni* | *luctari*; *meggyuladni* | *inardescere*; piže-

- dem (*fr.*); * pizam hozzára-
gadni, ragaszkodni | *adhae-
rescere, adhaerere* B.
- piziktem ragasztani | *affigere* ;
meggyujtani | *accendere*; -kto-
lam (*fr.*); * pizektem gyuj-
tani, szítani | *accendere, exci-
tare (ignem)* B_A.
- pizedelam birkozni, küzdeni |
luctari, certare P.; * B. K.
- * pizgem sügdosni, susárolni | *su-
surrare, insusurrare* B_A.
- * pizgen száistaşrágalmazni | *cri-
minari, de fama cuius detra-
here* B_X. II.
- pidam kötöni, kötözni | *ligare, revin-
cire* ; -deştam (*fr.*); -daldam
bekötödni | *obligari* ; * pid- B.
- pítman kötözött vmi | *ligatum
quid*.
- pi'se éles | *acutus* ; gyors | *acer, ce-
ler* ; * pise C., pi'sá (*item* :
gonosz | *malitiosus*) B.
- pisin gyorsan | *celeriter*.
- pisemam élesedni | *acui*.
- pisemdem, -darem élesíteni |
acuere.
- pi'ste hársfa | *tilia* ; * C.
- pisterlá hársfaerdő | *silva tilia-
rum*.
- * pismán határszél | *finis, limes* B.
- pizirem nyomni, sajtolni | *premere,
prelo comprimere* R., P.; * pi-
zirtem B.
- pizlé fojtós berkenye | *sorbus do-
mestica* ; * pisilmä C.
- pi're farkas | *lupus* ; * pi're C., pir
B.
- * pir- metélni | *praecidere, ampu-
tare* : jir pirşaşluk *circumci-
sio* B_L.
- * pirt egy keveset, nem sokat |
paullulum B.
- p. koleş nagyot hall | *surdaster
est* B.
- pil felhő | *nubes* ; * C., pjül, pil B.
pilän felhős | *nubilus* ; * C.
- * pjülkom, pilkom ég (*égbolto-
tozat*) | *coelum (cf. kom)* ;
pjül pundaş ég | *coelum, ho-
rizon* B.
- pilikş ful | *auris* R., pilikşe P,
piliş L.; * peleş C., pilş B.
pilikşteme stiket | *surdus* ; * pil-
şedema B.
- pókşel közép | *medium rei* ; * pokşal.
pokşelne (*loc.*) középen ; köze-
pett | *in medio, inter* ; * pok-
şálne.
- pokşelnese középşö, *medius*.
- pokşelan, pokşek (*lat.*) közép-
be ; közepébe | *in medium, in* ;
* pokşálan, pokşáka B., pok-
şak C.
- pokşéç középből, közepéből | *e
medio* ; * pokşéç.
- pokşum dér | *pruina*.
- poktem hajtani | *agere, pellere* ;
-tolam (*fr.*); * poktem va-
dászni | *venari* C., hajtani,
üldözni | *agere, persequi* B ;
poktalam (*dim.*) C.
- pokro (*στ*) vetési konkoly (?) |
agrostemma Githago (?)
- pogem (*στ*) összeszedni, gyűjteni |
colligere ; *

pokalem (*i.e.* pogkalem) *szedegetni* | *collectare*.
 pogonem (σ) *összegyűlni* | *colligi, convenire*; *poganem, -naltam B.
 pogunomaš *gyűlés* | *conventus*.
 pojan (σ) *gazdag* | *dives*; *paján.
 pojanluk *gazdagság* | *divitiae*; *pajánluk B.
 pojem (σ) *gazdagodni* | *divitem fieri*; -jedem (*fr.*); *pajem.
 *pajdarem *gazdagítani* | *divitem facere* Bx. II.
 pongo *gomba* | *fungus*.
 poč, pôč *fark* | *cauda*; *paž C., pač B.
 puš-poč *hajókormány* | *gubernaculum*; *puš-pač B.
 počeš *után* | *post*; *hátnul* | *a tergo* R., *végre* | *postremo* P.; *pačeš *végre* | *postremo* K.
 poče-la *egymásután* | *alter post alterum*.
 *paž, pačkie *késön* | *sero* C.
 počkam *nyitni, megnyitni* | *aperire*; -kedem (*fr.*); *pažam, -žalam (*dim.*) C., pačam B. (C. *conjunctivum verbi pažam dicit partnem esse, cf. par.*).
 počuldam *nyílni* | *aperiri, patefieri*; počoldedem (*fr.*); *pačeltam B.
 počkama *ezüstpénzekkel kirakott mellrevaló* | *pectorale numis argenteis distinctum*.
 počkáldeš *csalán* | *urtica*.
 počkem *megrázni, kirázni* | *con-*

cutere, excutere; počkaldem (*mt.*); *pačkaltem B.
 poš (σ): poškudo *szomszéd* | *vicinus*; *páškuda.
 poštoš *nemez* | *lana coactilis*; *partaš C. (*ut videtur, paštaš est restituendum*).
 pošť (cf. poč): pošťek *után* | *post, a tergo*; *pašťek.
 pošťekse *utáni* | *qui post est, subsequens*.
 pašťenge, pašťengese *utolsó* | *postremus*.
 pašťengeš *utoljára, végre* | *postremo*.
 póż *fuwó* | *follis*.
 *požem *elemelni* | *tollere (ex. g. operculum)* C.; cf. počkam.
 pot *katlan* | *ahenum*; *pat C., pad B.
 rage p. *kagyló* | *testa cochleae*.
 potem (pet-, pat-) (σ) *végződni, elfogyni finiri, ad exitum venire*; -tedem (*fr.*); *pitem B.
 potemaš *vég, végződés* | *finis, exitus*.
 potarem *végezni* | *finire*; (*praemisso gerundio, cf. NyK. IV, 89.*); -redem, -rkalem (*fr.*); *pitárem C., pitarem B.
 potárteš *vég, elvégzés* | *finis, confectio*.
 *pitež- *végződni* | *finem habere* B.
 podá (σ) *szeg* | *clavus*; *C.
 p. keraš *szeget beverni* | *clavum defigere*.
 podalem *szegezni* | *clavis affi-*

gere; -ledem (fr.); *pudalem B.
 podeštam *pattogni* | *crepare* (ex. *lignum ardens*); -štolam (fr.)
 podorgem *eltörni* | *frangi*, *rumpi*; -rgolam (fr.); *podergem C., pudurgem B.
 podortem *eltörni* | *frangere*, *rumpere*, -tolam (fr.); *poderitem C., pudertem B.
 pudurgušo *töredék* | *fragmentum*; *pudurga: kinda p. *kenyérmorzsa* | *frustulum panis* B.
 podolam *szörpenti*, *kanállal enni* | *sorbere*, *cochleari edere*; -leštam (fr.); *podalam C., podalam, podolam *kóstolni* | *gustare* B.
 posana (σ) *sógor* (két nőtestvérnek férjei) | *sororum mariti*.
 posem *elcsendesedni* | *conticescere*; *elbújni* | *se abdere*; *pusem *elrejtözni* | *se occultare* B.
 *postarem (σ) *szedni*, *összeszedni* | *colligere* B.
 posna (σ) *külön* | *separatus*, *secretus*; *separatim*, *seorsum*; *pasná.
 p. lektaš *különmenni*, *osztályt csinálni* | *secedere*, *partiri cum quo*.
 -leč posna *nélkül* | *sine*, *absque*; * -gic pasna B.
 pasnaniš *személy*, *egyén* | *persona*, *individuum* W.
 pondaš *szakál* | *barba*; *pandaš C., pandakš S.

*popem *beszélni*, *szólni* | *loqui* C., popem B.
 pómuž *kebel* | *sinus*.
 ušma p. *szájöböl* | *cavum oris anticum* (inter dentes et genas).
 pomžaldam *fölebredni* | *expergeri*; -ldolam (fr.).
 *porán (σ) *záporesű*, *zivatar* | *nimbus*, *procella* B.
 porkó (purkó):
 *ket p. *kéz-szár*, *alkar* | *brachium*.
 jol p. *lábszár* | *tibia*.
 üpošem p. *vid. s. v. üp*.
 šörmüč *purkó kantárszija* | *lorum freni*.
 polvuj *térd* | *genu*; *polbä* L.; *polvuj C., polvúj B.
 *pulvujtem *térdepelni* | *genibus nixum esse* B.
 polšem (σ) *segíteni* | *juvare*, *adjuvare*; *palšem.
 pöldoš *gomb* | *globulus*.
 poldoštem *begombolni* | *globulis constringere* (vestem).
 poldorán *medve tapsir* | *heracleum sphondilium*.
 polméze *gonosz*, *veszett*, *vad* | *saevus*, *rabidus*, *ferox*.
 p. pi *gonosz*, *harapós kutya* | *canis mordax*.
 polmezemam *gonosz stb. lenni* | *saevum etc. fieri*.
 pöken (σ) *szék* | *sella*.
 moklak p. *ülő töke* | *truncus arboris*, *qui est sellae loco*.
 pö'čöš *veres áfonya* | *vaccinium vitis idaeae*; *pöžež C.

- törnia p. *moh-áfonya* | *vaccinium oxycoccus*.
- pöcöštem *egyet hunyorítani* | *nic-tare*; -štolam (*fr.*)
- pöštem *letenni* | *ponere* R., pöštö-lam (*fr.*); pištem P.; *pištem.
- pöštür *ingelbn való himzés* | *pictura acu facta in antica parte indusii*.
- pö'tnö: p. *nalaš megvenni, pénzen venni* | *pretio emere* (*Turcice*: *satın almaq*); *pü'tma (p. *nalaš*) B.
- pôr *férfi* | *vir*: p. *jing férfi* [*ember*]; *püerge C., püérga B.
- [pör- *forogni* | *se vertere, circumagi*; *fordülni* | *se convertere*].
- pöršö *mardež forgó szél* | *turbo*.
- *pörüktem *fordítani, téríteni* | *convertere, reconvertere* Bl. 1, 16. Br. II.
- pördam *gördülni* | *volvi*; *fordülni* | *se convertere*; pörde-dem (*fr.*) [*tare*].
- pörtalam *hengeredni* | *se volupördüktem gördíteni* | *volvere*; -ktolam (*fr.*)
- pörtölam *visszatérni* | *reverti*.
- pörtölüktem *visszatéríteni* | *vertere, reducere*; *visszaadni, -külden* | *restituere, remittere*.
- [pördem *esztergályozni* | *tornare*]: pördöšö *esztergályos* | *tornator*.
- pö'rem *szegély* | *margo* (*vestis, lintei*) *circumsutus*.
- pörömdem *beszegélyezni* | *circumsuere*; -dolam (*fr.*)
- pö'röš *zúzmará* | *pruina*.
- pö'ržö *sógor* (*a feleségnek öcse*) | *frater junior uxoris*; *pö-reš C.
- pört (*σ*) *téliház, házba* (*kályhával*) | *domus hiberna* (*fornace instructa*); *ház, *szoba* | *domus, cubiculum*.
- šem p. *fekete ház* | *domus nigra* (*absque fumario, fumo denigrata*), oš p. *fehér ház* | *domus alba* (*fumario instructa*).
- pu *fa* | *arbor, lignum*; *pu B., pu, pü C.
- *pušängä *élőfa* | *arbor* C., pu-šänga B.
- puem *fúni* | *flare*; pualam (*mt.*); *pualam C.
- pualam *fölfuvódn*, *földagadni* | *se inflare, intumescere*; -ledem, -leštam (*fr.*); *pualam C.
- pualdem *szelelni* | *ventilare* (*frumentum*); *tele fúni* | *flatu replere* (*korno pualdeme via conflatis nivibus obruta est*); *pualtem *egyed fúni* | (*mt.*) *flare, conflare, canere* (*tuba*) B.
- puem *adni* | *dare*; puodem (*fr.*); *puem B. C.; pukalem (*fr.*) BAF.
- *puen-goltaš v. puen-jamdaš *elárulni* | *prodere* B.
- púmo *ajándék, adomány* | *donum*.
- püirem (*σ*) *teremteni* | *creare*; *püirem (*item*: *előre elvégezni*,

- meghatározni* | *ante constitue- re, praeфинire*) B.
- puirumaš *teremtés* | *creatio*; puirmaš B.
- púrukšo *teremtő* | *creator, con- ditor.*
- pukšem *etetni, táplálni* | *cibare, nutrire*; -šedem (*fr.*); *puk- šem.
- cize p. szoptatni | *mammis prae- bere.*
- pújro *méhser* | *mulsum, hydro- meli.*
- puč, poč *síp* | *fistula*: tar p. *portü- lök* | *cornu pulveris pyrii*; *puč: púaltem-pučtrombita | *tuba* B.
- pučem *apadni* | *decrescere (aqua)*; *fogyini* | *deficere, minui*; -čedem (*fr.*)
- pučumoš *darakása* | *puls e ptisana cocta.*
- puš *csónak, hajó* | *cymba, navis*; *poš C., puš B.
- p. pundaš *hajófenék* | *fundus navis*; p. poč *kormány* | *gu- bernaculum*; p. ner *hajóorr* | *rostrum navis.*
- puš (σ) *pára, gőz, kigőzselgés* | *vapor, evaporatio*; *poš C.
- pušán *tele gőzzel, bűzös* | *vapo- re plenus, foetens.*
- pušlanem *párologni* | *vaporare*; -nolam (*fr.*); -naldam *pá- rolgásba jőni* | *vaporem emit- tere.*
- pušarem (σ) *finyani* | *pedere*; -redem (*fr.*)
- pušárteš, pušertaš *finj* | *crepi- tus ventris.*
- puškudo *puha, lágy* | *mollis*; *poš- koda C., puškuda B.
- puškudemam *puhúlmi* | *mollem fieri.* [*lire.*]
- puškudemdem *puhítani* | *mol- puštam megölni* | *necare, interfice- cere*; -tedem (*fr.*); -tuldám (*pass.*); *puštam.
- jing puššo *gyilkos* | *homicida.*
- púšto *megpörkölt s összetört árpá- ból főtt kása* | *puls e ptisana avenacea concocta*; *pušta C.
- pušto: tovar p. a *nyélnek való lyuk a fejszében* | *foramen se- curis (inserendo manubrio).*
- pužár *gyalu* | *runcina.*
- pužarlem *gyalulmi* | *runcinare, -lolam (fr.)*
- pužem (σ) *elrontani, megrontani* | *corrumpere, perdere*; puška- lem (*fr.*); *pužem B. K.
- pužlem, -laldám *megromolmi* | *corrumpi*; pužlolám (*fr.*); *pužlem B. K.
- puduratem (σ) *megzavarni, föl- keverni* | *turbare, versare*; -to- lám (*fr.*); -taldám (*pass.*)
- puduranem (σ) *zavarodni* | *tur- bari*; *pudranem *háborogni, zavarodni* | *commoveri, per- turbari* B.
- puduránčik *zavaros* | *turbidus.*
- pun toll | *pluma*; szőr | *pilus*; *pon C., pun B.
- punem *fonni* | *plectere*; -nędem (*fr.*); naldem (*mt., dim.*)

- üpoñem (*i. e. üp-poñem*) porko
vid. s. v. üp.
- punuškem, ponoškem *penésze-*
sedni | mucéscere; -školam
(fr.)
- punuškušo *penész | mucor.*
- punžalam *csavarni, kifácsarni*
(mosott ruhát) | contorquere,
exprimere (aquam linteis.)
- punžáldeš *завертка (nodus s.*
contorsio funis, quo temo al-
ligatur ad traham).
- pundaš *fenék | fundus; * B.*
- vuj pundaš *v. vundaš fejtető |*
vertex.
- jol vundaš *talp | planta pedis.*
- pundašteme *feneketlen | fundo*
carens.
- purá sör *| cerevisia, cf. pujro.*
- purá (σ) *срубъ, gerendázat | con-*
tignatio; az éléskamra elktü-
lönített osztályai | partes se-
junctae cellae frumentariae;
** pura gabonáláda | cista fru-*
mentaria C.
- purem (σ) *gerendát összeillesz-*
teni | contignare.
- puram *rágni | rodere, mordere;*
-redem (fr.)
- purlem *harapni | mordere; -le-*
*dem (fr.); * puralam C., pür-*
lam (püm öcért p. fogát csi-
korgatni | dentibus frendere)
B., purlam harapdálni | mor-
sicare ВАРС., kóstolni | degu-
stare ВАРС.
- purem *bemenni, betérni | intrare;*
beférni | locum habere, capi;
- puredem (*fr.*); *porem, pu-
 rem C., purem B.
- keče purá *besült a nap | solis*
splendor se infundit (per fe-
nestram.)
- purtem *bevinni, bevezetni | in-*
ferre, introducere; befogad-
ni | recipere (hospitio); -te-
*dem (fr.); * purtem B., por-*
tem, purtem C.
- puro jó *| bonus; * púra C., jó,*
egészséges | bonus, sanus B.
- puremam *javulni | meliorem*
fieri.
- puremdem *jobbítani | meliorem*
facere.
- puró (σ) *fűró | terebra.*
- prolem, porolem *fűrni | terebra-*
re; -ledem (fr.)
- púrus (σ) *bors | piper.*
- pur (σ): *pür-gü kréta | creta.*
- pursá (σ) *borsó | pisum.*
- ñemič p. (*német b.*) *bab | faba.*
- pürmo *pücsök | tabanus.*
- purmulá (*ket*) *jobb (kéz) | dextra*
*(manus); *vurgumlá.*
- p. veg *jobbra | ad dextram.*
- *purlangam *megérni | ematures-*
cere (fruges) ВАРС. 14, 15.
- púrluk (σ) *ló | equus; *jószág,*
kincs | bona, opes.
- pulámog *árpaliszt-kása | puls e fa-*
rina avenacea, cf. némer.
- pulukš *felső kar | lacertus; * pu-*
loš váll | humerus C.
- püldoš *falat | offa, frustum.*
- püldor (σ) *deszkafallal elrekesz-*
tett kamara | cella separata.

páldurčo *fűrj* | *coturnix*.
 pû *fog* | *dens* R., pûj L.; * C., pû B.
 pû'a (σ) *rekesz*, *kerítés* (a vízben) | *sepimentum* (in flumine); * pû'je B. [*sepire*.
 püem (σ) *bekeríteni* (a vízben) |
 pükš *dió* | *nux*; * pûğš C.
 * pükthanaltam *alászakadni* | *col-labi*, *corruere* B. A. F.
 püktem *kotlani*, a tojásan ülni (munušto p.) | *incubare* (ovis.)
 pükten luktáš *kikölteni* | *excludere* (pullos ex ovis.)
 * pügä (σ) *ív*, *meghajlott vmi* | *arcus*, *res incurvata* C., pû'ga *járom* | *jugum* B. K. II. [*bus*.
 pû'gür (σ) *görbe*, *görbehátú* | *gib-pügür*gem *görbedni*, *ernyedni*, *hajolni* | *incurvari*, *inflecti*; -*rgölam* (fr.); * püganem B., püganaltam K.
 pügürtem *görbíteni*, *meghaj-tani* | *incurvare*, *inflectere*; * pügartem B.
 püčkam *metszeni*, *vágni* | *secare*; -*kedem* (fr.); -*küldam* (pass.); * pičkäm C., püčkam, pičkemdem B. [*vid* B.
 püz: püz vüt *izzadság* | *sudor*; * püz püzaldam *izzadni* | *sudare*.
 püzakš *fészek* | *nidus*; * pežáž, pižáž C., pižáš B.
 p. optáš *fészket rakni* | *nidum facere*.
 pû'tüh (σ) *egész*, *ép* (nem törött) | *totus*, *integer*; *egészen* | *plane*, *omni ex parte*; * piteñ-ok B.
 pünžö *fenyű* | *pinus-silvestris*.

pünžerla *fenyves erdő* | *pinetum*.
 pürem (σ) *ránczba szedni* | *plicare* (vestem); püredem (fr.)
 pürem *ráncz* | *plica*.
 pürnem *ránczolódni* | *plicari*; -*nülam* (fr.)
 pürtüük (σ) *ménta* | *mentha*.
 pürdü'ž, pürdőž *fal* | *paries*.
 * pülä' (pülä') *sok* | *multus* B. A. F.
 prejze *borju* | *vitulus*; * prezä, pi-rezä C., prezä B.
 prejzem *eštaš megborjadzani* | *vitulum parere*.
 * proc, procók *erősen*, *nagyon*, *tel-jességgel*, *tökéletesen* | *valde*, *omnino* B. C.
 * proc jamdaš *elveszíteni* | *perdere*, *pessum dare* B.
 vakš *malom* | *mola*; * väkš.
 v. -kü *malomkö* | *lapis molaris*.
 vakšteš *ágy*, *ágybavaló* | *lectus*, *strata cubicularia*; * väkšeš B.
 * vaktém, paktém *csepegni* | *stillare* C., vaktalt- B. L.
 * väktüš *csepp* | *gutta* B.
 vangem *lesni* | *speculari*, *observare*; *vangedem* (fr.); * vängem B.
 * vängén-káša *kém* | *speculator* B.
 vač, vač *ellenére*, *daczára* | *adversus*, *non habita ratione* (NyK. III, 470. IV, 91; 92.)
 vače *váll* | *humerus* R., vača L.
 vaš *szemközt*, *ellenében* | *exadverso*, *contra*; * väš B. (16. 1. kid vä-sokda *puem odanyujtom*, *a-jánlom nektek* | *in manus tra-do*, *commendo vobis*).

- v. liaš *szemben találkozni occur-
rere, obviam fieri.*
- vaš-vaš: v.-v.-tene egymással |
alter cum altero, invicem; v.-
v.-tek egymáshoz | *alter ad
alterum P.*; * vāš egymással |
invicem K.
- vašké *gyors* | *celer*; (*adv.*) *hamar,
mindjárt* | *celeriter, statim.*
- vaškem (*στ*) *sietni* | *festinare*;
-kedem (*fr.*)
- vaškeše *mindenben siető, ha-
markodó* | *in agendo praeceps,
nimis festinans.*
- váštar *kora jávor* | *acer platanoides.*
- vaštareš *eleibe, ellen* | *obviam, con-
tra* (NyK. III, 457); * vaš-
táreš.
- vaštaldem *változtatni, cserélni* | *mu-
tare, commutare, permutare*;
-ldolam (*fr.*); * vaštaltem C.
B. (vaštalten sulaš *kiváltani* |
redimere B.)
- * vaštáltiš: *orola-v. őrváltás* |
permutatio excubiarum B.
- vaštaldam *változni* | *mutari.*
- vaštaltemáš *változás* | *mutatio P.*
- vaštalaldam *cserélődni* | *permu-
tari.*
- * važár (*στ*): v. *jängán kemény-
szívl* | *duri animi Bmk. 10, 5.*
- * važarangam *magát megkemé-
nyíteni* | *duro animo esse Bap.*
- vážok (*στ*) *részutos* | *obliquus*; -ken
(*adv.*)
- važokemdem *részutossá tenni* |
obliquum facere.
- vážok *öl* | *orgyia*; * vóčik Bap.
- váte *feleség* | *uxor*; *asszony* | *mu-
lier*; * vätä C., vāta B.
- vatelukeš *nalaš feleségill venni* |
uxorem ducere quam.
- vatedeme *nőtelen* | *coelebs.*
- * váda *est* | *vesper.*
- * vatna *estve* | *vesperi.*
- vádar *tögy* | *uber (vaccae).*
- * vadiž *bálvány* | *idolum Bjs. 1.*
- vara *vékony hosszú bot, pózna* |
pertica. [aquatorum.
- vüt v. *vederhordó pózna* | *vectis*
- vará *késön* | *sero*; *azután, később* |
postea, posterius; *vararák*
később | *posterius*; * *vará*
(*item: meg, pedig, hanem* |
vero, sed); *vararák B. C.*
- * *vará ilša későbbi, következő* |
posterior, insequens B.
- varáš *későre, későbbre* | *ad mul-
tum tempus, ad posterius.*
- varáše *későbbi* | *posterior*; * *va-
ráša B.*
- várakš *héja* | *accipiter.*
- varem *keverni* | *miscere, cf. urba-
lem.*
- val *vminek följe, színe* | *pars sum-
ma, superficies.*
- vüt-val, vüt *valže víz színe* |
superficies aquae.
- valne (*loc.*) -on, *rajt* | *super, in*
(*superficie*) R., *vülnö P.*; * *vül-
nä C., vilna B.*
- valan, vak (*lat.*) -ra | *super, in*
(*superficiem*) R., *vül'än, vül'-
kö P.*; * *vülke, vüke C., vi'-
ka, vi'ka, vlän B.*

vač (abl.) -ról | de ; * vülec C.,
vilvéc, -cen B.

vegát (c. verbo negat.) sehogysem,
semmiképen [nem] | nullo mo-
do ; * vekát talán, talán bi-
zony | fortasse, nescio an B.

vengé vő | gener ; sógor (nővérem
férje) | maritus sororis.

izi v. a nászajándékot vivő fér-
fi | advector doni nuptialis.

véče : kudo v. udvar , házudvar |
aula, cf. péče.

večkeš vékony | tenuis ; * vičkež,
vičekedä C.

večkežemam vékonyodni | atte-
nuari.

večkežemdem vékonyítani | at-
tenuare.

vese, ves más, második | alius, al-
ter, secundus ; * C., vesä,
ves B.

ves-vere, ves-verešte másutt |
alibi.

ves-vereš másuvá | alio, alior-
um.

ves-vergeč másunnan | aliunde.

ves-kana máskor | alias, alia
vice.

veñem gödör, verem | scrobs, fo-
vea S., vāñām L., cf. mü-
ñem.

veñer vid. vőñer.

vem velő | medulla ; * vim.

* vuj-vim agyvelő | cerebrum C.

ver hely | locus ; * vär.

verec, verečen helyett | loco ;
* väreš.

vereštam vhová lenni, kerülni |

devenire, incidere in rem ; ta-
lálni | invenire ; -štedem (fr.)

vereštarem érni vkit , megta-
lálni | assequi, invenire quem.

ver ; * ver, per (NyK. III, 457.):
verič végett, miatt, -ért | prop-
ter, causá R., veréc P. ; * vé-
rec, -cen B. K., veréc, pe-
rec C.

verem végett , miatt, -ról (szó-
lani) | propter, causá, de (qua
re loqui).

veréz ár | subula.

verge vese | ren. .

vel oldal, fél | latus, pars, regio
(tíde vel innenső rész | pars
citerior ; tudo-vel túlsó r. |
p. ulterior, šengal v. hátulsó
oldal | latus posticum, jut v.
északi o. | regio septentriona-
lis) ; * vel, cf. pel.

velne, velen, vele (loc.) -nál,
mellett | ad, juxta.

velan, vek (lat.) -hoz, mellé, fe-
lé | ad, versus (kum vek há-
rom felé | in tres partes) ; * vé-
län, véka B.

več, velič (abl.) felől | a parte,
e regione ; * vélec B.

velam kihullani | defluere (capilli.)

velem elejteni, elönteni | demittere,
effundere ; -ledem (fr.) ; * vi-
lem elönteni, elszórni | effun-
dere, spargere C. B.

véle csak | solum, tantummodo ;
* C., vélé, vel B.

véle hám | liber, membrana tenuis
sub cortice arboris.

vi (σ) *erő* P. V., *viä* L.

vik *egyenes* | *rectus*.

viktarem *egyenesíteni*, *kinyújtani* | *porrigere*, *protendere (manum)* R.; *eligazítani*, *gyógyítani* | *corrigere*, *sanare* P.; *.

vīnem *egyenesülni* | *rectum fieri*, *se corrigere*, -*nedem* (fr.)

vīnaldam *kinyújtódn* | *porrigi*, *protendi*.

vijákše (viäkše) *őszinte*, *őszinteség* | *sincerus*, *sinceritas* P.; * *vijaš szerény*, *alázatos* | *modestus*, *submissus* (v. *jäng alázatosság* | *animus submissus*) BAP.

* *vi'čke*: v. *purtaš*, v. *nalaš befogadni*, *fölvenni vkit* | *recipere quem*; v. *kolištaš meghallgatni* | *exaudire* BAP.

* *viš* (*nyitva patens*): v. *pačema kinyitott (szem)* | *patens (oculus)* BAP. 9, 8. BAPC.

vi'škede *híg* | *tenuis*, *liquidus*.

viškedemam *meghígúlni* | *lique-scere*, *dilui*.

viškedemdem *meghígítani* | *liquefacere*, *diluere*.

višker *a részének egy neme* | *species quaedam anatis*.

viš öt | *quinque*; * *vic* C., *viz* B.

vi'zit öt | *quinque (substant.)*; *.

visle *ötven* | *quingaginta*; * *vizle*, *vizlu* C., *vislu* B.

vizemise, -*miše*, *vizitise ötödik* | *quintus*; * *vizimša* B., *vizimše* C.

vitá (σ) *istálló* | *stabulam*; * *vitä* C.

videm *vezetni* | *ducere*; *videdem* (fr.); * *videm*.

videdelam *vid.* *vüdelam*.

visa (σ) *mérték* | *mensura*; * *visä'* (item: *mérő* | *modius*, ex.g. *frumenti*) B.

visem (σ) *mérni* | *metiri*; -*sedem*, -*skalem* (fr.); * *visem* C.

visaldam *mérődni*, *megítlni a mértéket* | *ad mensuram exigi*, *mensurae sufficere*.

vi'ste *tönkölybúza* | *triticum spelta*.
* *vislänem ellene kelni*, *rátámadni* | *exurgere contra quem*, *adoriri* B.

vi'ma *segítség* | *auxilium*; * *vimä* C.

vire (σ) *köles* | *milium*.

voktam *megnyesni*, *lehámozni* | *amputare*, *delibrare (arborum)*.

vokten, *voktena mellett el*, *hosszaban* | *praeter*, *secundum*.

vočko: v. *üzgar konyhaszerek* | *vasa coquinaria*; cf. *vozak*.

vošt -*on keresztül*, -*on át* | *per*; * *vašt* B.

jut v. *egész éjszaka* | *per noctem*; * *jut vašt* B.

* *vašt kajša átlátszó* | *pellucidus* B.

vóštor (vã-) *vessző* | *virga*; * *vašter* C., *váštar* (cf. *zana-vaštar*) B.

voštulam *nevetni* | *ridere*; -*ledem* (fr.); * *vaštalam*.

voštuldoš *nevetség* | *ridiculum*.
 voštulmaš *nevetés* | *risus*.
 voštuldem *megnevettetni* | *cui risum movere, risum excutere*; -ldolam (*fr.*)
 vož *gyökér* | *radix*; * *važ*.
 vožlanem *gyökerezni* | *radicari*; * *važangam* БКОЛ. 2, 7.
 * *važanektem meggyökereztetni* | *efficere, ut radices agat* БЕР. 3, 17.
 vož (važ) : korno v. *kétfelé való út* | *trivium*; * *važ*: korna *važašta keresztúton* | *in compito* БМК. 11, 4.
 vožon *águs, kétágú* | *bifurcus* (*ex. g. pu arbor*).
 vožlam *magát szégyelleni* | *pudore affici*; -ledem (*fr.*); * *važlam* C., *važalam* B.
 vožuldók *szégyen nélkül* | *sine pudore*.
 vožuldomo *nem szégyenlő, szemtelen* | *impudens*.
 vožulšan *szégyenlős* | *pudicus, verecundus*.
 vožoltarem *megszégyeníteni* | *ad pudorem adigere, confundere* P.; * *važaltarem* БР.
 vod : egeremše v. *pókháló* | *texta aranea*.
 vózak (σ) *tűzhely* | *focus*; *kályha eleje* | *locus ante fornacem*; * *vacák tűzhely, kályha* | *focus, fornax* B.
 vozam *esni* | *cadere*; *lefeküdni* | *decumbere*; -zedem (*fr.*); * *važam* C. B.; *važalam* (*mt.*) B.

* *keča vazalma napnyugat* | *occidens* B.
 * *vazaktem, vazektem ejteni, helyezni* | *demittere, deponere, collocare* B.
 vozem *írni* | *scribere*; *vozkalem* (*fr.*); *vozaldam beiródni* | *inscribi*.
 vonžem *átkelni* | *transire, trajicere*; * *vanžem* B. K.
 vonžuktarem, voštarem *átkeltetni, átvinni* | *trajicere, transmittere, transportare*; * *važtem* K.
 vondo *szál, bot* | *caulis, baculus*; *tő (plánta-tő), bokor* | *stirps, frutex*; * *pánda* B., *bot* | *baculus* C.
 * *löčka-panda túskebokor* | *dumus*; *angaltiš-p. bot* | *scipio* B.
 šuar-vondo *mozsártörő* | *pistillum*.
 kogo-vuj vondo *henger, melyre a szőtt vászon föltekерődik* | *cylindrus, cui texta involvunt*.
 vorugem *ruha* | *vestis*; * *vurgem*; *cf. orugem varrni* | *suere*.
 vol (σ) *kis teknő, válu* | *alveolus, linter*; * *val* C.
 volem *leszállni, leereszkesdni* | *descendere, se demittere*; -ledem (*fr.*); * *valem*.
 voldem *leszállítani, leereszteni* | *demittere*; *viden* v. *levezetni* | *deducere*; *šupšon* v. *lehúzni* | *detrudere*; * *valtem*.
 vóluk (σ) *marha* | *pecus*; * *vošek* C., *vólik* B.

volgaldam *villámlani*, *fényleni* | *fulminare*, *splendere*; -lde-
dem (*fr.*)

volgaldará *villámlík* | *fulminat.*
volgožam: volgožeš *megvirrad* |
lucescit.

volgunžo *villám* | *fulgur*; * val-
ganzä C., válganca B.

volgodo *világos*, *fényes* | *lucidus*,
fulgens, *splendidus.*

volgodemam *megvilágosúlni* |
fényesülni | *lucidum*, *splendi-*
dum fieri.

volgodemdem *világosítani* | *lu-*
cidum facere.

vólne *ólom* | *plumbum*; * vulna *fe-*
hér ón | *stannum C.*

vöner *vászón* | *linteum*; * miñer.

vuingorka *a halottak emlékünne-*
pe | *feralia.*

v. čüktaš *halotti emlékünnepet*
tartani | *feralia facere.*

vuj *fej* | *caput*; *vég* | *finis*, *extre-*
mum.

ülöl *vujšto ilä* (*a falu*) *alsó vé-*
gén lakik | *in inferiore capi-*
te pagi habitat.

vujgók *egészen*, *mindenestill* |
omnino, *prorsus.*

vujan *fejes* | *capitatus* (kovušta
brassica.)

* vujšanem (*i.e.* *vujš-šanem*)
gondolkodni | *cogitare*, *delibe-*
rare K.

vujluk *kormányzó*, *fejedelem* |
gubernator, *princeps*; * vu-
lik B_{MK}. 13, 9.

vučem *várni*, *elvárni*, *kívánni* |

expectare, *desiderare*; -če-
dem (*fr.*); * vučem B., vo-
žem, vužem C.

vučedók *váratlan* | *praeter ex-*
spectationem. [*ovis*].

vúsko *herélt* | *castratus* (*equus*,
vuskemdem *herélñi* | *castrare* :
-mdelam (*fr.*)

vurtó *nyél* | *manubrium* (*securis*).

vúrtaš *megfaragott fa* (*nyél-*
nek) | *lignum circumdolutum.*

vorsem (*σ*) *szidni*, *átkozni* | *in-*
crepare, *exsecrari*; -saldam
(*pass.*); * B., vorsem C.

vursedem, -delam (*fr.*); *item* :
háborúskodni, *hadakozni* |
bellum gerere; * vursadalam,
vursedalam *veszekedni* | *riza-*
ri B.

vúrso (*σ*) *háború* | *bellum*; * vúr-
sa *veszekedés*, *hadakozás* |
certamen, *bellum.*

vüčö: pikš v. *nyíl-rovátk* | *crena*
sagittae.

vüčkem *megveregetni vkinek vál-*
lát | *cui humeros pulsitare.*

vüt *víz* | *aqua R.*, vez L.; * vit C,
vid B.

v. nalmaš *áradás* | *inundatio*;
* vid-nálmäš *özönvíz* B.

šinža v. *köny* | *lacrima.*

vüdän *vizes* | *aquosus*; * vidän
C.

vüdelam *begöngyölni*, *föltekerni* |
involvere; videdelam (*fr.*);
* vidílám B.

vüdülen *olaš hadarva beszélni* |
sermoñem praecipitare.

vür *vér* | *sanguis*; * *vir* C. B. (Bap. aliquoties *выпръ*, i. e. vür).
 vürem joga *vérezem* | *sanguinem fundo*; vür joktaraš *vért ereszteti, eret vágni* | *sanguinem mittere*.
 vür-korno *vér-ér* | *vena*.
 vür-geče *szereda* | *dies Mercurii*; * *vir-geče* C.
 vürän *véres* | *cruentus*.
 vürangam *megvéresedni* | *cruentari*.
 vürangdem *megvérezni* | *cruentare*.
 vürgéne *réz* | *cuprum, aes*; * *vir-géne* C., *vergéna* B. K.
 vürlänge *czinege* | *parus*.
 * *vülä* (*nota pluralis*) C., *vlä* B. (NyK. III, 434).
 vülö *kancza* | *equa*; * *vilä* C.
 * *vül fölszín* | *superficies* C., *vil* (*vil-väl*) B., *vide: val*.
 magrem (*σ*) *bögni* | *mugire*; -*redem* (*fr.*); *mageraldem* (*mt.*) *elbödüllni* | *mugitum edere*; * *mägrem sírni* | *plorare*.
 májrá (*σ*) *nő, néंबर* | *femina*; * *marjá: m. kugizá királyné* | *regina* B.
 * *mašanem vélni, úgygondolni* | *putare, opinari* B.; *cf. šonem*.
matke -ig | *usque ad* (*tempus*); *šumeške m., -dek m. -ig* | *usque ad* (*locum*).
aše matke eddig | *hactenus*.
manam mondani, szólni | *dicere, loqui*; *nevezni* | *nominare*; * *manam*.

maska medve | *ursus*; * *möskä* C., *meská* Bapc.
 mámok (*σ*) *pehely* | *lanugo, pluma tenuis*; * *mamok* C.
 mári *férj, férfi* | *maritus, vir*; *cseremisiz* | *Čeremissus*.
 marlan *kajaš férjhez menni* | *nubere cui*.
 * *máradema vāta özevgy aszszony* | *vidua*.
 marla, marlak *cseremisizül* | *Čeremissice*.
 mardež *szél* | *ventus* R.; *märdiš* L.; * *marděž* B. C.
 mardežan *szeles* | *ventosus*.
 malem *aludni* | *dormire*; *hálni* | *pernoctare*; -*ledem* (*fr.*)
 maldem *elaltatni* | *consopire*.
 me *mí* | *nos* R., *mie* L.; * *mä*.
 mekš *rothadt szúraz fa* | *lignum putridum bene siccatum* (*curjus ope ignem accendunt*).
 menge *karó* | *palus (-li)*; *versztmutató* | *index stadiorum* (*Russicorum*).
 mež *gyapju* | *lana*; * *miž, miž* C., *mi'za* B.
 mežer *kaftán, kabát* | *chlamys, kaftanus*; * *mižär* C., *mižär* B.
 * *men, mên menyhal* | *gadus lota* C.
 meň, miň (*möň*) *én* | *ego*; * *miň*.
 mérang *nyul* | *lepus*; * *moren* C.
 merčem *betegeskedni* | *aegra valeditudine esse, aegrotare* (*non dum lecto affixum*) R., *mercem* P.; * *mercem* B.

mel *hímzés az ingmellen* | *pictura acu facta in antica parte indusii (juxta fissuram).*

mélna fánk | *scriblita, buccus bolus*
miem odamenni | *ire (aliquo)* ;
miedem (*fr.*) ; * miem.

miktem magával engedni menni
vkit | sinere quem secum ire.

mi'ze fogoly (*madár*) | *perdix.*

* mi'ér vászon, gyolcs | *lintheum*
C. B., cf. ve'ner R.

* m'irt : (*loc.*) m'irtna -nál, mellett |
ad, juxta (vuj m. *fejénél* | *ad caput ejus*, jal m. *lábánál* | *ad pedes ejus*) B_J. 20, 12.

mo (*pronomén interrog.*) mi | *quid* ;
* ma (máza B., mada C.)

moga'ne milyen | *qualis* ; * maga'na B., maga'na C.

munara, me'nare, me'nar meny-
nyi | *quantum, quot* R., mo-
nár P. ; * ma'ner, mazar B.,
mazara C.

mo-türlön miképen | *quomodo.*

mo (*particula interrog.*) -e? | -ne? ;
* ma B.

mokš máj | *jecur, hepar* ; * mo'š C.

mokšunžo menyhal | *gadus lota.*

mo'ktem (*σ*) dicsé'rne | *laudare* ;
-kdedem (*fr.*) ; * maktem B.

moktomaš dicsé'ret | *laus.*

moktaldam dicsé'kedni | *gloriari.*

moklak (*σ*) fatöke | *truncus v. segmentum arboris* ; * mak-
laká : kü m. *darab kb* | *truncus lapidis, lapis* B., pu m. *fadarab* | *truncus arboris, lignum* K.

mógur test | *corpus* R. P. ; * m'ón-
g'ir (*item : tájék* | *regio*) B.

močko hosszant | *secundum (ex. fluvium), per (tempus)* R.,
múčka P. ; * múčka.

moškam, muškam *mosni* | *lavare* ;
-kedem (*fr.*) ; -kaldam *mosódni, kimosódni* | *lavari, elavari, elui* ; * moškam C., muš-
kam B. K. ; muškaltem (*mt*) ;
muškaldalt- *megmosdani* | *se lavare* B.

ket mušmo *mosdó tál* | *mallu-
um, lavatorium.*

moškoktem *mosatni* | *lavandum curare.*

moškundo ököl | *pugnus* ; * moš-
konda C.

moštem *elfáradni* | *defatigari* ;
moštedem (*fr.*)

moštem tudni, ért'eni | *scire, callere (quid facere)* ; * moštem tud-
ni, bírni | *scire, valere* C.,
muštem B.

motór bátor | *audax.*

modam *játszani* | *ludere* ; -dedem
(*fr.*) ; * madam.

módoš *játék* | *ludus.*

módo fekete áfonya | *vaccinium myrtillus* ; * muda C.

mónar fenkb | *cos* ; * manar C.

mondem *elfelejteni* | *oblivisci* ; -de-
dem (*fr.*) R. ; mundem P. ;
* mondem C., mundem B_{TIM. I.}

mondaldam *elfelejtödni* | *obli-
vione obrui* ; * mondalt- *elfe-
lejteni* B.

mor ének | *cantus, cf. murem.*

molo *más, egyéb* | *alius* R., mulo P.; * mola B.

* mólan vará *egyébiránt* | *ceterum* B.

molo-kodom, mologenam *máskor* | *alias, alio tempore*.

molemam *változni* | *immutari*.
molemdem *változtatni* | *immutare*.

möngö *a mit vki elhagyott* | *quod quis reliquit; előbbeni haza | sedes pristina: möngöštö ódahaza | domi meae, in patria (a me relicta)*.

möngöse *hátulsó, hát:amaradt* | *relictus, posterior*.

möngö, mönge *vissza* | *retrosum, re-* (m. tolaš *redire*);
möngöškö *háza* | *domum* R.,
müngéš *vissza* P.; * müngéš *vissza* (m. pörtilaš *reverti*) B. C.

möngögeč *házulról* | *a domo*.

müngö (*postp.*) *után* | *post* P.;
(-meg, -meke R.; * münga B.; -munga, -müngä, -muka, mükä C., cf. NyK. IV, 92.)

möskölem (σ) *szidni, csunya szavakkal illetni* | *maledicere, conviciis incessere*; * muskullem B.

mör *földieper* | *fragum*; * mör C.
möreb (*a*) *pincze* | *hypogeum, cella*; *jégverem* | *cella ad conservandam glaciem facta*.

mörtné (kol m.) *halikra* | *ova piscium*; * mörtné C.

muam *találni* | *invenire*; muedem (*fr.*); * moam C., *találni, megnyerni* | *invenire, consequi* B.

mumo *talált holmi* | *inventum*.

mugulo (σ) *nyirfa-gumó* | *nodus, ecpHYma betulae*.

mučá *tökzacskó* | *scrotum*.

m. kü *mony* | *testiculus*.

mučaš *vég* | *finis*; *hegy, csúcs* | *cuspis, cacumen*; * možaš C.,
mučaš B.

onger m. *folyó-vég, f. forrása* | *caput fluvii*; küző m. *késhegy* | *cuspis cultri*, cize m. *csecsbimbó* | *papilla*.

mučašteme *végtelen* | *infinitus*.

muš *fondásra készített kender* | *cannabis ad nendum parata*.

mužangče *jós, jövendölő* | *vaticinator*.

mužedam *jósolni, jövendölni* | *vaticinari*; -deštam (*fr.*)

mužedeš *jós* | *vaticinator* F.

múžo *betegség* | *morbus*.

jükštö m. *hideglelés* | *febris frigida*; šokšo m. *forró láz* | *febris ardens*.

mužolo *beteg* | *aegrotus*.

mužodomo *nem beteg, egészséges* | *salvus et sanus*.

múžor (σ) *pár* | *par* (*ex. calceorum*).

mut *szó* | *vox, verbum* S.

mutlanem *szólni, beszélni* | *loqui* P. L.

muno *tojás, tikemony* | *ovum*; * müna.

muñzem *tojni* | *ova parere*.
 muñža (σ) *fürdő*, *fürdő-szoba* |
balneum; *momoca C., ma-
 mucá B.
 mundurá *gomolyag* | *glomus*; *man-
 dara C.
 mundurtem *fölgomolyítani* | *glo-*
merare; *mandertem C.
 *mur ének | *cantus* B., *mora dal* |
carmen C.; *cf.* mor R.
 murem *énekelni* | *cantare*, -re-
 dem (*fr.*); *morem C., mu-
 rem B.
 murmo *ének*, *éneklés* | *cantus*,
cantatio.
 murña (σ) *kémény* | *fumarium*
(Rauchfang).
 *muľuktem *megrázni* | *quatere* (*mo-*
dium metiendo) Bl. 6, 38.
 mü méz | *mel*; * B., mü, mü C.
 mükš *méh* | *apis*; * müxš C.
 m. ige *méhraj* | *examen*.
 *mügre(m) (σ) *ordítani* | *rugire*
(leo) C.
 müškür *has* | *venter*; *müškür B.,
 mišker C.
 jol m. *lábikra* | *sura*.
 müškürä'n *terhes* | *gravidá* (*mu-*
lier); * müškürán B.
 kogo müškürán *nagyhasú*, *pot-*
rohos | *ventriosus*.
 müdő : m. *vuj kis domb*, *boly* |
colliculus, *grumus*.
 *müñém *mélység* | *abyssus* Bl. 16, 26.,
vadfogó vorem | *fovea* Br. 11, 9.;
cf. veñem.
 mündür *messze* | *remotus*, *longin-*
quus; *mindír B.

müdüörnő, -rne (*loc.*) *távol*,
messze | *procul*; *mindírna
 B., mindirná C.
 müdüörnöső *távoli*, *messzelevő* |
procul remotus, *longinquus*.
 müdürän, müdürkö (*lat.*)
messzire | *procul*, *in longin-*
quum; *mindírka B., min-
 dirke C.
 müdürč (*abl.*) *messziről* | *emi-*
nus, *e longinquo*; *mindír-
 cen B., mindirc C.
 müdüremam *eltávozni* | *abire*,
recedere; *mindirlanem Bx.ii.
 mülände *a föld* | *terra* R., *melände*
 P.; *müländä C., mülända
 B.
 rakš *pej* | *fuscus*, *badius (equus)*.
 raš (π) *iyaz*, *helyes* | *verus*, *rec-*
tus P.
 ráškan v. ráškatan *erős*, *mély han-*
gon | *voce firma atque gravi*
(loqui); *ráškada *erős*, *ren-*
dületlen | *firmus*, *constans* B_{AP};
 ráškadan *tiszta hangon* | *cla-*
ra voce (loqui) B.
 ráškaldem : *reccseni* | *fragorem*
dare (fulmen).
 regénže *moh* | *muscus*.
 *rídangam *megrozsdásodni* | *rubi-*
gine obduci B.
 rok *föld* | *terra*, *humus*, *solum*; *.
 rokošto *kia a földben fekszik* |
humatus jucet (mortuus).
 rongedam *bőfögni*, *bőffenteni* | *ruc-*
tare.
 rož *lyuk* | *foramen*; * raž B.
 ron *turha* | *pituuta*, *phlegma*.

rövöz róka | *vulpes*; *rebež (le-
bež) C., ri'báž, ri'bež B., ri'-
ru *seprü* | *faex*. [biž K.
ruakš *kovász* | *fermentum*.
ruem vágni | *cedere*; rueštam,
-štolam (*fr.*); rualam (*mt.*);
* roem B. C., roalam B.
* roal-koltaš *levágni* | *abscide. e*,
praecidere.
* rojektem *váгатni* | *caedendum*
curare.
rualdem (*mt.*) *kapni* (*vmi után*) |
manus afferre cui rei, captare;
rualkalem (*fr.*)
ruštam *megrészegedni* | *inebriari*;
-tedem (*fr.*)
ruššo (*i. e.* ruštšo) *megrészege-*
dett, részeg | *inebriatus, ebrius*.
ruštmaš *részegség* | *ebrietas* P.
ruštuktarem *megrészegíteni* |
inebriare; -redem (*fr.*)
rudem *oldani, földoldani* | *solvere*,
resolvere; -dkalem (*fr.*); *ru-
dem B.
jol r. *leoldani lábtekereseit* | *fa-*
scias tibiales resolvere.
rumbuk *zavarosság* | *status turbi-*
dis, turbatus.
rumbukan *zavaros* | *turbidus*,
turbatus (aqua).
rumbukangam *zavarossá lenni* |
turbidum fieri.
rumbukangdem *zavarossá ten-*
ni | *turbidum facere, turbare*.
rűčkalem *rázogatni* | *quassare*; cf.
rűczm.
* rűšt *rőgtön, egyszerre* | *repente*,
subito BAF. C.

rűdö: ner r. *orrhát* | *dorsum nasi*.
rűzem *rázni* | *quatere*; -zaldem
(*mt.*); -zaldam *megrázódni*,
megrázkodni | *concuti, se ex-*
cutere; * rzem *rázni* | *quate-*
re (*vujam r. fejét rázni* | *ca-*
put quate) B.
rűčkalem *rázogatni* | *quassare*.
* ržalam *megrendílni, rezdíl-*
ni | *concuti, contremiscere* BAF.
rűžgem *zörögni* | *strepere, crepare*;
-gűlam (*fr.*); * rűžgem B.
rűžgűmő, rűžgűmaš *zörgés, lár-*
ma | *strepitus*.
rűžgé *saslaš lármezni, kiabál-*
ni | *tumultuari, clamare* BAF.
rűpšem *inogni* | *vacillare*; * rűp-
šem *ingatni, ringatni* | *labe-*
facere, movere; rűpšaltam
hintálódni | *oscillo moveri* K.;
rűpšaltam *ingatni, hintálni* |
labefacere, oscillo movere BAF.
4, 14.
rűmbalgem *szűrkűlni, sötétedni* |
tenebrescere; -lgedem (*fr.*)
rűmbalgemaš *szűrkűlet* | *crepus-*
culum. [*rum*.
rűmbűk *szűrkűlet* | *lumen obscu-*
rűmbűkan sötétes | *subobscurus*.
-la, -lak (*postp., comparisonem*
significans) -ként, *gyándnt,*
mint | *ad modum, instar, velut*
(NyK. III, 459.)
-la (*postp.*) -ért | *pro* (*oksa-la eštaš*
pénzért dolgozni | *pretio opus*
facere; *ömnem škal-la vaš-*
taldaš equum vacca commu-
tare).

-la (*particula, directionis continuitatem indicans*): jotpck-la északfelé | *septentrionem versus, tiške-la idefelé* | *huc versus, huc usque*; ülöt-la alulról etc. R.; (*idem valet lan, in P.*: arña mučko-lan egész héten át | *per totam hebdomadam*); *la : anzaka-la előre | *protinus (pergere)*, kok péka-la ketté, kétfelé | *in duas partes* B. [C.]

*laksak verem, gödör | *fovea, scrobs*
*laksakán gödrös, egyenetlen | *cavernosus, iniquus (vit)*.

láška tejben főtt tézta (*laska v. gombóc*) | *massa farinacea lacte incocta (laganum v. pustillus)*.

*lad : pizirtaš l. prés | *prelum* B.

*lastuk (σ) darab | *frustum* B.

lazergem nedvesülni, beázódni | *ma defieri*.

lazertem nedvesíteni, beáztatni | *ma defacere, humectare*.

lan (*suffixum dativi*) -nek ; *

*lapa tenyér | *palma manus* C., jal lapá talp | *planta pedis* B.

lapka, lap (σ) alacsony | *humilis*; sekely | *tenuis (aqua, fluvius)*; *láp C.

lap ver, lapka ver alacsony hely (lapály) | *locus demissus*; *lap vär völgy | *vallis* B.

lapkangam alacsonyodni | *humilem fieri*; *lapemam alázni magát, alázatos lenni | *se demittere, se humiliare* B.

lapkangdem alacsonyítani | *humilem facere*; *lapendem alázni | *humiliare*.

*laval cyprinus brama C.

lavala (σ) holmi | *res, supellex*.

lavrá (σ) sár | *lutum, coenum*; *lävrä C., läbrä, läbrä' B.

lavran sáros | *lutosus, coenosus*.

lavertem megsárosítani, bemocskolni | *luto, coeno inquinare*; -rtalam (fr.), -rtaldam (pass.);

*lävirtem C.

lävertes esős, sáros idő | *tempestas pluvia*.

lektam kimenni | *exire, egredi, abire*; -tedem (fr.); *läktäm C., läktam B. [sol.]

keče lektes kikel a nap | *oritur*

léngež (σ) egy darab fából kivájt veder | *situla ex trunco arboris confecta*; *lä'ngiš B.

leč (*suffixum ablativi*) -től | *ab* B. lec P.; *lec B.

lečok egyenlő, hozzáillő | *aequalis, conveniens; épen (ügy) | aequae, pariter*; *lač B., lačók edem tökéletes ember | *homo perfectus (qualis esse debet)* B.к. 3,2; laž épen | *aequae, pariter* C.

*lač tenge épenűgy | *eodem modo, l. tegeňa ugyanolyan* | *par, similis, ejusdem speciei* B.

*lač-gaňam ištaš hasonlítani | *comparare* B.

*lač ištaš méri téket tartani | *modum tenere* B.

*lačna ilna ügy vagyunk a mint hozzánk illik | *nobis ip-*

sis convenienter existimus Bk. 11, 5, 13.

leštaš, lištaš *levél* | *folium* (*arboris*); * lištáš, ilištáš C., lištáš B. (ilštáš Bk. 21, 19. 21, 32)

* lepka *homlok*, *koponya* | *frons*, *cranium* B., *lebkä homlok* | *frons* C.

leve (*στ*) *langyos* | *tepidus*; * li'vä Bapc.

levem *olvadni* | *liquefieri*; *langyosodni* | *tepscere*; * *livem olvadni* C.

levektem *olvasztani* | *liquefacere*; *langyositani*, *melegíteni* | *tepefacere*; -*ktolam* (*fr.*); * *livektem olvasztani* | *liquefacere* C.

leveškem *hervadni* | *flaccescere*; * *libežgem*, *libižgem elperzselödni*, *elhervadni* | *amburi*, *flaccescere* B.

levedam *fedni* | *tegere*, *contegere*; -*deštam* (*fr.*) R.; *lebed-* P.; * *lebedäm* C., *lebedam* B.

levédeš *fedél*, *házfedél* | *tectum*; *takaró* | *opertorium lecti*; * *lebäž* C., *lebäš fedél*, *hajlék* | *tectum*. [*tegere*].

levedaldam *betakaródzni* | *se conlem leves* | *jusculum*; * C., *lem* B. (Bk. 1, 6, 3. *semēn virile*).

lele *nehéz* | *gravis*; * C., *lélä nehéz*, *nehéz állapot* | *gravis*, *difficilis*, *res difficiles* B.

lelemam *nehezédni* | *ingravescere*.

lelemdem *nehezíteni* | *ingravare*.

lian (*dativo subjunctum*) -*ért*, *oká-*

ért | *propter*, *causá* (NyK. III, 470); * (*una cum suffixo dativi lan*) *lanin* B., *länin* C.

tutlan-lian *azért* | *propterea*, *idcirco*; * *tüdlanin* B.

liam *lenni* | *feri*; *liedem* (*fr.*); * *liam* R., *liäm* C.

lialdam (*quasi: levödni*) *vmivé válni* | *verti*, *converti*, *evadere in rem*.

limáš *lét*, *létel* | *existentia*.

liam *megelleni* | *vitulum parere*.

liše škál *megellett tehén*, *borjas tehén* | *vacca feta*.

liš (*közelség* | *propinquitas*):

lišel *közel*, *közel való* | *propinquus*.

lišne (*loc.*) *közelben*, -*hoz közel* | *prope*, *prope a*; * *lišna* B., *lišnä* C.

lišnese *közelső* | *qui in propinquo est*; * *lišnaša* (*item: felebarát* | *proximus*) B.

lišän, *liške* (*lat.*) *közelbe*; -*hoz közel*, *közelébe* | *in propinquo*; *prope ad*; * *liška* B., *liškä* C.

lišec *közelből*, *közeléből* | *e propinquo*; * *lišec* C.

lišemam *közeledni* | *appropinquare*; * *lišnemam* Bapc.

* *limdem igérni* | *promittere* B., *cf. lüm*.

limdemáš *igéret* | *promissum* B.

* *lo köz* | *intervallum*, *medium rei* B. C.: *lo-káša közbenjáró* | *intercessor* Bjs. 1., *lo-kašmaš közbenjárás* | *intercessio* K.,

- lo-liaš *közbenjárni* | *intercedere*; lóješ koltema (*közbe küldött*) *idétlen* | *abortus* Bk. 1, 15, 8.
- * lóšta (*loc.*) *között* | *inter*.
- * lóška (*lat.*) *közé* | *in medios*.
- * lógícen *közüll* | *ex, e medio* B, logic C.
- loktem *megrontani* | *corrumpere*; *megbűvölni* | *fascinare*; -tedem, -tulam (*fr.*); * loktem *megbűvölni* | *fascinare* C, *megrontani* | *corrumpere* B; *föhlháborítani* | *concitare, conturbare* (*populum*) B.
- loktaldam *megrómlani*, *magdt elrontani* | *corrumpi, se vitiare*; * loktolaldam *megrontódní* | *corrumpi* B; loktedaltam: loktedaltmas *romlottság* | *pravitas, depravatio* B.
- loktušó *varázsló* | *fascinator*; * loktoza C.
- lokšínž-*megfaragni, megbárdolni* | *asciare, dedolare* (*tignum*); * lokšüčmo *bevágás* | *incisura* (*in arbore, viam indicans*).
- logar *torok* | *guttur* R., *lugar* L.; * loger C.
- kugo l. *begy* | *ingluvies*; kukš l. *lélekbő gége* | *arteria aspera, trachea*.
- logalam *összetaldáni, hozzá érni* | *incidere in quem, tangere, contingere*; * logalam *öklelni* | *cornibus petere* C.
- it logal *ne érintsd* (*ne bántsá*) | *ne offendas*.
- logaldem *taldáni* (*treffen*) | *tangere* (*ictu*); -ldolam (*fr.*)
- šínzás logalín *azaplemaš irigység* | *invidia* (*proprie: tacto oculo* [i.e. *in cuius os et oculos intuendo*] *cruciari, cf. užonkettemaš*) P.
- longo, longu (*consortium*):
 longušto (*loc.*) *között* | *inter*.
 longuško, longuš (*lat.*) *közé* | *in medios*.
- longugeč (*abl.*) *közüll* | *e medio*.
- ločkaldem *pattantuni* (*ujjával*) | *crepare* (*digitis*); -ldolam (*fr.*)
- * loš: l. *liaš fölbönlani, meghasonlani* *magában* | *dilabi, disjungi, dissidere inter se*; l. *pajlaltaš szétoztódní* | *distribui* B.
- loškudo *gyenge, nem erős* | *debilis, infirmus*; * lüškada B.
- loškudemam *gyöngöllni* | *debilem fieri*. [*lütare*]
- loškudemdem *gyöngítetni* | *debilízaš liszt* | *farina; fűrészipor* (*píla l.*) | *scobs, serrago*; * lašáš.
- lodak *hüvely, tok* | *vagina, theca*; * ladák B.
- lopšange *darázs* | *vespa*.
- lovakš *vastag pózna* | *pertica crassior*.
- lóve *pillangó* | *papilio*; * lepä C.
- lomuž *hamu* | *cinis*; * lomaž C, lómíž B.
- lómbo *zelnícze meggy* | *prunus padus*; * lomba C.
- * löčká: l. *panda túskebokor* | *dimus* B,

- l**öbka** *bö* | *amplus, latus (vestis)*.
 l**öb**kangdem *bövüteni* | *amplio-*
rem facere; -ngdedem (*fr.*)
 l**örpö** *jegenyefenyü* | *pinus abies*.
 l**ör**perla *j.- fenyves erdő* | *pinetum*.
 l**öldem** *emelni, fölemelni* | *tollere, attollere*; -deštam (*fr.*), -dalam (*mt.*), -daldam (*pass.*) R.; lültem P.; *lültem B. C.; lültaltam (*pass.*) B.
 l**öldam** *emelkedni* | *se tollere*: telže lödeš *fölkel a hold* | *luna exoritur*; *lült- (keča lültma *mongir napkelet* | *oriens*) B.
 lu *csont* | *os (ossis)*; * B., lu, lü C.
 luo, lu *tíz* | *decem*; * lu.
 lumuso, luso *tizedik* | *decimus*; * luša B., luže C.
 lúcku *tizenöt* | *quindecim* B. A. P. K.
 luktam *kivinni, vmiből kivenni* | *efferre, promere (ex. küsegeč e crumena)*; -ktedem (*fr.*); * luktam B., loktam C.
 * jukam luktte *hallgatott* | *ta-cuit (sonum non edidit)* B.
 lugem *keverni* | *miscere*; -gedem (*fr.*); -galdam *keverödni* | *misceri*.
 ludam *olvasni* | *legere*; ludedem (*fr.*); * lodam *olvasni* | *legere, numerare* C., ludam B.
 lüdo *szürke* | *canus, cineraceus*; * lüda C.
 ludenam *szürküllni* | *canescere*.
 ludemdem *szürkíteni* | *canum facere*.
 lüdo *récze* | *anas*; * loda C.
 lupš *ostor* | *flagellum*; * B.
 lupšal-*ostorozni* | *flagello caedere*; * B.
 lups *harmat* | *ros*.
 l. vozeš *h. esik* | *ros cadit, rorat*.
 lum *hó* | *nix*; *.
 lumam: lumeš *hó esik* | *ningit*; * K.
 lume-kož *borókafenyü* | *juniperus*; lumekož *mör boróka-hogyó* | *bacca juniperi*.
 lüem *löni* | *telum conjicere, jaculari (schiessen)*; lüldam (*fr.*); * lüem, lüjem C., lüjem B.
 lüaldam *lövödni*: lüald-kajaš *elsülni* | *explodi (scolopetum)*.
 lügeštem *viszketni* | *prurire*; -štelam (*fr.*); * ligištem K.
 lüngem *ingani, hintálni magát* | *oscillare*; -galdem (*mt.*); -galdam *hintálódni* | *oscillo moveri*.
 lüngaldüktem *hintálni vkit* | *oscillo movere quem*.
 lüngáldeš *hinta* | *oscillum (Schaukel)*.
 lüštem *fejni* | *mulgere*; lüštedem (*fr.*)
 lüdam *félni* | *timere*; megijedni | *perterreri*; * lüdam C., lüdam B.
 lüdüktem *megijeszteni* | *perterrere*; -ktolam (*fr.*); * lüdektam C., lüdüktem B.
 lü'diš *félelem, ijedség* | *timor, terror*.
 lüdü *nyulfogó* | *decipula (capien-*

dis leporibus, ex duobus lignis facta); *lüda Бя. 11, 9.

l. kaška a lüdö -nek felső fája | *lignum superius decipulae lüdö dictae*; cf. šovc.

löväl alj, fenék | *imum, fundus*: vüt lövälže víz feneke | *fundus aquae*; *liväl B., löväl C.

lövälne (loc.) alatt | *sub*; *livä'l-na B., lövälnä C.

lövälän, löväk (lat.) alá | *sub*; *livä'län, livälän, livä'ka B., löväke, löväk C.

löväč (abl.) alól | *ex imo*, изъ подъ; *livéc.

lüm név | *nomen*; *B., lim C.

lüm oksa fejadó | *exactio capitum (tributum in singula capita impositum)*; *B.

*lüm-ner dicsőség | *fama, celebritas, lüm-nerä'n dicső, híres celebrer* Бя.

lümän jing (neves ember) hivatalnok | *muneri praefectus, officialis*.

lü'mlä híres, neves | *celeber* Бя. 11.

lümdeme nevetlen | *nomine carens*; *limdema C.

lümdem nevezni | *nominare*; *B., limdem C.; limdältem (mt.) C.

lümdaldam (pass.) neveztetni | *nominari*; *lümdaltam B.

lümö enyv | *glutinum*.

lümedam enyvezni | *glutinare*; lümedeštam (fr.)

*lülü: šiškiž l. síp | *fistula* Бя.

*lülpä égerfa | *betula alnus* C.

APPENDIX I.

Orosz eredetű szók a cseremiszi nyelvben.

- * a *de, hanem* | *sed* B. — a.
 aun *gabonaszárító szérű* | *area siccatoria* R.; * an B. — овинъ.
 aun *kerás csépelni* | *frumentum deterere* R.
 * ad *pokol* | *infernum* B. — адъ.
 * anis *anis* | *anisum* B. — анисъ.
 * aršin (*mensura longitudinis*) K. — аршинъ.
 aĽe *vagy* | *vel, aut*; * ali B. C. — или.
 eš *megint, még, és* | *iterum, etiam, et* P.; * ešé B., eže C. — еще.
 * i *és, is* | *et, etiam* B. C. K. — и.
 okná *ablak* R.; * okná B. — окно.
 oĽotán *szivesen* | *lubenter* P. — охота (*delectatio, studium*).
 * otkazem *elengedni* | *remittere (debitum)*; *visszautasítani* | *repellere, rejicere* B. — отказать.
 otsinieš *hídba* | *frustra* R. — ?.
 * otnú *mindenképen, teljességgel* | *omnino, prorsus* ВАР. 14, 22 18, 21. — отнюдь.
 * oĽvet *felelet, számadás* | *responsum, ratio reddenda* B. — отвѣтъ.
 * odnáka *azonban, hanem* | *ceterum, verumtamen* K. B., atnaka C. — однако.

Vocabula Čeremissica originis Russicae.

- * osjól *számár* | *asinus* B. — осель.
 * ostátka *maradék* | *reliquiae; utolsó* | *ultimus* B. — остатокъ.
 ostátkeš *utoljára* | *postremo* B.
 * ostrok *sziget* | *insula* B. — островъ.
 ospođ *úr* | *dominus* P.; * B. — господъ.
 * ošpodstva *uralkodás, birodalom* | *regnum*. — господство.
 ozän *gazda* | *herus* R. — хозяинъ.
 ózüm *vetés, gabona* | *seges, fruges*. — озимъ.
 * obīca *szokás* | *mos, consuetudo* B. — обычай.
 * obižajem *megsérteni* | *offendere, injuriam facere* B. — обижать.
 * obrók *adó* | *tributum* Ва. — оброкъ.
 ovada *ebéd* | *prandium* R. — обѣдъ.
 omut *lóiga* | *helcium, jugum equi* R. — хомуть.
 oráde *bolond, esztelen* | *demens* R., * oróda B. — ородыйъ.
 oržá *rozs* | *secale cereale* R., ruža L.; * rža C. K. — рожь.
 oltár *oltár* | *altare* P. — оltарь.
 * úksuc *eczet* | *acetum* B. — ук-суеть.

- úgol *szöglet* | *angulus* R., * ógol B. — уголъ.
 udá *rosz* | *malus* P.; * *худá* B. — худой.
 * *худájemdem rosszallani, megfeddeni* | *objurgare, accusare* B.
 ustel, stel *asztal* | *mensa* R. — столъ.
 ulicá *utcza* | *platea* P.; * B. — улица.
 unuka *unoka* | *nepos* R.; * *mnuka* B. — внукъ.
 kázdoy *minden* | *omnis* P.; * *кажд-нај* B. — каждый.
 * *kazamáta tömlöcz* | *carcer* B. — казamatъ.
 * *kazná kincstár* | *thesaurus* B. — казна.
 * *kandalá békók, lánczok* | *vincula* B. — кандалы.
 * *карајем ásní* | *fodere* B. — копать.
 * *kabálnaj (c. dat.) rabszolga* | *servus* B. — кабалный (*jobbágy*).
 karas *kárász* | *cyprinus carassius* R. — карась.
 * *karmazi naj karmozsínszinű* | *coccineus* B. — кармазинный.
 keč, keč *akárcsak, legalább* | *vel saltem* R. — хоть.
 kenžalá *guzsaly* | *colus* R. — кудея.
 kerménga *font* | *pondo* R.; * *ker-venge* B. — гривенка.
 kelád *éléskatara* | *cella cibaria* R. — клетъ.
 kinagá, kenagá *könyv* | *liber* R.; * *kniga* B. — книга.
 kisla (*instrumentum musicum*) R. — гусли.
 * *kir mérősúly* | *libramentum* C. — гиря. [натъ.
 * *kónata kötél* | *restis* Вар. — ка-
 * *kopér kapor* | *anethum* B. — копръ.
 * *ковдэг (k. puš) Nóa bárkája* | *navis Noae* B. — ковчегъ.
 * *korí'ca fahéj (fűszer)* | *cinnamomum* B. — корица.
 * *koróp sír* | *sepulcrum* Вм. — гробъ.
 kolatka *koporsó* | *sarcophagus* R., *kolotká* P.; * *kolotká kaloda* | *ciprus, pedica*. — ко- лодка.
 * *kolénga, kolénka nemzedék* | *generatio* B. — колѣно, ко- лѣнко (*dim.*)
 * *koli' vajjon* | *num* B. — коли.
 köršek *korsó* | *urceus, hydria* R. — горшекъ.
 * *kukšín néminemű korsó* | *urcei species* B. — кувшинъ.
 kuas (*potus acidus*) R. — квась.
 kupeč *kereskedő* | *mercator* R.; * *ku- péc* B. — купецъ.
 kurs *néminemű gomba* | *fungi species* R. — груздь.
 * *knížnik irástudó* | *scriba (in Evangeliiis)* B. — книжникъ.
 * *knáz herczeg* | *princeps* B. — князь.
 krapla *gereblye* | *pecten (ad verren- dum)* R. — грабли.

- * krest kereszt | *crux* В. — крестъ.
kreslem keresztelni | *baptizare* Р.
Р. [крестить.]
- * krestem keresztelni | *baptizare* В.
- * krešćenja keresztelés | *baptismus* В. — крещение.
- krivá gomba | *fungus* R. — грибъ.
- * krilčá lépcső (ház előtt) | *scalae* В. — крыльцо.
- * krovat ágy | *lectus* В. — кровать.
- * kruzem : kruzemaš hajóteher | *onus navi impositum* В. — грузъ (грузить *onerare navem*).
- govejem bűjtölni | *jejunare* Р., * В. — говѣть.
- govejmaš bűjtölés | *jejunatio* Р.
- * govenja bűjtölés | *jejunium* В. — говѣніе.
- * gorúšnaj (g. nüšmä) mustármag | *granum sinapis* Вм. 17, 20.; gorčica *id.* Вм. 13, 31. — горушный (зерно горушное), горчица.
- * greckaj görög | *Græcus* (g. tőrba *spongia officinalis*) В. — грецкій (грецкая губка).
- grozem fenyegetni | *minari* В. — грозить.
- * хоромá épület, templom — *aedificium, templom* В. — храмъ.
- * хвалею dicserni | *laudare* В. — хвалить.
- * хворгај beteg | *aegrotus* В. — хворый.
- * хворгајем betegkedni | *aegrotare* В. — хворать.

- * хворіsва betegség | *morbus* В. — хвороство. [якорь.]
- * jákor horgony | *ancora* В. —
- * jagodičina szederfa | *ficus caprificus* В. — ягодичина.
- * jajem (jajen kelesas) nyilvánítani | *aperire, enuntiare* В. явить.
- * jašlá jászol | *praesepe* В. — ясли.
- javulem nyilvánítai | *aperire, enuntiare* Р.; * javlajem В. — являть.
- jarmanka vásár | *mercatus* R. — ярмонка.
- * jevangelja evangéliom | *evangelium* В. — евангеліе.
- čaj talán, alkalmasint | *fortasse* R. — cf. чаять (*opinari*).
- * čaška (trän č.) tál | *patera* В. — чашка.
- čas (funis ad axem et temonem alligatus) R. — тяжъ.
- caš óra | *hora* В. — часть.
- caš mindjárt | *statim* В. К. — тотчасъ.
- čarká pohár | *poculum* R.; * čarká kupa, hehely | *cupa, calix* В. — чарка.
- carskoj királyi, császári | *regalis, imperatorius* Р. — царскій.
- carstvo uralkodás, birodalom | *regnum, imperium* Р. — царство.
- * ceš tisztesség | *honor* В. — честь.
- cešle tisztesség | *honestus* Р.
- * cena becс | *pretium* В. — цѣна.
- * ceñem becsülni | *estimare* В. — цѣнить.

* *čem mint, mintsem* [*potius*]
quam B. — чѣмъ.

cerke templom, egyház | *templum, ecclesia* R., *cerke* P.; **cérka* B. — церковъ.

* *čín hivatal* | *munus* B. — чинъ.
čínovník hivatalnok | *officialis* R.
— чиновникъ.

* *čot szám, számítás* | *numerus, ratio* B. — счетъ.

čuf alig | *vix* P.; * *cüc* B. — чуть.

čulan a konyhát a többi izbától elválasztó deszkafal | *paries culinam a cubiculo secernens* R.; * *tornác* | *atrium* B. — чуланъ. [чудо.]

* *cüdá csuda* | *mirum* B. K. —

* *cudná csudálatos* | *mirus* B. — чудный.

* *cüdejem csudálkozni* | *mirari* B. чудиться.

šáva béka | *rana* R.; * *žava* C., *žabá* B. — жаба.

šerevát sorsnyíl | *sortes conjectae* R. — жеребей.

šogá eke | *aratrum*; * *šagá* B. — соха.

šaga-vuj ekeszarv | *stiva* B.

šogalem szántani (*šoga-val*) | *arare*; -*ledem* (*fr.*) R.

šoja R.; * *šaja* C. (*šoja-gorem, šaja-g. nyakszirt* | *occiput*) — шея (*collum*).

* *škola iskola* | *schola* B. — школа.

* *štan alap* | *fundamentum* B. — станъ.

što hogy | *quod* (*dass*) P.; * *šta* C. B. — что.

* *štolm oszlop* | *columna* B. — столпъ.

žará hajnalpír | *aurora*; * *žirá* B. — заря.

ž. šödör hajnal-csillag | *lucifer* R.

žalajem sajnálni | *misereri* B. — жалѣть.

žálovanja zsold | *stipendium* B. — жалованіе.

* *-že ugyan, pedig* | *quidem, vero* C., *-ža, že* B. — же.

* *tavarišc társ* | *socius* B. — товарищъ.

tajna titok, szentség | *secretum, sacramentum* P. — тайна.

téget kolomáz | *axungia* R. — деготь.

teranča hasogatott (*nem fűrészelt*) *deszka* | *asser, canterius*. — R. — драница.

* *terpem szenvedni* | *pati, tolerare* B. — терпѣть.

* *togadajem gyanítani, észrevenni* | *susplicari, animadvertere* B. — догадаться.

* *toхатка, doхатка találós beszéd* | *parabola* B. — догадка.

tojem elrejteni, eltemetni | *abscondere, sepelire* R.; * *tajem* B. — тайть.

* *toža de mégis* | *attamen* W. — тоже.

točas mindjárt | *statim* P. — тотчасъ.

* *tomá ház* | *domus* B. 21, 12, *domá* B. 24, 43. — домъ.

tovar fejsze | *securis* R.; * *tavar* C. — топоръ.

* *torg kereskedés* | *mercatio* B. — торгъ.

torgajem kereskedni | *mercari* R.; * *torgejem* B. — торговать.

* *torgeješa kereskedő* | *mercator* B.

* *torgóvaj* (t. páša) *kereskedői* | *ad mercaturam pertinens* B. — торговый.

* *tolka*: *tolkadeók értelem, vend nélkül* | *sine sensu* B. — толкъ.

* *tólga, dólga tartozás* | *debitum* B. — долгъ.

tuara sajt | *caseus* R. — тварогъ.

* *tumajem gondolni* | *cogitare, re-ri*. — думать.

* *turná engedetlen ellenszegülő* | *contumax* B. — cf. дурный.

* *türmä, türimä börtön* | *carcer* B. — тюрьма.

* *trakti'r vendéglő* | *diversorium* B. — трактиръ.

* *trakti'ršik vendéglős* | *caupo* B. — трактирщикъ.

trop srét | *grando plumbea* (Schrot) R. — дробь.

t. *áte srétzacskó* | *sacculus grandinis plumbeae* R.

* *truk egyszerre* | *subito* B. — вдругъ.

* *trujem fáradni, dolgozni* | *laborare* B. — трудиться.

* *trujektem fárasztani* | *labore fatigare* B.

* *trujbá fáradság, munka* | *labor, molestia* B. — трудьба.

* *trubá trombita* | *tuba* B. — труба.

da és | *et* R.; * *és, de* | *et, sed* B. C. — да.

* *dokazem magmutatni, bebizonyítani* | *demonstrare* P. — доказать.

* *dostañem jutni* (*osztályrészüll*) | *obtingere* B. — достать (*fut.* достану).

* *doprós kihallgatás* | *interrogatio (quae lege fit)* B. — допросъ.
dom ház | *domus* P. — домъ; cf. *tomá* B.

* *domášnjaj házbeli* | *domesticus* B. — домашній.

* *dušá lélek* | *anima* (*in sensu populi*) B. — душа.

* *dušovñaj testamentom* | *testamentum* Внев. 9, 16. — духовная.

* *djak íródeák* | *scriba* K. — дьякъ.

* *dvor udvar* | *aula* B. — дворъ.
sjákoj minden | *omnis* P.; * *sáka* j B. — всякій.

* *sat, sad kert* | *hortus* B. — садъ.

* *sataná sdtán* | *satanas* B. — сатана.

* *sabla kard* | *gladius* B. — сабля.
samoj (*superlativum indicans*) P.; * *samaj* B. — самый.

saldak katona | *miles* R.; * *salták* B. — солдатъ.

semik (*septimus dies Jovis post festum paschale*) R. — семикъ. [семья.]

* *semjá család* | *familia* B. —

* *so mindig* | *semper, continue* B., *nagyon* | *admodum* C. — все.

* *sogdá mindig, mindenkor* | *semper* B. — всегда.

- * *soglasja egyezkedés* | *pactum, conventio* В. — согласие.
- * *soglasajem beleegyezni* | *consentire* В. — соглашаться.
- * *sovetajem tanácskozni* | *consilium habere* В. — совѣтовать.
- solá *fulu* | *vicus, pagus* R. — село.
- * *sujem megítelni* | *dijudicare* В. — судить.
- * *sud iudicium* Вм. — судъ.
- * *skot gyűlés, synagóga* | *conventus, synagoga* В. — сходъ.
- * *statjá szokás* | *consuetudo* Вл. 1, 9; *mód* | *modus, ratio* В. К. (*cum adjectivo, nomen abstractum qualitatis efficiens, ex. turna statja contumacia*) В. — cf. статья.
- * *stan* В. *vid.* *štan*.
- * *starajem igyekezni* | *operam dare* В., *közbenjárni* | *intercedere* К. — стараться.
- * *stená fal* | *murus* В. — стѣна.
- * *stixi'a elem* | *elementum, principium* В. — стихія.
- * *stolm* В. *vid.* *štolm*.
- strojem építeni* | *aedificare* R.; * В. — строить.
- * *snast háló* | *rete* Вм. 4. 18. — cf. снасть. [святой.
- svätoj szent* | *sanctus* P.; * В. —
- * *smirná békés, szelid* | *placidus* В. — смиренный.
- * *smokovnaj* (s. pu *fűgefa* | *ficus*) В. — смоковный (смоковное дерево).
- * *smokóvница* (pu) *fűgefa* | *ficus* В. — смоковница.
- * *slavá dicsőség* | *gloria* P.; * В. — слава.
- slaváluk id.* В.
- * *slavem dicsőíteni* | *celebrare* В. — свавить.
- * *slédnik örökös* | *heres* В. — наслѣдникъ.
- * *slonóvaj* (s. lu *elefántcsont* | *ebur*) В. — слоновый (слоновая кость).
- * *sluga szolgál* | *servus* В. — слуга.
- szolgálat* | *servire* P.; * В. — служить.
- * *zakon törvény* | *lex* В. — законъ.
- * *zakonnik törvénytudó* | *jurisprudens* В. — законникъ.
- * *zapás eleség, készlet* | *penus, copia parata* В. — запасъ.
- * *zapoved parancsolat* | *praescriptum* В. — заповѣдь.
- * *zavét szövetség* | *foedus (vetus, novum)* В. — завѣтъ.
- * *zdravíajem üdvözölni* | *gratulari, salutare* В. — поздравлять.
- zdrovítlem id.* P. — поздравить.
- * *zlodej gonosztevő* | *maleficus* В. — злодѣй.
- naklad kár, veszteség* | *jactura* R. — накладъ.
- * *nagrada jutalom* | *praemium* В. — награда.
- * *naslédnik örökös* | *heres* В. — наслѣдникъ.
- * *naprasna hiába* | *frustra* Вк. — напрасно.
- * *namoz ganéj* | *stmus* В. — навозъ.
- * *neušta vajjon igazán* | *ain' tu?* Вл. 11, 56. — не ужъ то.

- nedódka (? nevodka) *ritka vászon, néminemű háló | linteum rarius textum, retis species R.* — *cf.* неводъ, неводокъ.
- németъ (*ex. n. öve*) *német | Germanicus R.* — нѣмецъ.
- * nevoła *kényszerűség | necessitas V.* — неволя.
- * nevołajem *kényszeríteni | cogere V.* — неволить.
- * nužda *erőszak | vis adlata V.* — нужда.
- nužna *szegény, szegénység | egenus, egestas R.* — *cf.* нужный.
- nužnangam, -ngaldam *elszegényedni | pauperem fieri R.*
- * pajárin, bajárin *úr | dominus V.* — бояринъ.
- pašport *útlevél | syngraphus, passuales R.* — пашпортъ.
- * pä'tnica *péntek | dies Veneris V.* — пятница.
- * páscha *húsvét | pascha V.* — пасха.
- * panket *lakoma | epulae V.* — банкетъ.
- * pará *nagyanya | avia V.* — баба.
- * párus *vitória | velum V.* — парусъ.
- * pecát *pecsét | sigillum V.* — печать.
- * pezotmén, bezotmén *szükségképen | necessario V.* — безотмѣнно.
- pezmen (*pondus*) *R.* — безмень.
- * peregem, beregem *örizni | servare V.* — беречь (*praes. берегу*).
- pervej *első | primus P.*; * *pervi előbb | prius, antea C., pervé, pervi V. (cf. supra : pervoj).* — первый (*primus*), первѣе (*prius*).
- * pigán *rutu | ruta V.* — пиганъ.
- pijanica *iszákos | potator P.* — пьяница.
- * pítajem, putajem *próbálni | probare, experiri V.* — пытатъ.
- pila *fűrész | serra R.* — пила.
- pilem *fűrészelni | serra secare R.*; * *V.* — пилить.
- piledem (*fr.*) *R.*
- * pokajanja *bűnbánat | poenitentia peccatorum V.* — покаянiе.
- pot (*pondus*) *R.*; * *rud V. K.* — пудъ.
- * potakajem *részrehajolni | nimis indulgere V.* — потакать.
- * podárka *ajándék | donum V.* — подарокъ.
- * podvlásnaj *alattvaló | subditus V.* — подвластный.
- * posrejem *mégérni | maturescere V.* — поспѣть.
- * posrejektem (*eff.*)
- ponomar *egyházi | famulus sacrorum R.* — пономаръ.
- * por *pap | sacerdos V.* — попь.
- * porazem *vhova kerülni, jutni, esni | incidere, devenire V.* — попадать.
- * (poborem :)
- poboramaš *adófizetés | solutio tributi (p. na lat adót szednek | tributum exigunt) Вм. 17, 25.— cf. поборъ (tributum).*

- * *povozka szekér* | *currus* B. — повозка.
- * *roméščik földbirtokos* | *possessor praedii* B. — помѣщикъ.
- * *romñem emlékezni* | *recordari* B. — помниться.
- * *póra idő, kor*; * B. — пора. üdaš p. *ideje, hogy vessünk* | *tempus est serendi* R.
- * *porúka kezés* | *vas, sponsor* B. — порука.
- * *pólka légión* | *legio* B. — полкъ.
- * *poláta templom* | *templum*. — cf. палата.
- * *polón hadi fogolyság* | *captivitas* B. — полонъ.
- pöcál puska* | *scolopetum* R. — пищаль.
- * *p. kürtű puskaeső* | *scolopeti tubus*; p. *pu puskaágy* | *sc. lignum*, p. *saravócs p.-zár* | *sc. igniarium*; p. *pále irányzó* | *sc. bulla (in extremo sc. tubo)*.
- pörña gerenda* | *trabs* R. — * *brevnä* B., *prevnä* K. — бревно.
- púšo többet, annál inkább* | *plus, amplius, eo magis* R., *púše* P. — пуще. [пустой.]
- * *pustá puszta* | *desertus* B. — пудовка (*pondus; mensura frumenti*) R.; * *podobka* B. — пудовка.
- * *pumaga papiros* | *charta lintea* B. — бумага.
- purak por* | *pulvis* L.; * *praх* B. — прахъ.
- pułka golyó* | *globulus (plumbeus)* R. — пулька.
- práza csat* | *fibula* R. — пряжка.
- prázdnik ünnep* | *festum* P.; * *práz-nik* B. — праздникъ.
- prazdniklem ünnepelni* | *festo celebrare* P.
- * *pravdá* (p. *edem*) *igazságos* | *justus* B. — cf. правда, правдивый.
- * *právednik id.* B. — праведникъ.
- * *pravdajem megigazítani* | *corrigere (skemetam se ipsum)* B. — оправдаться.
- prestól trón; szent asztal* | *thronus, mensa sacra* P.; * B. — престоль.
- * *prikáščik izspán* | *administrator* B. — прикащикъ.
- * *pristűn kikötő* | *portus* B. — пристань. [прибавить.]
- * *pribajem hozzáadni* | *addere* B.
- * *primajem fogadni, elfogadni* | *accipere, recipere* B. — приниматьъ.
- proklátoj átkozott* | *exsecratus* P.; * B. — проклятый.
- * *proklinajem elátkozni* | *exsecrari* B. — проклинать.
- * *prostá egyszerű, őszinte* | *simplex, sincerus* B. — простой.
- * *prostem megbocsátani* | *remittere, condonare* B. — простить.
- * *prorok próféta* | *propheta* — B. — пророкъ.
- * *proročestvojjem prófétáskodni* | *prophetare* B. — пророчествовать.
- * *proročica prófétanő* | *prophetissa* B. — пророчица.

- * plotnik *ács* | *faber tignarius* В. — плотникъ.
- * bašniá *torony, stémlék* | *turris, monumentum* В. — башня (*turris*).
- bazár *vásár* | *mercatus, forum* P.; * В. — базаръ (π).
- * butta *mintha* | *quasi* В. — будшо.
- * buntovajem *zenebonát csinálni* | *tumultum facere* В. — бунтовать.
- blagodat *isteni kegyelem, malaszt* | *clementia, favor (dei)* P. — благодать.
- blagoslovenjá *áldás* | *benedictio* P. — благословение.
- * blagoslovlajem *megáldani* | *benedicere* В. — благословлять.
- bladka (bladka-la ilmaš) *parázna* | *moechus, -a* P. — блядка.
- * fonár *lámpás* | *laterna* В. — фонарь.
- valóvaj (v. úšküz ökör | *bos*) Вл. 14, 19. — воловий (*bovinus*, волю *bos*).
- * vet *híszén, mert* | *enim* В. К. С. — вѣдь.
- * vedrã' *veder* | *modiolus, hama* К. — ведро.
- * veñés *koszoru* | *corona* (*Kranz*) В. (Вк. I, 9, 25. veñcá). — вѣнецъ.
- * venčajem *megesketni* | *inaugurare (maritos)* Внѣв. 13, 4. — вѣнчать.
- vera *hit* | *fides* P.; * В. — вѣра.
- * verblud, velblud *teve* | *camelus* В. — верблюду, велблюду.
- * vidéteľ *tanu* | *testis* В. — свидѣтель.
- * videtelsvaluk *tanuság* | *testimonium* В. — свидѣтельство.
- * videtelsvovajem *tanúskodni* | *testari* Вж. — свидѣтельство-вать. [градъ.
- * vinograd *szőlő* | *uva* В. — вино.
- * vinogradnaj (v. sad *szőlőkert* | *vinea* В.) — виноградный (в. садъ).
- * vir: *tí vir ez a világ* | *hic mundus* Вмк. 10, 6. Вл. 1, 70. — миръ.
- * vočiná, votčina *ország, vidék* | *terra, regio (patria)* В. — отчина, вотчина (*patria*).
- * vorotá *kapu* | *porta* В. — ворота.
- volá *akarat, szabadság, hatalom* | *voluntas, libertas, potestas* P.; * В. — воля.
- volosnoj *kerületbíró* | *conventui* волость *dicto praefectus* R. — волостный.
- * volnaj *szabad* | *liber* В. — вольный.
- * vujnomat *blñös* | *reus, sons* В. — виноватый.
- * vujnomatlandarem *megvádolni* | *culpare, accusare* В.
- * vsjakaj *vid.* sjakoj.
- * vzátka *nyereség* | *lucrum* В. (vzátka *nalša*). — взятка.
- vremjá *idő* | *tempus* P.; * veremjá В. — время.
- * vladi'ka *fejedelem* | *princeps* В. — владыка.
- * vlast *hatalom* | *potestas* В. — власть.

- * *mätva ménta* | *mentha* В. — мята, мятва.
- * *matrós hajóslegény* | *homo nauticus* В. — матросъ.
- * *mastár mester* | *artifex* В. — мастеръ.
- * *maslina olajfa* | *olea* В. — маслина. [мъшокъ.
- mešak zsák* | *saccus* R.; * К. —
- miža mesgye* | *confinium*, *limes* L. — межа.
- * *mítar vámszedő* | *portitor* В. — мытарь.
- * *mítница vámszedőhely* | *locus ubi portorium datur* В. — мытница.
- * *mir világ* | *mundus* В. — миръ.
- * *mirejem kibekülni* | *pacem facere* В. — мириться.
- milost kegyelem*, *malaszt* | *clementia*, *gratia* Р. — милость.
- milostiv kegyelmes* | *clemens* Р. — милостивый.
- močala vékony hárs* | *liber tenuis (arboris)* R. — мочало.
- * *motajem elpazarolni* | *dissipare (bona)* В. — мотать.
- monaser klastrom* | *monasterium* R. — монастырь.
- * *mor döghalál* | *pestilentia* В. — моръ.
- * *mučénja kízás* | *cruciatas* Р. — мучение.
- * *mušem kínozni* | *cruciare* Вм. — мучить.
- mučitlem (kínozni | cruciare)*: *mučitlemaš cruciatas* Р. — мучить (*cruciare*).
- * *mudrost bölcseség* | *sapientia* В. — мудрость.
- * *muzíkaп muzikus* | *fidicen* В. — музыкантъ.
- * *mrámarnaп (m. kü márvány | marmor)* В. — мраморный.
- ráге rák* | *cancer* R. — ракъ.
- * *raj paradicsom* | *paradisum* В. — рай.
- * *rájem összebeszéli, egyezkedni* | *condicere*, *pacisci* В. — рядиться.
- rad (rad-ulna örülnék | gaudemus)* Р. — радъ (*laetus*).
- * *ráda -szer, ex. šim ráda hétszer* | *septies* В. — рядъ (*ordo*).
- * *rádomók rendszerint, sorjában* | *ordine* К. — рядомъ (= съ ряду).
- * *revi za népszámlálás* | *census populi* В. — ревизія.
- * *rázi egyszerre | simul, subito* В. — cf. съ разомъ, съ разу.
- * *razorjajem szétszaggatni* | *divellere* Вк. II. 11, 20; cf. разорвать.
- ráznój különböző* | *diversus* Р. — разный.
- * *rabotajem, robotajem dolgozni* | *opus facere* В. — работать.
- * *rabótnik munkás* | *operarius* В. — работникъ.
- * *rošcot számadás* | *ratio reddita* В. — расчеъ.
- ródo rokon, rokonság* | *cognatus, cognatio* R.; * *róda* Вл. — родъ.
- ruš orosz* | *Russicus* R.; *. — рускій.

<p>* lajeteĭ <i>uralkodó</i> <i>regnator</i> B. —
владѣтель.</p> <p>* ladejem <i>uralkodni</i> <i>regnare</i> B.
— владѣть.</p> <p>* lapka <i>bolt, bódé</i> <i>taberna</i> B. —
лавка.</p> <p>* lékar <i>orvos</i> <i>medicus</i> B. — лѣ-
карь.</p> <p>li (<i>part. interrogativa</i>) P.; * C. B.
— ли.</p> | <p>* li'ba <i>vagy</i> <i>vel, aut</i> K. B. — либо.</p> <p>* licá <i>arcz</i> <i>facies</i> B. — лице.</p> <p>* lojem <i>fogni</i> <i>capere, comprehen-</i>
<i>dere</i> B., loem C. — ловить.</p> <p>* loéc <i>fogó</i> (<i>aki fog</i>) <i>qui capít</i> (<i>aves,</i>
<i>feras</i>) Вм. 4, 19. — ловецъ.</p> <p>* lukávaj <i>gonosz, ravasz</i> <i>pravus,</i>
<i>callidus</i> B. — лукавый.</p> <p>lučo <i>jobban, inkább, tagis</i> P.;
* lúče B. — лучше.</p> |
|--|--|

APPENDIX II.

A szótárba föl nem vett csere- Vocabula Ceremissica, e vocabu-
misz szók.* lario nostro consulto omissa*).

<p>araptes <i>Waldgeist</i> R.</p> <p>* eje: eje <i>őörthä ... arany</i> Варс.
9, 20.</p> <p>* ajmala: <i>ajmala tumdmaš haere-</i>
<i>sis</i> (= <i>ajmala, ajirmala t. elté-</i>
<i>röleg való tanítás?</i>) Вар. 24, 14.</p> <p>otsinieš <i>hiába</i> R.; * <i>óciñeš igaz-</i>
<i>ságtalanúl</i> Вр. I. 2, 19.</p> <p>* <i>upš galerus</i> C.</p> <p>urumdo бурундукъ R.</p> <p>üžüvür (<i>madár, a zöld harkályhoz</i>
<i>hasznló</i>) R.</p> <p>* <i>kaška rapidus</i> C.</p> <p>* <i>kätä</i>: k. <i>ogolán kü</i> краеугол-
ный камень, <i>szögletkö</i> Вр. I. 2, 6.</p> <p><i>keškár vedernek v. ládúnak olda-</i>
<i>lai</i> R.</p> <p><i>kepşeltem</i> (<i>acc.</i>) <i>békó, láncz</i> P.</p> | <p><i>kužédek Russ.</i>: <i>piglici</i> R.</p> <p><i>jašt</i> <i>набокъ</i> K.</p> <p>* <i>joña</i> (<i>őňä</i>): <i>joňam</i> (<i>őňäm</i>) мо-
šaók <i>edemvlä</i> = искусни (<i>V.</i>
<i>Slavica</i>), <i>достойные</i> (<i>V. Rus-</i>
<i>sica</i>) Вк. I. 11, 19.</p> <p><i>šalenge</i> (<i>madár, a ястребъ-hez ha-</i>
<i>sonló, csak nagyobb</i>) R.</p> <p>* <i>šeräš crimnum, alica</i> C.</p> <p><i>šongšo Schweinigel</i> R. (<i>cf. šong?</i>)</p> <p><i>šondaš</i> (<i>fil, melyből zöld festéket</i>
<i>készítenek</i>) R.</p> <p>* <i>šünga</i>: <i>šü'nga kekvlä égi mada-</i>
<i>rak</i> Вл., <i>kükša kogo šüngá</i> =
холмъ Вл. 3, 3.</p> <p><i>tajā zwei Räderchen, an welchen</i>
<i>die Wiert (?) auf und ab ge-</i>
<i>hen</i> R.</p> |
|--|--|

*) Ea scilicet, quorum interpretatio non satis plana vel aliqua ex causa dubia visa est, quorumque vera significatio neque ex contextu orationis percipue apparuit.

tar : svätöj t. jümö причащение,
úrvacvora P.

* tiške (тышка) *bokor* Вмк. 12, 26,
šiške (шишка) Вл. 6, 44.

* tišlaš разсматривать K.

toto *Russ.* : *liň* (?) R.

triská *Russ.* : *čirki-, serki-* *Ente*
R.

* saslem *mitto* C.

* stan : stan jaratemäda усердно
любите, *buzgón szeressetek* Вр.
1. 1, 22.

sodómo : sjakoj sodómom, kickir-
mašem = шумъ и кликъ P.

nad'ir жертва, *aldozat* F.

* parbal- : iŕen cüc parbalena =
скитаемся, *bujdosunk* Вк. 1.
4, 11.

* potikä *prodigium, ridiculum* C.
oj poti'ka ахъ смѣшно. K.

* postól : p. iŕša *hasonló* B.

purakš *Vogulice* : kajtne kum R.

purka *Russ.* : *čorostvoj* (?) R.

* püšt дурно K.

mače *Kätze* (*sic!*) R.

véléž *Einsatz im Kleide, wo die*
graden Streifen des Zeugs nicht
hinreichen R.

vurt *die Netze am Webstuhl (an die*
Stapfen angebunden, welche
mit den Füßen getreten wer-
den) R.

lemaš *Russ.* : *smorčivať glazi ; ci-*
gaňi iaporčut glazi, voročiva-
jut R.

lóval лѣвій, *Waldteufel* R.

Ára 1 frt o. é.

